

АНИ ВОТЕ ГЛАСЪТ НА СВЕТА

Превод от английски: Димитър Стоевски, 1992

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

Мъгла забулваше стария Берлин. Валеше тихо ситен дъжд и фенерите на улицата хвърляха мътна светлина.

Загърнат в тъмна връхна дреха, с нахлупена ниско над лицето филцова шапка, един мъж крачеше, по Манастирската улица. Той вървеше бавно, сякаш унесен в дълбоки мисли.

Изведнъж трепна. Някакъв странен звук стигна до слуха му като звън от далечни дни. Самотният се спря и се ослуша. Откъм сивият манастир се носеше религиозна песен. Гимназистите имаха урок по пеене в залата на някогашния манастир.

Със същата тази пламенност бе пял тук някога и този, който стоеше сега отвън със затаен дъх и слушаше; и той някога бе слушал словата Божии в старата трапезария.

— По дяволите, ти ли си наистина, Халфдан? — извика внезапно дълбок мъжки глас пред самотника. — Трябва да не си с всичкия си, та си застанал тук като статуя в това отвратително време? Ще се измокриш до кости, драги!

— Еберхард! — извика първият, подавайки радостно ръка на стройния висок офицер, застанал неочаквано пред него с вдигната яка на мундира. — Каква забележителна среща и тъкмо тук, където сме седели заедно на училищната скамейка. Старата песен в манастира ме подмами. Помниш ли, какво си въобразявахме ние момчетата, когато пеехме там набожни песни?

Офицерът се изсмя глухо.

— Да, въобразявахме си глупости тогава, драги Халфдан. Но лъжеш се, ако мислиш, че моят живот е тъжен заради това, че парите ни така неочаквано се стопиха. Защо тогава на света има хора като Розенбаум? Не, мое момче, отдавна мина времето, когато аз търсех камъка на мъдростта, когато заедно с тебе изгарях в мистичен копнеж по светата чудотворна чаша. Един офицер, комуто не принадлежат дори и копчетата на мундира му, бързо се отказва от копнежите и спомените.

Двамата училищни другари, срещнали се така ненадейно пред старото манастирско училище, тръгнаха неволно нагоре по улицата. Те минаха през Кралската улица, покрай някогашния „Висок дом“, и умните, кафяви очи на Халфдан Ериксон, които гледаха живо, се спряха изпитателно на острите, благородни черти на приятеля, върху които лежеше една твърде лекомислена усмивка.

— Ти преувеличаваш, Еберхард — укори го Халфдан.

— И наум не ми иде! Казвам ти, ножът беше опрял до кокала. Размислях вече, дали не би било по-добре да сваля пъстрите дрехи и с цялото мое графско достойнство да стана ваксаджия или да си пръсна черепа. Ала тъкмо тогава дойде избавлението.

Халфдан погледна въпросително приятеля си.

— Да, човек трябва да има щастие — изсмя се гневно граф Фон Бартенщайн. — Довчера затънал до шия в дългове граф, днес... пред пилаф!

— Какво искаш да кажеш, Еберхард? — запита насърчително другият. — Изкажи се, страдаш ли?

— И не мисля за това! Моля, от двадесет и четири часа годеник на милионерка наследница, какво може да ми липсва сега? Годеницата ми е хубава, млада, елегантна. Собственица на няколко големи имения и има майка, която струва ми се, някога е била ратайкиня. Какво повече искаш?

— Как, коя е твоята годеница? — попита Ериксон с потиснато вълнение.

— Андреа Хинцдорф. Препоръча ми я Розенбаум.

— И тя... тя те взе, без да мисли?

— Естествено графската титла все пак още е на почит сред еснафите. Но и ти познаваш Андреа, нали? Видях един твой портрет в стаята ѝ и тя ми каза, че те познава бегло. Хм, тогава знаеш каква е... студена до дъното на сърцето си. Но това не ме тревожи. Хайде, драги приятелю, прощавай! Ела ми някой път на гости, а ако ти е удобно, аз ще те навестя скоро с Андреа в ателието ти. — Не, не! — искаше да извика Халфдан, но устните му останаха затворени. Той само кимна. Двамата си стиснаха ръцете.

Халфдан тръгна уморено с наведена глава нагоре по Епископската улица, а Еберхард се отби в тясната уличка, която водеше към старото гробище.

Дъждът валеше неспирно, ала граф Еберхард не го усещаше. Мундирът му беше съвсем мокър. Той вървеше бавно и замислено през старото гробище, безлюдно и тихо в дъждовната ноемврийска вечер. Скоро стигна изхода. В малката уличка, която излизаше на площада на новия пазар, мъждукаше една-единствена мътна светлина.

„Чуй — не беше ли това вик за помощ?“

Офицерът ускори крачките си.

— Пуснете ме! — извика един повелителен глас, ала в него се долавяше тайният страх.

— Ще те пусна, хубавице — изсмя се в отговор един груб мъжки глас, — ала най-напред ще ми подариш една целувка. Инак не може!

В тишината отново ечна вик за помощ и в същия миг Еберхард дотича. Той дръпна със силната си ръка пияния мъж, който бе прегърнал едно видимо младо, разтреперано момиче. Мъжът се олюля и изрева яростно, после се изтръгна от ръцете на Еберхард и побягна из тясната уличка към новия пазар.

Момичето, което капитанът току-що бе избавил от опасност, се беше опряло до високата стара черковна врата и обгърнало с треперещи ръце големия каменен кръст, който се възправяше призрачно встрани до вратата.

— Стори ли ви зло този безсрамник? — попита загрижено графът и погледна бледното младо лице с големи, сиви очи, които, доколкото можеше да види в несигурната светлина, бяха засенени от дълги тъмни клепки.

— Не, той беше по-малко злонамерен, отколкото пиян, ала без вашата намеса, господине, може би накрая щях да пострадам. — Момичето се усмихна с мъка и приглади с трепереща ръка червеникавите си коси, които окръжаваха нежното лице. — Във всеки случай, благодаря ви от сърце, че прогонихте негодника.

Еберхард гледеше любопитно момичето, което облечено съвсем просто, без шапка, стоеше пред него и чието изражение на лицето все пак беше по-особено и не съответстваше на простото облекло.

— Мога ли да ви съпровозя до къщи? — запита той бързо. — Оня пияница може отново да се върне.

— Не, благодаря — отказа момичето. — Мястото наистина не е опасно. Аз съм минавала безброй пъти посред нощ тука и никога нищо не ми се е случвало. Днес може би сама бях виновна за това

премеждие. Тичах, защото исках да се върна бързо при болната си майка, за която бях отишла да повикам лекар. Сигурно това е насърчило пияния, той ме е сметнал за страхлива. Благодаря ви още веднъж, господине.

Тя кимна леко, ала извънредно достолепно с глава, мина пред граф Бартенщайн, преди още той да успее да ѝ отговори и изчезна в тъмнината.

Той стоеше и гледаше втренчено подир стройното момиче, което тръгна по пътя, по който беше дошъл той. Виждаше само слабо очертанията на фигурата ѝ, която изчезна в една малка сива къща в началото на Новата улица. „Дали живее там?“ — помисли Еберхард.

Спомни си тесните нежни ръце на момичето, което живееше там, в сивата къща — една бедняшка къща — и го обзе желанието да може и той един ден да нарече свое едно малко тихо кътче. Колко богато беше бедното момиче в сравнение с него! То имаше родина... родина и майка.

„Дявол да го вземе — изруга мислено граф Еберхард, — така е, когато човек се сгодява! Ето че две хубави сиви очи, една прелестна малка ръка и една нежна глава с червеникави къдрици те нажаляват като стара перачка. Засрами се, Еберхард!“

Той мина бързо покрай пощата и влезе в Кралската улица. Нещо го тласкаше да се махне от тази тишина тук и да потъне в кипежа на живота, който бучеше недалеч от него като преливащ поток.

Скоро го обгърнаха светлина и блясък. Той почувства трескавия пулс на милионния град. Все пак беше радостно да се живее, а животът още му принадлежеше!

— Слушай, мамо, знам от какво ще ти минат болките, — рече дързък млад глас на една възстара жена, която седеше до прозореца на простата, малка стая и кърпеше чорапи. — Трябва да направиш това!

— Така ли? Какво е то? — запита майка Рамлер и погледна над големите рогови очила русото момиче, което седеше с праметнати един над друг крака на облегалото на старото, протрито кафяво кресло и оправяше косите си.

— Иди при мангопата, мамо.

— Къде да ида!

— При мангопата! Ето на, пише и във вестника, старата Мюлер също е ходила. Целият Берлин търчи при него, а ти си стоиш. Мангопата само ще сложи ръката си върху тебе и болките веднага ще изчезнат от всичките ти кокали. Само мангопата може да ти помогне.

— Магнетопат! — поправи я един дълбок, звучен момински глас откъм кръглата маса и една глава с червеникави къдри се вдигна за миг в здрача. Ала тутакси големите, сиви очи се наведоха над тетрадката и перото продължи да пише, скърцайки леко върху хартията.

— Благодаря почтително за милостивото поучение — изсмя се малката блондинка. — Разбира се, Тина, когато човек като тебе сърба мъдростта с лъжица, ще знае повече. Ала името не е важно. Главното е човекът да помогне на мама.

— Глупости — вметна другата и затвори книгата си — вместо да се залавя с шарлатани, мама би трябвало да се посъветва с някой по-известен лекар.

— А да, ще ти се! Може би симпатичния доктор Рьонер с хубавите сини очи, с които те зяпа всеки път, когато те срещне на улицата? Не, Тина, язък за парите.

Ярка руменина обагри сериозното, уморено лице на голямата дъщеря на вдовицата Рамлер, ала тя не отвърна нито с една дума. Само очите и се върнаха привидно спокойно към книгите и тетрадките.

— Не дрънкай глупости, Грета — намеси се майката в разговора на дъщерите, като направи с очи знак на малката да бъде съдържана. — Сега съм много по-добре. Утре сигурно ще мога да отида да изпера у Вартеманови.

Тина вдигна големите си светли очи към майката и каза твърдо:

— Ти не бива да работиш толкова много, майко, трябва да се щадиш! Грета също би могла да работи.

Сякаш кльцната от змия, малката сестра се нахвърли върху голямата:

— Да работя ли? Какво да работя? Ти работиш ли? Та ти си вече на деветнадесет, а аз съм още на седемнадесет години! Какво бих могла да работя? Имам ли твоето образование? Ходила ли съм на училище? Имаше ли и за мене пари, да държа изпит за учителка като тебе? Не, всичко беше за гениалната госпожица, а такива като мене могат да изпукат. И още ми говориш за работа! Каква да стана? Може би плетачка на шалове или келнерка?

— Приучи се, преди всичко, на друг език, Грета — отвърна голямата сестра спокойно, като се изправи и пристъпи към майката, която нахлузваше чорап след чорап върху грубата си ръка и търсеше внимателно скъсаните места.

— Друг език — извика подигравателно малката, — само това ми липсваше! Ако е необходимо, мога да говоря и другояче, но тук пред вас...

Безгранично неуважение лъхаше от пренебрежителния тон на малката и жената с гъстите побелели коси, които някога са били руси като на малката дъщеря, преди да ги навестят немотията и лишенията, за миг изтръпна. Но после, вдигайки роговите очила върху набръчканото чело и гледайки остро в лицето на детето си, тя каза:

— Стига! Зная отдавна, какво мога да очаквам някога от тебе.

Грета се изсмя:

— Няма защо да се тревожите за мене, аз самата знам какво да правя. Ще постъпя в театъра.

— Нямаш ум в главата — разсърди се майката, докато Тина стоеше неподвижно на прозореца и гледаше надолу към безлюдното гробище.

А Грета вдигна със смях ръцете си над главата и започна да се върти в кръг, тананикайки тихо някаква песен.

— Престани! — извика ядосано майката, ала Грета не чу. Тя се носеше с бясна грация из тясната стая. Русите къдри се виеха в безредие около свежото лице с вирнато носле и яркочервени устни.

Тина погледна в недоумение малката си сестра. Тя вдигна като за отбрана ръце, ала Грета продължаваше да танцува и да пее някаква сладка, нежна мелодия, която никой не знаеше и в която звучеше безкраен копнеж и омая. Също така омайващи бяха движенията на Грета. Някакво бясно целомъдрена грация бликаше от люлеенето и извиването на нежното, полудетско, полумоминско тяло. Но като видя гневния поглед на майката и плахия вид на сестрата. Грета сведе малко виновно и малко упорито тъмните клепки над сините си очи и промълви:

— Сама не зная, как ме обзема, но...

Тази приказка чудна кой знай?

*Трябва всеки през май
да танцува безкрай!*

На двете жени, които гледаха със страх към малката, се стори, че една сълза затрепка под нейните дълги мигли. Остра болка прониза сърцата им.

— Тогава сигурно знаеш и продължението на тази хубава песен от Алберт Поткамер? — запита сурово Тина.

— Не, не го зная — отвърна беззвучно Грета и поклати русите си коси, които погълнаха сълзите от страните ѝ. — Намерих този стих в твоите книги и той ми хареса.

Тина стоеше на прозореца и вечерното слънце обгръщаше със златиста светлина нейната стройна фигура в простата рокля. И от нейните устни се отрони като предсказание:

— Аз ще ти кажа продължението, Грета.

*Тя блуждае безумна — навред
в безсърдечния свят
среща гавра в ответ.
Кал е, що нявга бе чистота,
глъхне в мрак песента,
краят бе — нищета.*

— Спри вече — изсмя се Грета отново и захлупи с ръце ушите си. — Ти също би трябвало да постъпиш в театъра, Тина, имаш талант. Щом можеш така, като някоя Касандра... така се казваше онази стара жена, нали? За себе си аз зная какво върша.

— Аз също — чу се гласът на майката, която грижливо тикна един в друг последните два чорапа и свали очилата си. — Говорих вече с господин Вартеман. Той ще те вземе в магазина си.

Младото момиче високо се изсмя.

— Вярно, мамо, у „Вартеман и Сие“! Трябва да ми е изпила кокошка акъла. Какво ще правя там? Да продавам ластици и копчета и да мухлясам пред лавиците? Не, това не е за мен.

— Ще видим — отвърна твърдо госпожа Ханна Рамлер, стана и бутна малко сурово Грета. — На първи трябва да постъпиш, точно в осем часа сутринта.

— Няма да ида — заплака Грета, — при тия стари еснафи, Вартеманови! Не, да пази Бог, предпочитам да се хвърля в реката или да се обеса. Ще се самоубия, да знаеш! — извика тя и побягна от стаята.

Лицето на майката остана непроменено, само очите и се спряха изпитателно върху голямата дъщеря, която все още стоеше до прозореца и гледаше към черквата, върху старите сиви стени, на която слънцето хвърляше последните си вечерни отблясъци. Стиснатите устни на вдовицата трепнаха като в сдържан плач и грубата ръка потърка бегло очите.

— Трябва да иде — рече тя глухо.

Тина се обърна бързо към майка си.

— Не намираш ли — запита тя кротко, — че понякога сме твърде строги към Грета? Какво да се прави, тя не може да стане такава, каквата я искаме ние.

— За това е виновно само безделието. Като започне да работи, тия глупави мисли ще изветреят. Ето защо не се колебах дълго и я наредих у Вартеманови. Ще видим, кой управлява тук, Грета ли, или аз.

— Аз също не виждам нищо хубаво, майко, ако Грета постъпи у Вартеманови, ала наистина какво друго би могла да започне? Тя е учила малко и е права, като казва, че аз всякога съм била предпочитана. За нея никога нямаше средства за учене, докато за мене ти даваше и последната стотинка. Понякога ме е срам от Грета.

Ярка руменина заля строгото лице на вдовицата и погледът ѝ се пренесе през единствения прозорец навън към старото гробище, сякаш гонеше далечините.

— Ти не можеш да разбереш това, Тина. За две не стигаше, но поне едната трябваше да се изучи добре. Това дължах сама на себе си. Пък и няма да мине още дълго време и ти ще застанеш на собствените си нозе. Не съм ли права?

Тина улови червената, груба ръка на майка си и притисна устните си към нея.

— Зная, майко, как е всичко, ала понякога ми се струва, че не съм твое дете...

Лицето на вдовицата стана изведнъж бледо, но тутакси след това в очите ѝ бликнаха едри сълзи и тя изхлипа, притискайки силно очите си със сухите ръце.

— Това е наградата, за всички грижи и мъки! Не се ли грижих ден и нощ за тебе, а ти ми говориш, че не си мое дете. Това ли заслужих?

Тина гледаше смаяно изблика на скръб у майката, който ѝ беше непонятен и повече я отчуждаваше, отколкото плашеше.

— Но, моля те, майко — рече тя нежно, — не го схващай така!

Госпожа Рамлер скоро се съвзе; тя приглади смутено сивата си басмена престилка и каза с обърнато встрани лице:

— Вярно, човек не бива да се наскърбява от такова нещо.

— Виж, това се дължи може би на многото приказки, които толкова обичам да чета. В тях винаги се говори за някое бедно момиче, което после се оказва принцеса, и често, когато седя сама в здрача и всички камбани на черквата започнат да звънят, аз си мечтая за разни хубави, глупави неща, за каквито се пише в книгите, и всеки път си мисля, че ако не съм твое дете, бих била някоя госпожица от благородно семейство.

— А защо не и принцеса? — отвърна със суров глас майката. — На, виждаш ли, докъде довежда постоянното четене на книги! Само ти размътват главата. Но сега побързай да сложиш масата за вечеря и виж Грета да не направи някоя глупост...

— Да, майко — рече момичето, взе една синя кухненска престилка от закачалката и тръгна към вратата. — Не ми се сърдиш, нали?

— Не, не, побързай сега!

Вратата се затвори. Майката въздъхна дълбоко, вдигна ръце и се притисна до рамката на прозореца, който откриваше широка гледка. Като меч я бяха пронизали думите на Тина. Не била нейно дете! Напразни бяха всички грижи, тревоги и жертви. Това ли е отплатата? Толкова рано ли ще бъде съдена тя?

Тя притисна уморено глава до стъклото. В същия миг навън се разнесе тържественият звън на черковната камбана. Майката скръсти ръце. В очите ѝ се появи кротък блясък, една твърда, съзнателна гънка

се очерта около устата ѝ. „Пак бих постъпила така!“ — помисли тя и се наведе да събере закърпените чорапи, които бяха изпадали от престилката и се бяха пръснали по йода.

Пред Шьонхаузерските порти се издигаше една голяма и хубава къща, окръжена от просторен парк. Навред от горните стаи на тоя господарски дом очите се радваха на далечните свежи ниви и ливади, които се разстилаха зад последните дървета на парка.

Пролетта беше настъпила. Шумахът на върбите сребрееше вече и в тревата цъфтяха първите плахи теменужки.

Широките стъклени врати на залените от ослепителна светлина зали, които водеха към терасите, бяха широко отворени. Свежиет пролетен въздух нахлуваше буйно в стаите, които наподобяваха пролетни градини — толкова много цветя имаше в тях. Бялата столова се беше превърнала в искрящо море от полски цветя и мирти, а трапезата красяха неизброимите благоуханни бели рози и светлозелени клонки.

Сякаш целият дом на богатия земевладелец Хинцдорф плуваше в пролет, въздух и радост. Домакинът стоеше щастливо усмихнат сред гостите и приемаше, които му се поднасяха по случай днешната сватба на единствената му дъщеря.

Търговският съветник Хинцдорф беше малък, дебел господин с умни черни очи и ниско подстригана посивяла брада, която правеше червенобузестото, усмихнато лице още по-пълно. Ала при внимателно вглеждане можеше да се види, че зад тая външна усмивка се криеше една необикновена енергия и че търговският съветник, който беше вече на около шестдесет и пет години, можеше да покаже и друго лице, не само това, обикновеното, замръзнало в задължителна любезност.

От прост селянин, който притежаваше в околността на Шьонхаузер едно незначително стопанство, наследено от бащата, той се беше издигнал до един от най-богатите земевладелци и индустриалци в Берлин. Негова собственост бяха голям брой имения, тухларници и пивоварници, богатството му растеше от ден на ден и го правеше подобен на малък крал. Господин търговският съветник наистина често се чувстваше такъв, но ако само неговата „кralица“ беше малко по-друга. Вярната съпруга за голямо негово огорчение нямаше нищо кралско в себе си и затрудняваше неизказано неговото и

на децата — търговският съветник имаше и един син — положение в обществото, към което той с пламенно честолюбие се стремеше.

Госпожа Шарлоте Хинцдорф беше на младини едно хубаво момиче, работлива и похватна. Тя бе работила ден и нощ като обикновена ратайкиня в малкото имение на Хинцдорф и бе допринесла много за полагане основите на благосъстоянието. Ала умът ѝ не бе нараствал успоредно с богатството, тя си бе останала простата жена от народа, и въпреки големите усилия на търговския съветник не бе се отдало да запълни празнините в образованието и обществената стойност на преданата съпруга.

Госпожа Шарлоте се задоволяваше с малкото, което знаеше и се ужасяваше от всички модерни неща, и от благолепните обноски на своя мъж и на децата си. Тя вземаше участие, където се налагаше, инак обаче все още държеше енергично скиптъра в кухнята и зимника, както едно време в малкото бедно стопанство, и често работеше ден и нощ, сякаш трябваше да изкарва с пот на челото хляба си.

Госпожа Шарлоте Хинцдорф, облечена в корава коприна, отрупана със скъпи брилянти, стоеше с усмихнато лице до своя мъж, чиято бяла жилетка беше украсена със светли брилянтни копчета, и слушаше търпеливо бърборенето на гостите, които ѝ говореха всевъзможни приятни неща за прелестната невеста и знатния зет. Да, знатен и хубав беше нейният зет, граф Бартенщайн, ала госпожа Шарлоте не му се радваше много. Тя не можеше да се освободи от неприятното чувство, че той гледа с безкрайна насмешка и дълбоко презрение всички тях, дори и Андреа, която въпреки всичко, беше толкова хубава и тъй страшно умна.

Съпругата на търговския съветник въздъхна дълбоко в твърдата копринена рокля, която стягаше силно нейната едра, възпълна снага. Върху широкото, добродушно лице с малки, сини очи внезапно се разля пламенната червенина на страха и гласът на госпожа Шарлоте пресипна съвсем, макар тя да се мъчеше да овладее безпокойството си и да не откаже полагащото се на гостите приветливо внимание.

Нещо от светия венчален обред се отразяваше още върху лицето на младата невеста, когато тя, под ръка със своя съпруг, влезе в осветената от безбройни свещи трапезария, след като бяха приели всеобщите поздравления.

— Щастлива ли си? — пошепна ѝ почти нежно младоженецът, когато седна до нея.

Тя го погледна усмихнато в очите и той стисна любовно ръката ѝ. Едно силно чувство на щастие, гореща благодарност към русата, красива жена до него се надигна внезапно в гърдите му. Сега всички негови мечти и надежди се бяха сбъднали. Той се беше избавил от тежките, потискащи житейски грижи. Тъстът беше покрил всички негови задължения по един великодушен и тактичен начин — графът трябваше да признае това на този еснаф, както скрито в себе си го наричаше. Освен голямото състояние в налични пари, което съставяше зестрата на Андреа, неговият тъст бе му предал днес и един документ, с който му подаряваше имението Фалкенхаген; само това имение по доходността си представляваше едно огромно състояние. Вилата на улицата при зоологическата градина, в която щеше да се настани младата съпружеска двойка след връщането си от сватбеното пътешествие, беше, въпреки изтънчената и луксозна обстановка, дреболия в сравнение с този наистина княжески сватбен подарък, с който днес Хинцдорф изненада младите. Сърцето на Еберхард беше изпълнено от благодарност, вълнение и радост. Сега животът и светът се разкриваха в целия си блясък пред него. Сега нищо вече не можеше да го сполети. Отстранена е всяка грижа, забравено е всичко мрачно. Оставаше му само да живее и да се наслаждава.

За пръв път днес той беше докоснал с устните си дебелията, месеста ръка на тъща си, без да изтръпне.

Неочаквано неговият поглед срещна този на приятеля му Халфдан Ериксон, който го разглеждаше внимателно от другия край на трапезата. Еберхард загуби нишката на мислите си. Колко странно го гледаше Ериксон и какво своеобразно държание показваше той въобще! Той трябваше просто да го принуди да дойде на сватбата му.

Невястата също поглеждаше от време на време към Халфдан и всеки път виждаше очите му отправени мрачно, почти застрашително към нея. Какво бе хрумнало на този човек? Защо въобще беше дошъл? Не беше ли безсрамие от този цапач на бои да я гледа така втренчено? Мили Боже, та татко му беше заплатил твърде прилично портрета, който ѝ беше направил, пък и му беше откупил друга една картина за грешни пари. Портретът беше окачен отатък в стаята ѝ, тя се беше

подвоумила, дали да го вземе в новия си дом. Какво още искаше този художник?

Може би ревнуваше, че тя не бе избрала него за съпруг? Не, това би било страшно смешно. Тя, Андреа Хинцдорф, която през целия си живот бе страдала от това, че нейните родители бяха прости, тя трябваше сега... не, не, — боеше се и да мисли за това.

От страна на този човек беше наистина бездънна неприличност да взема толкова насериозно един малък флирт.

Изведнъж огнена руменина заля лицето на Андреа под белия тюл. Светлокафявите ѝ очи се наведоха смутено над чинията и сърцето и започна да бие бързо и горещо. Тя си спомни един слънчево златен следобед. Халфдан Ериксон и тя бяха съвсем сами в ателието отгатък, наредено от татко за художника, за да направи в него портрет на Андреа, който по-късно възбуди необикновено удивление на всички художествени изложби. Както винаги, мама беше заспала сладко, по време на отегчителния сеанс. Художникът се бе приближил към Андреа, която седеше в едно кресло с висока облегалка, за да разучи по-добре играта на светлината и сенките върху портрета. И неочаквано, когато той беше се навел съвсем близо над лицето ѝ, нейните очи бяха погледнали, макар и само за миг, дълбоко в неговите, пълни с пламенна страст. Тогава той бе притиснал устните си към очите ѝ и безкрайно блаженство бе заляло сърцето ѝ.

„Обичам те, Андреа!“ — бе прошепнал той, сякаш полагаше тържествена клетва. Тя се бе усмихнала и бе му поднесла устните си. После майката се бе пробудила от дрямката си и вечерните сенки бяха угасили последните, кротки слънчеви лъчи; Ериксон трябваше да остави четката и палитрата.

Когато дойде следващия път, за да довърши картината, майката не спеше и Андреа нямаше никаква усмивка на устните си. Той довърши работата си сериозно и мълчаливо. Прочете в очите ѝ, че златният есенен ден, който бяха изживели, не биваше да остане нищо друго, освен един сън. Прочете в тях още, че тя иска да забрави онова, което нейното бурно сърце бе мълвило.

Младата невеста потрепери. Спомни си неуловимата усмивка, с която той после се бе сбогувал. Сякаш презрение трепкаше около сериозната му уста, и широкия врат, който носеше благородната му глава, беше превит сякаш от тежък товар.

Тържествуване бе изпълнило тогава душата ѝ. „Той те обича“ — бе възликувала тя. „Той страда“ — бе почувствала тя с блаженство и една неизказана победна радост бе разширила гърдите ѝ.

Той можеше, той трябваше да я обича, но тя — тя владееше чувствата си, тя ги разпределяше според угодата си, тя не беше заставена да вземе този, когото обичаше и комуто в един час на слабост беше издала, че е близък на сърцето ѝ. Жена на художник? Смешна мисъл! Парите, луксът, който я ограждаше, не я радваха; защото тя всякога се виждаше нежелана в най-висшите кръгове, към които цялото ѝ същество трескаво се стремеше.

Не беше ли тогава правилно, че тя избра единствения изход, който отстраняваше препятствията по нейния път към лъчезарното слънце? Само така тя можеше да излезе от тесните граници на родителския дом и да влезе в по-висшите кръгове, да се изкачи до висините на живота. Тя подаде безусловно ръка на мъжа, който ѝ предлагаше графска корона. Художникът с обикновено гражданско име, излязъл като нея от същата среда, не можеше да бъде взет предвид в нейните планове за бъдещето.

Ала забележително беше, че тъкмо сега в Берлин говореха тъй много за Халфдан Ериксон. Нейният портрет бе затвърдил славата му. Всички напиреха към него. Всяка дама, която имаше салон, го канеше, и целият аристократически Берлин искаше да има портрет от него. Често беше наистина неприятно да среща навред името му, особата му. Освен това пък беше и приятел на Еберхард и дойде на сватбата ѝ. Каква нетактичност всъщност.

Едно гръмогласно ура за младоженците сепна Андреа в мислите ѝ. От речта преди това ура младата невяста не беше доловила нито една дума. Сега започна да говори друг. Наистина това беше брат ѝ. Колко чужд ѝ беше той! Пък и какво ли би могъл да каже? Той имаше вид на селски дворянин. Защо не бе станал офицер? Впрочем той имаше открай време забележителни плебейски възгледи, които тя не разбираше. Не разбра и сега речта му.

Най-сетне трапезата бе вдигната и гостите отидоха да танцуват в голямата зала. Андреа минаваше от ръце в ръце. Само един не я покани — Халфдан Ериксон.

— Андреа, майка ти иска да поговори с тебе, пък и скоро ще трябва да тръгваме — предупреди я Еберхард.

Тя се усмихна на съпруга си и каза тихо:

— Отивам да се преоблека, довиждане, мили!

И тя мина после още веднъж през всички празнични стаи. Последният салон беше пуст. За миг Андреа погледна изпитателно наоколо си, после отвори бързо вратата. Няколко крачки само и тя се отзова в ателието, в което не бе стъпвала, откакто златният годежен пръстен красеше ръката ѝ. В широката пролетно светла стая, в пъстрите стъкла, на която вечерното слънце чупеше последните си лъчи, беше тихо. Чуваше се само лекият шум на бялата коприна на дългия ѝ шлейф.

Бавно, сякаш сбогувайки се, очите на Андреа обгърнаха всичко. Беззвучно ридание се надигна в гърдите ѝ. Но изведнъж тя спусна воала пред ужасените си очи. До крайния прозорец тя видя да се откроява една висока сянка, която пристъпи към нея, сериозно и тържествено, сякаш бе очаквала Андреа.

— Какво търсите тук? — прошушна тя уплашено и се помъчи да скрие сълзите си.

— Същото, което и вие, графиньо. Да си взема сбогом! — отвърна Халфдан. — Тук, в тази стая, видях да възкръсва за мене един нов свят. Тук повярвах в едно приказно щастие, както го възпяват поетите. Тук цъфна за мене една райска градина, макар че вече бе есен, а сега, когато дойде пролетта, всичко тук е мъртво и аз крача тъжен над гробове...

— Вървете си! — каза повелително Андреа и в очите ѝ се разискри гняв. — Вие нямате право да стоите тук.

— Право? Кой въобще може да реши, кой има право и кой не? Правото е на тоя, който си го присвои. В този случай аз си присвоявам правото. Желая ви щастие по пътя към суетнята на света, графиньо!

— Вие не бива да ми говорите с такова незачитане, не мога да понасям това. Бъдете мил, кажете, че ми прощавате — извика поривисто Андреа, разкъсвайки нежната копринена кърпичка, докато пълните ѝ със сълзи очи го гледаха умолително. Ала тя срещна един студен, учудено въпросителен поглед.

— Не ви разбирам, госпожо графиньо. Играта е свършена. Всичко се нареди, както искахте вие. Аз нямам никакво друго желание, графиньо, освен да ощастливите моя приятел... той наистина е мой приятел... както заслужава. Само едно нещо искам да вземете

присърце: Не си играйте и с него! Аз, неговият приятел, няма да търпя това!

— Вашите думи, господине, са колкото необикновени, толкова и нескромни — отговори гордо Андреа и извърна лице от него.

Колко хубава беше! Диво, безумно желание обзе художника — да притисне Андреа до гърдите си и с целувки да изтръгне от устните ѝ признанието, че тя е обичала само него. Ала внезапно той се отвори от себе си.

— Идете, графиньо — поде отново той, — идете в пъстроцветния и шумен свят. Онова, което се случи тук, което бе изживяно тук, ще бъде забравено. Тук беше светая светих на един човек. Храмът е разрушен, олтарът е сринат и не е останало нищо, освен едно клето, безразсъдно светско дете, до което не стига и диханието на душата ми, защото аз... — той се запъна и после продължи с мъка, — ... защото аз го презирам...

Той се поклони студено, после излезе и младата жена остана сама в широкото ателие, сред цъфналите пролетни цветя в големите вази.

Андреа отиде с уморени крачки в стаята си на горния етаж, за да се преоблече за път. Тя знаеше, че майката отдавна вече я чака там, и когато влезе в моминското си царство, където по-рано бе тъй весела, тъй щастлива, тъй безгрижна и погледна в сериозните, добри очи на майка си, тя се хвърли за пръв път от детинството си насам разплакана на гърдите на майка си, на тази майка, от която толкова се бе срамувала.

— Помогни ми, майко — изхлипа тя.

Дебелата жена се усмихна тъжно и сложи нежно широката си ръка върху косите на детето си.

Още една прегръдка, още едно потиснато, беззвучно ридание и тя излезе във — в новия, неизвестен живот...

На Епископската улица, недалече от ниската къщица на първия свещеник в черквата „Света Мария“, прочутия проповедник от амвона Мюлензифен, значително място заемаше голямата къща на Густав Вартеман. Тя беше проста и права, като почти всички стари търговски къщи, и двете големи олеандрови дървета пред пътната врата, които

понякога в късно лято цъфтяха дивно, придаваха на къщата, както казваше госпожа Тереза Вартеман, известно достолепие.

Госпожа Тереза Вартеман казваше въобще много работи. В къщата управляваше тя, и Густав, мъжът ѝ, трябваше да мълчи. И той мълчеше, защото жена му говореше за двама.

Днес беше прекрасен майски ден пред Петдесетница, госпожа Вартеман седеше на престола си до прозореца и гледаше надолу по улицата към новия пазар, където имаше голяма навалица. Беше пазарен ден. Внезапно тя проточи шия и сложи решително месестите си ръце върху кръглите си хълбоци.

— Не казвах ли всеки път — извика тя сърдито на мъжа си, който седеше по халат и домашни пантофи на масата и закушваше, — че Дора не я бива за нищо? Селянката пак ѝ е наброила в кошницата петнайсет яйца вместо шестнайсет!

— Голяма работа, Рези — отвърна добродушно мъжът ѝ — едно яйце!

— Едно яйце ли? Едно яйце иде подир другото. Ти, разбира се, не мислиш за нищо, и никой не бива да пипне Дора с пръст.

— Остави, Рези — повтори той бавно. — Дора ще се оправи.

— Има да чакаме — изпъшка дебелата Вартеман, запретна ръкавите на черната си рокля и започна да бели една тънка зелена краставица за обяд. После продължи: — Ще ни забърка тя някоя каша! Ето я, на, пак се е помъкнала с оня, вятърничавия доктор Ръпер. Виждаш ли я, там, до колата на касапина, виждаш ли я?

— Добре де, няма да я изяде!

— Густав, Густав — рече с укор госпожа Тереза, — какъв баща си ти, да забравяш дълга си! Ами ако този човек, Ръпер, поиска да се ожени за Дора?

— Е, та, що от това? Момичетата са за женене.

— Но, Густав, такъв мъж, който няма нищо, няма дори клиентела, който дреме по цял ден и се ослушва в звънеца, дали някой пациент няма да се сбърка да влезе при него, такъв мъж не е за Дора.

Черните като въглени очи на Тереза Вартеман погледнаха войнствено господин Вартеман и дебелите ръце пригладиха нервно лъскавите, леко къдрави, тъмни коси, прошарени тук-там със сребърни нишки. Ала господин Вартеман пиеше с видимо удоволствие и внимание кафето си, навел над чашката своите сиво-зелени, малко

недоверчиви очи. Този поглед господин Вартеман бе усвоил от страх пред своята Рези, на която той никак не се доверяваше, макар че безусловно изпълняваше това, което тя искаше.

— Ще видиш един прекрасен ден, че ще има нахалството да ти го доведе вкъщи — обади се отново госпожа Вартеман, гледайки все още любопитно към улицата.

— Остави това, Рези! Няма да струва човешка глава най-сетне!

— Твоята не, разбира се! Но я ставай и върви да се облечеш като хората — завърши тя, като взе пълната чашка от ръцете му и дръпна стола под него, така че мъжът ѝ все още не беше принуден да стане.

Той излезе и госпожа Тереза дръпна отново енергично ръкавите си надолу и отвърза кухненската престилка. Ъглите на устните се свиха и в големите тъмни очи пламна борчески огън. „Ще му мине меракът“ — мислеше си тя.

В съседната стая се чуха гласове. Вратата се отвори и на нея се показа осемнадесетгодишната Дора, която извика със смях на майка си:

— Мамо, моля те, ела насам! Господин доктор Рьопер иска да ви поднесе почитанията си.

Госпожа Вартеман застана като гръмната, но все пак влезе в салона с обичайните плюшени мебели и неизбежното стъкло със златна рибка на прозореца, за да поздрави госта.

— Не се сърдя, господин докторе — отвърна тя с достойнство на въпроса му, дали не се сърди, задето я смущава. — Но вие знаете, че утре е Петдесетница и вкъщи има много работа. Пък искаме утре да направим и една разходка в околността.

— Тъкмо затова съм и дошъл, милостива госпожо — рече младият лекар, опитвайки се да целуне ръка на госпожа Тереза, което не му се удаде. — Госпожица Дора ми издаде, че в колата ви имало две свободни места, и аз реших да ви помоля най-учтиво, да ми позволите да дойда с моя приятел Щилграб.

— Но, разбира се, дадено, господин Докторе — обади се весело гласът на господин Вартеман откъм вратата. — Ето че двете места са заети, Рези! По две марки на човек, господин докторе, приемате ли?

Дора Вартеман се изчерви като божур и очите ѝ потърсиха умолително тия на младия лекар, който гледаше господин Вартеман с веселите си, сини очи и се поклони в знак на съгласие.

— Извънредно съм ви благодарен, уважаеми господин Вартеман. Какво бихме правили инак ние, двама самотни ергени, на Петдесетница в Берлин?

„Гладник!“ — помисли за миг госпожа Тереза, ала нейното добродушно сърце надви и тя каза благосклонно:

— Значи, решено! Моля ви тогава, утре сутринта точно в пет часа да бъдете тук. Ние ще вземем храна, вие няма за какво да се грижите.

Тя издума това с едно широко движение на ръката, сякаш показваше пълното си с пари портмоне. Дора отново се изчерви и отново погледна умолително доктора, когото през това време баща ѝ бе заставил да седне в червеното плюшено кресло.

— Впрочем господин докторе — обади се отново госпожа Вартеман, седнала на червената плюшена софа, — бих могла да ви пратя една пациентка. Нашата перачка, вдовицата Рамлер, която сигурно сте лекували и вие — постоянно се оплаква от ревматизъм. Ала, при нейното положение, плаши се от разхода. Наминете и я прегледайте, а после ни пратете сметката. Сега е по-добре и затова аз поканих дъщерите ѝ да дойдат утре с нас.

Тя не забеляза, как светнаха очите на доктора и как лукаво се усмихна Дора, и продължи:

— Бедните момичета, просто не излизат, а наша Дора толкова обича голямата, Тина, с която е играла като дете. Малката, която работи сега при мъжа ми в магазина, е голям дявол, но Густав казва, че инак е способна и умна. Нали, Густав?

— Да, да, Рези. Малко шмекер е тази Грета, но инак е добра, много добра.

— Да, нали, господин докторе, ще я прегледате и ще ми кажете как е. Пък предпишете и на Тина малко железни хапчета за усилване, мляко или рибено масло. Много е бледна.

Доктор Рьопер погледна въпросително Дора, която му се усмихна. Той също се усмихна, стана и този път успя ловко да хване дебелата ръка на госпожа Вартеман и да я целуне. Госпожа Вартеман се изчерви като младо момиче.

— И така, довиждане, милостива госпожо. Довиждане, госпожице.

Господин Вартеман изпрати госта навън.

„Възпитан човек“ — помисли си госпожа Тереза, ала внезапно се сети, че Дора бе забъркала всичко това и се нахвърли върху ѝ:

— Не можа да измислиш нещо по-умно, ами ми влачиш тоя голтак вкъщи? И пак са те излъгали с едно яйце!

На терасата на замъка Волфсег седяха двама мъже и една жена. По-младият, в униформата на берлинските гвардейски полкове, седеше на един стол-люлка, сложил небрежно крак върз крак, и духаше замислено дима на цигарата си. Гладко обръснатото младо лице беше засенено от досада и малките, хитри, сиви очи погледнаха нетърпеливо облечената в тъмна рокля жена, чиито бели ръце нареждаха грижливо чашите за чай.

Хубави бяха тия ръце, ръцете на майка му. Ото фон Волфсег си спомни за миг, че тия ръце винаги му са се притичвали на помощ, ала тутакси се надсмя сам на себе си и каза угрижено:

— Чудя се, как може да изтърпи толкова време в тази страшна самота. Та тук е отегчително до смърт! Само да не направя някоя глупост!

Високата стройна жена, чийто коси бяха още светлоруси, погледна укорително сина си със своите студени сини очи, ала по-старият мъж, седнал малко по-надалеч в едно плетено кресло и вдълбочен във вестника си, вдигна глава и рече:

— Много бърз си в мнението си, Ото. Ти още не познаваш онова чувство на щастие, да имаш някъде едно мирно кътче, в което да се скриеш от шума на света, на който ти си безводен роб.

— Може да си прав, чичо — поде отново младият, — но мене не ме бива за такава тишина. Все пак, щастие е, че младата двойка е дошла във Фалкенхаген. Графиня Бартенщайн не ми се вижда склонна да погребее хубостта си в замъка и, струва ми се, малко живот ще влезе и в нашата барака.

— Трябва да се отучиш от тия вулгарни изрази — укори баронесата сина си, хвърляйки бегъл поглед към девера си, който гледаше сериозно и проникателно племенника си. Синът отвърна на майчиния укор с подигравателен поклон.

— Мисля за венецианските нощи, мамо...

— По-добре мисли за службата си — извика ядосано барон Йобст фон Волфсег. — Полковник Фон Брьоме, когото срещнах

неотдавна, не ми се стори очарован от тебе.

— Може да съм лош офицер, драги чичо, но какво друго бих могъл да захвана?

Баронът въздъхна. Да, какво ли друго можеше да захване този лекомислен младеж? Но внезапно очите му потъмняха.

— Игра ли пак карти, Ото?

— Не, чичо, честна дума.

Баронът кимна, после стана и каза:

— Ще походя малко из полето, Сома. Искам да се полюбувам на великолепния залез на слънцето долу при езерото.

— Стар филистер — извика Ото, — дойде ми до гуша от вечните негови морални проповеди.

Бледната жена въздъхна тежко.

— Боя се, че ще стане още по-лошо, Ото. В последно време е станал истински скъперник. След като покри твоя голям дълг от картите и изплати полицата на Розенбаум, станал е страшно пестелив.

— Дано успееш да го промениш, мамо. Впрочем колко имаш ти?

— Нищо, Ото. Откъде да взема пари?

Младият офицер скочи възбуден. Несдържан гняв запали и разкриви момчешкото му лице.

— Сега и ти започваш същата песен, — извика той възмутен. — Боже мой, трябваше тогава да стана обуцар, а не офицер. Да не си въобразява чичо, че мога да свързвам двата края само със заплатата си?

— Не, Ото, той и не иска това от тебе. Добавъкът, който получаваш от него, е доста голям, пък и аз ти працах всичко, което можех да взема от стопанството. Ала всичко това е капка вода върху горещ камък. Трябва да се ограничиш!

— По-добре да умра, мамо! — Ото се изсмя подигравателно. — Не, не искам от мене да се ограничавам; нямам талант за това. Но, по дяволите! Ще ида с коня към Фалкенхаген да видя, дали няма да уловя още някой поглед от хубавата Андреа.

— Бартенщайнови ще прекарат Петдесетница в Берлин, Ото, напразно ще ходиш.

— Благодаря, мамо — изсмя се синът, целувайки ръка на майка си, — не си родена за дипломатка.

Русата жена остана сама. Горчива усмивка изкриви тесните ѝ устни. Не е родена за дипломатка, бе ѝ казал синът, а все пак целият

неин живот не е бил нищо друго, освен една майсторска дипломатическа игра. Не упражняваше ли всекидневно всички възможни тайни изкуства, за да осигури на единствения си син онова място, което така пламенно желаше за него? Не бе ли лъгала и мамила заради него, не бе ли трупала дългове върху дългове, за да направи живота на детето си по-безгрижен и по-приятен от своя? И успя ли? Бледната жена изстена болезнено. Хладните ѝ очи потрепериха в тиха болка и в тях сякаш блеснаха сълзи, гневни сълзи.

— Един господин желае да ви поднесе почитанията си — извести една прислужница на баронесата и ѝ подаде визитна картичка.

„Вайдел Блюмхен Розенбаум“ — прочете със запитване баронесата и тутакси извика уплашено:

— Няма ме тук, чуваш ли, не искам в никакъв случай да говоря с този човек!

— Милостива госпожо баронесо, защо не искате да говорите със стария Розенбаум? А колко сделки е направил той с покойния стар барон и с младия господин барон, и...

— Как се е осмелявате да се вмъквате тук? — нахока баронесата малкото човече, което стоеше в дълбок поклон на вратата и ѝ се усмихваше свойски.

— Кой се вмъкнал? Аз, Вайдел Блюмхен Розенбаум? Та аз съм честен човек и искам да свърша една работа с милостивата госпожа баронеса.

— Махайте се! — кипна баронесата. — Вървете си!

Старият човек се усмихна и неговото жълто лице, оградено с рядка черна брада, която сякаш беше изядена от молци, се обърна към далечните планини.

— Ако паметта на госпожа баронесата е къса, то старият Розенбаум ще ѝ помогне да си спомни...

— Оставете тия брътвежи! Какво искате? Пари? Нямам.

Старият се усмихна лукаво.

— Милостивата госпожа баронеса е забравила съвсем, че старият Розенбаум преди двадесет години...

— Стига, нито дума повече! Разбрах, че сте дошъл да ме изнудвате. Какво искате, за да мълчите и занапред? Говорете!

— Нищо не искам за себе си. Искам само да попитам милостивата госпожа баронеса... — той се огледа плахо.

Баронесата спокойно извади от джоба си един бележник, от който колебливо измъкна едра банкнота.

— Вървете си сега, Розенбаум — рече тя, пъхвайки в ръката му банкнотата. — Нямам повече!

Старият отново се изсмя лукаво, после прошепна тихо в ухото на баронесата:

— Бога ми... детето е живо.

Баронесата изтръпна, сякаш ѝ бе нанесен тежък удар. Тя погледна гневно стария Розенбаум.

— Окаян, подъл лъжец! Не ми ли казахте сам, че детето е умряло? Какво брѣтвите сега?

— Да ме накаже Бог, ако не говоря истината! Аз най-добре зная, какво е станало с детето, което преди двадесет години отнесох със собствените си ръце.

— Тази услуга ви се заплати прилично. Какво всъщност искате сега? — запита баронесата, по страните, на която пламтяха червени петна. — Забравихте ли нашата спогодба? Не помните ли, че се задължихте да не се връщате никога вече към тази случка, че детето ще бъде мъртво?

— Не удържах ли думата си? Момичето не бе ли далече от вас, като да бе мъртво?

— Вие ме измамихте! — извика жената с пламнали очи. — Не ми ли казахте сам, че детето е умряло?

Малкият човек поклати глава.

— Вайдел Блюмхен имаше добро, глупаво сърце и не можеше да извърши престъпление. Дадох го за отглеждане в добри, твърде добри ръце.

— Е, и сега?

— Тия ръце са празни, съвсем празни. Жената е добра, много добра, но е болна. Времената са тежки, а аз самият имам жена и четири деца. Животът поскъпва. Какво може да стори един беден, стар човек за тази жена, която винаги е работила за богатите? Помислих си тогава, че милостивата госпожа баронеса няма да пожелае това дете да изпадне в злочестина... госпожа баронесата ще протегне ръка и ще помогне, и старият Розенбаум ще отиде при жената и ще и каже: Бог светна в коравото сърце на жената, която нямаше милост към малкото.

Бог накара знатната госпожа да съзнае вината си; и тя ще повярва в Бога, който награждава доброто и наказва злото...

— Безсрамнико! — извика пресипнало баронесата. — Как се осмелявате?

Малкият слаб човек се смали съвсем, но черните му очички се забиха безстрашно във възбуденото лице на баронесата.

— Какво искате от мене? — изкрещя тя.

— Какво може да иска един беден, стар човек от благородната госпожа баронеса, чийто изтънчен син не плаща полиците си? И този син се държи надменно към мене, заплюва жена ми и закача дъщерите ми, когато идва у дома за пари... Вайдел Блюмхен не иска пари. — Той сложи смачканата банкнота отново пред баронесата. — Той не иска нищо друго, освен детето да бъде взето във фамилията, където му е мястото.

— Вие сте полудели! — извика уплашено баронесата. — Нямам желание да се занимавам с просяци. — Ако искате пари за тях, ще ви дам, колкото мога, ала момичето няма да прекрачи прага на този дом.

Розенбаум изпъна своята малка, прегърбена фигурка. Черните му очи засвяткаха възбудено.

— Добре, много добре! Тогава Розенбаум ще заговори, когато реши, че е дошло време за това. Давам още четири седмици срок на милостивата баронеса...

Гордата снага на жената се олюля. Тя вдигна като за отбрана ръка.

— Ако госпожа баронесата предпочита да говоря с господин барона...

— Не, не, Розенбаум, немислимо...

— Защо не? Господин баронът ще се зарадва на това, което ще му разкаже един честен стар, човек. И така, както казах: четири седмици срок. Момичето трябва да се върне в този дом.

— Как сте си представяли това? Да я вземем като прислужница ли?

Птичите очи погледнаха остро баронесата.

— Тя трябва да живее охолно като госпожа баронесата, да се облича в коприна и кадифе и да се радва и смее заедно с всички благородни люде...

— Какво? Не, детето не е за този дом! Аз се грижих за неговото бъдеще от състрадание към майка му, но нямам никакви други задължения и не желая да ги имам.

— Добре, ще видим...

Баронесата посочи мълчаливо вратата.

— Ако още един път се осмелите да дойдете, ще накарам прислугата да ви изгони.

— Никой няма да докосне стария Розенбаум, ако той каже: Момичето, което изчезна, беше единственото дете на Йобст фон Волфсег...

Баронесата се спусна напред. Този ужасен човек трябваше да вземе назад думите си, трябваше да мълчи! Ала той вече беше изчезнал.

Полубезумяла баронесата го повика по име. Старият смахнат, обладан от демона на честността човек, трябваше да се върне! Тя реши да преговаря с него. Щеше да му даде нари, много пари. Ото ще трябва да се ограничи, ала момичето не бива да прекрачи никога прага на тази къща.

Баронеса Волфсег се отпусна като смазана в едно кресло. Не, този стар глупак не можеше да я уплаши. Той нямаше доказателства. Момичето беше мъртво и трябваше да остане мъртво.

Баронесата седя така дълго, впила блуждаещ поглед в далечината. Звездите по тъмносиньото небе затрепкаха светли над тихата, сънна степ.

Утрото на Петдесетница беше облачно и мътно. Още в тъмни зори големи тълпи излетници огласиха с викове и песни улиците на Берлин. В голямата кола на Вартеманови намериха място не по-малко от петнадесет души, чиито викове и песни не спряха през целия път, въпреки страха от дъжда, който заплашваше всяка минута да се изсипе като из ведро.

Доктор Рьопер и Тина Рамлер седяха мълчаливи и враждебно настроени един към друг. Те не пееха.

— Сърдите ли се — попита я тихо той, — че и аз вземам участие в излета?

Тина поклати глава и отмахна немирните къдрици от челото си.

— Та аз не бих имала право да попреча на това, господин докторе.

Доктор Феликс Рьопер я погледна изпитателно.

— Но ако бихте имали право, госпожице Рамлер, щяхте да го сторите, нали?

— Да — отвърна Тина, навеждайки глава, — защото ми е много неприятно да скривам чувствата си под маската на любезността.

— И вие ми се сърдите?

— Да, господин докторе — отвърна решително Тина, след като един изпитателен поглед я бе убедил, че никой не им обръщаше внимание. — Ужасно неприятно ми е, че нашите пътища се кръстосват тъй често. Срещам ви почти всеки ден, а тия срещи не ми са приятни.

Върху лицето на доктора, осенено от лек сарказъм, мина бегла руменина. Сините му очи блеснаха за миг почти гневно, ала тутакси след това се усмихнаха. Усмивката се появи и на устата му, и той отвърна с думите на чудна популярна, модерна песен: „Какво ти става, кат те любя!“

Ярка червенина заля бледното лице на Тина. Тя се обърна ядосано настрана, ала скоро укроти възмущението си и каза с иронична усмивка:

— Вие сте фантазьор, господин докторе! Защо създавате неприятности на себе си и на другите? Та вие знаете много добре, че нашите пътища никога не могат да се срещнат.

В същия миг Паул, най-малкият син на Вартеман, извика:

— Ура, ханчето!

Това беше добре дошло за всички, защото дъждът беше започнал да вали доста силно и не можеше да се мисли за стигане до Грюневалд и Пихелските планини, както проектираха отначало. Не оставаше нищо друго, освен да слязат.

Йета, слугинята на Вартеманови, замъкна намусено големите кошници с провизии в кръчмата, където малката дружина беше поздравена с шумно и весело ура от други, дошли по-рано и доста измокрени излетници.

Тина беше разстроена. Тя се разкайваше, че бе оставила майка си сама къщи. От друга страна, и Грета ѝ създаваше грижи — глупавото момиче кокетираше открито и вече съвсем некрасиво с младия Хайнц

Вартеман. И когато Тина си помисли, че Грета всеки ден е заедно с младия Вартеман в магазина, обзе я палещ страх за младата сестра.

През това време госпожа Тереза Вартеман, запретила грижливо обшитите с дантели ръкави на черната си атлазена рокля, бе сложила на масата донесеното телешко печено и започна с един голям нож да реже умерено дебели, сочни парчета и да ги слага в чинийките пред гостите.

Дора се мусеше и се измъкна с Ерих Щилграб към вратата, за да види дали дъждът най-сетне не е спрял. Русокосият асесор не я изпускаше от очи и тръгна веднага по петите им, което госпожа Тереза забеляза с голямо задоволство.

— Той я обича страстно — извика тя патетично, сочейки с поглед младите.

— Ах, има нещо свято, дивно в първата любов! — въздъхна старата госпожица Карлсен. — Когато гледам млади хора, сърцето ми започва да бие лудо. Ах, и господин асесорът е толкова хубав човек!

— Слънцето, слънцето! — извикаха от всички страни.

И наистина слънцето изгря изведнъж, жадувано тъй силно от всички. Качиха се с шум в колата и след два часа стигнаха Пихелските планини, огрени от златна слънчева светлина. Беше още рано и градината на странноприемницата, където слезе дружината, не беше толкова пълна.

Госпожа Вартеман отиде да надзирава приготвянето и поднасянето на кафето, после се върна и нарязва големия козунак.

— Е, сега можем да почваме — заяви тя доволно, но преди още да седне тя се огледа и запита преbledняла: — Но къде е Дора?

— Остави я, Рези — махна с ръка господин Вартеман, — отишла е да се поразходи към реката. Хайнц, Щилграб и Грета тръгнаха с нея. Казаха, че искат да пият кафето студено. Ще се повозят малко на лодка и ще видят, дали има някое хубаво място за танцуване. Остави ги, веднъж е Петдесетница.

Госпожа Тереза Вартеман привидно се успокои, за да не се изложи пред асесора, който изглеждаше твърде неприятно засегнат.

След кафето малката дружина се разпръсна. Младите отидоха към реката, някои от мъжете също пожелаха да се поразтъпчат, ала госпожа Вартеман и госпожа Мюлер останаха да пазят масата.

— Но къде е Паул? — извика Йета, която беше отишла в кухнята да стопли кафето за закъснелите и отново се беше върнала. — Не съм го виждала през цялото време!

Да, Паул, къде се беше дянало това момче? Госпожа Тереза се изплаши не на шега:

— Густав, да не е паднал във водата...

— Не, не, Рези, успокой се! Нали му е забранено да отива към реката? Ще го намерим.

Ала увереността на господин Вартеман не беше голяма. Всички станаха и смутени се пръснаха в различни посоки да търсят загубения син.

По това време Тина бе използвала случая да остане няколко минути сама със себе си. Доктор Рьопер, заговорен от старата госпожица Карлсен се бе спрял на брега на реката и гледаше сините води, които се носеха бавно сред гората и ливадите.

Тина вървеше бързо, сякаш някой я преследваше, все по брега, докато около нея стана съвсем тихо и тя можеше за пръв път този ден да си отдъхне в чудната самота.

Тя спря дишането си, застина и се вслуша в тихата песен на птичките и на щурците. Не, тя не искаше, не биваше да се отчайва. Трябваше да намери някакъв изход. Не майката за нея, а тя трябваше да работи за майката. Какво от това, ако бъде принудена да погребее всички свои житейски надежди и желаня, като се откаже от изпита и се залови за някоя работа, която веднага ще донесе пари на майка ѝ. Та дори и да стане продавачка, като Грета.

Тя изстена и скри лицето си в ръце. Не, не можеше, а трябваше все пак. Всичко съкровено в нея я тласкаше да напусне този край, в който бе родена и възпитана, ала немотията, страшната немотия я потискаше все повече и повече и не я изпускаше от ноктите си. Тя трябваше да продължи своя живот в тая задушаваша теснота. Тя не можеше и не биваше да разперва крилата си, беше окована от дълга, от жестокия дълг към тази, която ѝ бе дарила живот.

Тина застана на брега на реката. Червените покриви на селото отсреща блестяха в слънчевото злато, майската зеленина се люлееше като нежен булчински воал.

Изведнъж на Тина се стори, че долавя някакъв вик. Тя погледна плахо над сините вълни. Там силно се клатеше една лодка, а в лодката

стояха прави малкият Паул Вартеман и още едно момче. Двамата се бореха.

— Паул, седни! — извика Тина смъртно уплашена, ала вече беше твърде късно.

Чу се силен вик, лодката се обърна и момчетата изчезнаха във водата. Ала не, едното отново се появи и се спаси в лодката. Но Паул, къде беше Паул?

Тина изтръпна. Без да мисли, тя нагази във водата, за да изтръгне Паул от вълните. Водата стигна до коленете ѝ, когато внезапно тя почувствува, че я дърпа силна ръка.

Един мъж, когото веднъж вече бе виждала, който и по-рано я беше спасил от опасност — тогава, край старото гробище — този същият мъж и сега я дръпна назад.

И този мъж се хвърли пред очите ѝ във водата. Той стигна бързо до мястото, където бе потънал Паул.

Тина бе паднала на колене върху мократа глинеста земя. Затаила дъх, тя следеше всяко движение на спасителя. Времето минаваше бавно... мъчително бавно... най-сетне той се появи с детето на ръце.

Тя извика радостно и горещи сълзи се отрониха от очите ѝ. После се помъчи заедно с непознатия да свестят Паул, който лежеше със затворени очи. Викаше го по име, търкаше студените му ръчички.

— Мъртъв ли е? — запита тя плахо офицера.

— Не, не, глътнал е само малко повече вода. Скоро ще се съвземе. Братче ли ви е?

— Не, то е дете на мои познати, Паул Вартеман — отговори тя със запъване, защото офицерът я бе погледнал продължително и внимателно, и после прибави плахо: — За втори път в живота ми, господине, вие ме спасявате от голяма беда. Благодаря ви.

— Тогава, подайте ми ръка, госпожице! Крепко, смело! Така! Познах по стискането на ръката, че благодарността иде направо от сърцето. Ето, виждате ли, момчето отвори очи!

Паул се изправи бавно, но се олюля. Той се притисна страхливо до Тина.

— Тина, мила, добра Тина...

Усмивка озари лицето на девойката. Русият мъж със стоманеносините очи и загоряло лице също се усмихна.

— Погрижете се сега да намерите сухи дрехи за малкия — рече той.

— А вие? — запита Тина. — Вие сигурно ще се простудите.

— Не се тревожете! — изсмя се той, студената баня не е вредна за мене. Колата ми е наблизко и ще намеря къде да се изсуша.

И в себе си той помисли: „Тина се казва тя. Името не ѝ подхожда. Би трябвало да се казва Ундина, да носи името на някоя фея.“

— Паул, Паул! — чуха се викове в гората.

— Това е доктор Рьопер — обади се Паул, — познавам го по гласа.

Ярка червенина заля страните на Тина и очите ѝ погледнаха плахо графа. Той се усмихна леко, почти тъжно и промълви колебливо:

— Както виждам, сега имате друг закрилник! Сбогом!

И преди още Тина да му отговори, той бе изчезнал в гъсталака.

Когато доктор Рьопер дойде, Тина изсушаваше с кърпичката си все още мокрите коси на момчето и гласът ѝ трепереше, когато каза:

— Господинът, който извади Паул от водата, не искаше никакви благодарности, изчезна.

Лекарят взе на ръце треперещото от студ дете и го отнесе бързо в градината, за да му облекат сухи дрехи. Там всички бяха много изплашени. Тереза Вартеман изхлипа от радост и благодарност, като видя живо детето си, после укори Тина, че не запитала за името на спасителя.

— Майко, ако не беше сам кайзерът, беше най-малко генерал! — извика Паул, комуто вече бяха поднесли да пие горещо вино, въпреки настояванията на доктора, че е по-добре да пие топъл чай.

В общата бъркотия никой не бе се сетил, че Дора и Грета с господин Щилграб и Вартеман все още не бяха се върнали. Госпожа Тереза внезапно изписка, защото на душата ѝ тежеше, че съвсем беше забравила дъщеря си.

В същия миг една малка лодка спря на брега. Вътре седяха Дора и Грета, сложили на главите си венци от водни рози и на гърдите си гирлянди от зеленина.

Сърцето на Тина спря да бие при тая гледка. Каква съблазън трептеше в очите на Грета и какво огнено желание бликаше в гласа ѝ, когато се засмя на Хайнц Вартеман, който я вдигна на ръце от лодката.

— Чудесно беше! — извика Дора. — Отидохме чак до островчето и танцувахме там.

Тя занемя, когато видя изплашените лица на всички и братчето си, облечено в селските дрехи на кръчмарското момче.

— Какво се е случило? — запита нетърпеливо Хайнц Вартеман.

Разказаха им с няколко думи и всичкото щастие и опиянение върху лицата на младите се изпари. Пригответиха се бързо за тръгване, защото вече бе станало късно.

Госпожа Тереза улови здраво Дора под ръка. От другата страна тръгна асесорът, който разочарован от несполучливият излет, не отронваше дума. Ала госпожа Тереза знаеше да приказва.

Доктор Ръопер тръгна с Тина. От другата страна за ръката му се бе хванала малката Труде Вартеман, която непрекъснато разпитваше за спасението на братчето си. Тина слушаше гласа на лекаря, отправен към детето и намери, че в него се криеше голяма нежност, която действуваше успокоително на сърцето ѝ. И внезапно тя разбра, че всичко, което говореше той, беше насочено към нея. И тя се зарадва, сякаш намираще в него закрила и утеха.

Най-сетне стигнаха до колата, която ги чакаше пред гората и всички се качиха.

Тина мечтаеше с отворени очи. Тя съвсем не бе забелязала, че в тъмната кола докторът бе я обгърнал с ръка. Тя забеляза с уплаха това чак когато колата се наклони настрана и той я притисна към себе си. Тя понечи да го отблъсне, ала той хвана тъй умолително ръката ѝ, притисна я тъй кротко и неизказано нежно към себе си, че на нея отново се стори, че би трябвало да си почине до него. Тя наклони уморено главата си към рамото му и в тъмнината на колата устните им се срещнаха в тиха, плаха целувка.

Тина изтръпна ужасена и понечи да се освободи, ала ръката му я държеше здраво. Той мълчаливо затвори с устата си нейните упорити устни; тя притвори очи, остави се на целувката, като мислеше за две други смели, горди очи, които бе видяла веднъж и чиито огнен поглед често бе усещала в сънищата си.

— Утре ще дойда при майка ти — каза ѝ доктор Ръопер на слизане от колата, и тогава тя видя как Хайнц Вартеман помагайки на Грета да слезе, силно я притисна до гърдите си. Грета се изсмя дръзко.

Имаше ли Тина все още право да укорява по-малката си сестра? Беше ли тя по-добра от нея?

Пак беше пролет. На булевард „Под липите“ се движеше като широк поток пъстроцветна тълпа. Една елегантна млада жена се откъсна от нея и сви в напречната улица. Тя застана на едно място, сякаш да си отдъхне, но изведнъж извика радостно и се усмихна на двама офицери, които я поздравиха и тръгнаха срещу нея.

— Това се казва щастие, милостива графиньо — каза стройният господин, облечен в ротмистърската униформа на червените хусари. — Току-що казвах на Шметов: — Вместо да отивам в генералния щаб, предпочитам да срещна някоя хубава жена.

Андреа Бартенщайн се изсмя високо и кафявите ѝ очи стрелнаха дръзко младия офицер, чийто сиво-зелени очи върху загорялото лице я гледаха с пламенно възхищение.

— Моля за малко повече респект — пошегува се тя, — вместо да ме ласкаете като гимназистка, би трябвало да си спомните за моето майчинско достойнство и да се отнасяте към мене с подобаващо страхопочитание.

— Вярно — извика весело принц Хоенщайн, — просто бях забравил! Как е господин синът ви?

— Реве, Ваше Височество — засмя се Андреа, като се обърна към капитан Шметов, човек със сериозно лице, който почтително се бе оттеглил няколко крачки встрани, и продължи: — Излязох малко на улицата, да взема въздух. Всъщност искам да отида у „Канцлер“, където поръчах да ме чака колата; там сигурно ще намеря и мъжа си. Може би господата ще ме закрилят рицарски до там? Щом искате да отидете в генералния щаб, пътят ви е същият.

— С безгранична радост, милостива графиньо — отвърна принцът, а Шметов забеляза с усмивка:

— Искаме? Не искаме, но сме длъжни, за жалост.

— Да, службата, графиньо — кимна меланхолично принцът. — Не можете да си представите, каква мъка е! Откакто влязох в генералния щаб, не съм докоснал вече цигулката си.

— Ах, жалко — каза с тъга Андреа, — а аз тъкмо исках да поканя Ваше Височество да дойде някоя вечер с цигулката.

— Щом милостивата графиня заповяда — отвърна с жар принцът.

— Тогава, моля, утре в пет часа, Ваше Височество.

— На ваше разположение, графиньо!

— Ще очаквам и вас, капитане.

Шметов се поклони. В очите му се криеше плаха отбрана, горещо предупреждение. Ала принцът се усмихна безгрижно и продължи усърдно:

— Бяхте ли вече у Шулте, графиньо? Излага Ериксон. Действително, чудесни багри и светлина. Това е гений!

Тръпки пълзяха по тялото на Андреа, обзе я лека отмала, ала тя каза привидно равнодушно:

— Да, той има голям талант. Изложил ли е този път нещо особено?

— Една забележителна работа, графиньо.

Андреа погледна въпросително към принца. Той мълчеше, после заговори с поглед зареян в далечината:

— Не можех да се откъсна от тази картина. Представете си, графиньо: в най-дълбока горска самота, край един бистър извор седи млада жена, покрита само с един лек воал. Златните коси се спускат надолу и падат върху тревата, изпъстрена с цветя. Струваше ми се, че бих могъл да докосна щастието, сънната сладост на светата самота, в която трепкаха слънчевите лъчи. Сякаш това беше свещен, чист храм, в който човек би могъл да коленичи и да се моли. Стоях очарован, изпълнен с набожно смирение, когато погледът ми потъна в очите на хубавата жена, чието сладко лице беше вдигнато, сякаш питаше нещо... И като проследим нейния поглед, устремен с копнеж в далечината, където в бясна оргия мъже и жени се носят, обзети от шеметна страст, в кипежа на живота, побиват ни тръпки. Ние разбираме, че недокоснатата прекрасна жена ще напусне своя тих, щастлив кът и ще потъне там, във вихъра на живота. „Гласът на света“ е кръстил художникът своята картина и тия думи пронизват душата ни като безумен вик на отчаяние. Един от най-великите е този, графиньо, който е могъл да предаде това, който е могъл да създаде цял един свят от скръб, сладост, копнеж и леката сянка на скорошна разруха върху това женско лице...

Тъмен облак забули очите на Андреа, нозете ѝ станаха тежки като олово.

— Забележителното е, графиньо — продължи принц Хоенщайн, — че хубавата жена на картината има вашето лице, очи със златен блясък, като вашите. Непременно вижте тази картина преди тя да е поела своя победен ход по света.

Те бяха стигнали вече пред сладкарницата „Канцлер“ на ъгъла на Фридрихщрасе и двамата офицери удариха токовете си. Бледа и мълчалива Андреа им подаде ръка.

Тя седна на една малка мраморна масичка до прозореца и загледа втренчено към улицата, където потокът на живота течеше горещо, бясно, неспирно. Тя не виждаше нищо от това пъстроцветие наоколо си, ушите ѝ шумяха и в ума ѝ непрекъснато горяха думите: „Гласът на света.“

Значи той беше приковал върху платното това, което бе хвърлил в лицето ѝ тогава, в деня на сватбата ѝ! Сега ще я видят всички, всички ще прочетат върху лицето ѝ и в очите ѝ този копнеж към блясъка на света, за който бе пожертвувала душата си...

Изведнъж тя трепна. Не беше ли Роланд, брат ѝ, този, който неочаквано влезе и се огледа в локала?

— Роланд, Роланд — извика Андреа с радостна уплаха на младия широкоплещест мъж, тръгнал вече към друга маса, на която седеше една млада девойка в траур.

Роланд Хинцдорф се сепна. Огнена руменина заля младото му лице с лекомислени, сини очи. Не, Андреа сигурно се беше излъгала. Той дори не поздрави девойката в траур, която се беше изправила при влизането му, ала на Андреа се стори, че забелязва радостен блясък в големите сини очи под черните мигли.

Къде бе виждала тя по-рано това моминско лице, което сега внезапно пламна в огън?

— Ах, Андреа, откъде идеш? — запита учудено Роланд и погледна нетърпеливо сестра си.

— Няма ли да седнеш? Радвам се, че те срещнах. Ще ме придружиш до Шулте. Току-що чух от принц Хоенщайн, че Ериксон изложил една картина, жена, която приличала на мене.

— Да, това е пълна низост от негова страна — отговори Роланд. — Аз видях картината. Ако не знаех, че между вас никога не е имало

нищо, бих се усъмнил. Ала Еберхард може да се поразправи с този бояджия. Впрочем по-добре би било да не видиш тая цапаница, само ще се ядосаш.

Устните на Андреа се свиха твърдо. „Искам да я видя!“ — се четеше по лицето ѝ.

— Ще ме придружиш ли? — запита тя брат си, който неохотно бе седнал и си поръчваше коняк.

— Не, съжалявам — отвърна той безогледно, — в един часа имам важна среща.

Андреа забеляза, че погледът му приблягваше към масата, на която все още седеше девойката в траур. И изведнъж тя си спомни, коя беше тази висока девойка — дъщерята на Вайдел Блюмхен Розенбаум, с когото баща ѝ тъй често бе вършил сделки, същият, който, както знаеше, бе довел граф Бартенщайн в къщата им. Тя бе видяла веднъж бегло момичето, дошло при баща ѝ, да предаде някаква поръчка от стария Розенбаум.

Но как се е запознал Роланд с нея и защо се криеше?

— Няма тогава да те безпокоя повече — рече малко хладно тя и стана. — Колата ми дойде. Поздрави родителите, Роланд, и ни навести скоро.

Роланд подаде разсеяно ръка на сестрата.

— Да те заведе ли до колата?

Тя кимна мълчаливо.

Колата потегли и Андреа скоро изчезна от очите на Роланд. Той си проправи път сред гъстата тълпа; беше наистина трудно да се добере отново до локала. Но пред вратата вече стоеше девойката в траур. В големите, светлосини очи, които контрастираха странно с тъмните мигли и светлото като жълт мрамор лице, се четеше някаква упоритост. Закопчавайки бавно ръкавиците си, тя искаше да мине покрай Роланд, като да не го виждаше.

— Но, мила, какво те е прихванало? Къде отиваш? — извика Роланд, тръгвайки с нея надолу към Бранденбургската врата.

Хубавата девойка вдигна рамене:

— Не желая да се отнасяш така зле с мене. Ако се срамуваш пред сестра си от мене, тогава не е нужно изобщо да ме познаваш.

— Но, мила, бъди разумна. Защо да даваме на хората повод да клюкарствуват? Уверен съм, че ако бях казал на сестра си: —

Погледни, това е Тойбе Розенбаум, искам да се ожена за нея! — тя би припаднала от уплаха и ненужно би разтревожила стария. А той и без това ще го узнае скоро...

— Ти винаги се държиш така, сякаш само от твоите роднини зависи дали ще се оженим или не — поде Тойбе. — А знаеш много добре, че баща ми никога няма да се съгласи да стана жена на християнин.

— Вайдел Блюмхен Розенбаум?! — изсмя се Роланд и в гласа му се долавяше презрение. — Мило дете, ти не познаваш баща си. За пари той ще направи всичко, пък и ще знае, че прави добра сделка, ако ти станеш моя жена.

— Той никога няма да се съгласи — прошепна девойката и в очите ѝ пламна тъмен страх.

— Тогава ще минем и без неговата благословия — извика Роланд. — Остави тази грижа на мене, Тойбе. Как можеш изведнъж да губиш смелост!

Бяха стигнали до градината и той я заведе на една пейка, скрита зад цъфнали храсти. Започна да целува пламенно, бясно червените ѝ устни.

— Ти, най-хубава от хубавите! — шепнеше той опиянен. — Обичам те тъй неизказано! Ще дойдеш ли с мене?

Тя търпеше безволно целувките му, притиснала се със затворени очи към гърдите му. Роланд се усмихна тържествуващ и повика една кола, която минаваше бавно по широката алея. Накара я бързо да се качи и ръка в ръка потеглиха навътре по зелените, тайнствени алеи на зоологическата градина, която разгърна в закрила клоните си над младата любов.

Андреа влезе в художествената галерия. Още в първата зала тя срещна голям брой познати дами и няколко офицери, които както ѝ се стори, я поздравиха съвсем бегло и хладно.

Андреа мина напред към залата, където беше картината, за която ѝ бе разказал принцът. Не обърна никакво внимание на другите. Някаква трескава бързина я тласкаше напред. И ето, стигна залата, където с големи букви беше написано Халфдан Ериксон. Сърцето ѝ спря да бие, когато застана пред картината, наречена от художника

„Гласът на света“. Огледа се плахо наоколо. За щастие, в този момент залата беше съвсем празна.

Тръпки побиха младата жена, когато погледна в жадните за щастие очи на образа, които бяха нейните очи. Съвсем не е било нужно на художника да изобразява като някаква Фата Моргана здрачните далечини на света с тяхната чувствена омая, — преизпълненото от копнеж лице на жената с жадните за живот очи беше достатъчно красноречиво. Андреа закри с ръце лицето си. Струваше ѝ се, че трябва да потъне в земята от срам, че всички нейни мисли и чувства, най-съкровени глъбини на душата ѝ бяха разкрити пред хората. Нищо от това, ако помислят, че едва забуленото в нежен, розов воал голо тяло е нейното! Не, страшното беше в това, че художникът беше разголил безмилостно душата ѝ...

— О, графиньо — екна неочаквано един подигравателен глас зад нея, — тъй унесена в мисли? Боя се, че вашата критика ще ме унищожи. Харесва ли ви последната ми работа?

— Тя е отвратителна! — извика Андреа, като погледна гневно зачервеното лице на Халфдан Ериксон. — Не разбирам, откъде сте взели смелостта, да излагате тази картина.

— Тази смелост дължа на вашата доброта, графиньо — отвърна подигравателно художникът — и изражението на вашето лице ми доказва, че картината е сполучлива. Повече не исках. Благодаря ви, премилостива госпожо.

— Ще поръчат да махнат тутакси картината! — заповяда Андреа. — Моят мъж няма да търпи да се излага тук картина, която носи моите черти.

— Какво казахте, графиньо? Разкрил съм душата ви? О, не, нима искате да дадете на вашия съпруг доказателства?

— Вие имате не само не рицарско държание, но сте обхванат и от най-ниските чувства на мъст. Намирам за твърде непочтено и недостойно за един художник да прави такъв нечуван капитал от една случайност. Аз ще ви принудя да махнете картината, аз...

— Стига, не продължавайте милостива графиньо! Наистина аз имам малко особени възгледи за почтеността и достойнството, вие знаете това. Разясних ви го доста рязко на вашия венчален ден. Ако вярвате, че стоите, макар и само на едно стъпало по-високо от художника, който е отразил в картината онова, което е наранило

дълбоко душата му, то аз няма да ви отнема тази наивна вяра. Ала аз съм далече от мисълта, не ми се сърдете, да изпълня вашите детски желания. Има безброй жени, които биха били щастливи, ако Халфдан Ериксон ги бе нарисувал така; и това дължа само на вас. Вашият портрет тогава, удал ми се неочаквано добре, ми отвори пътя към славата, и вашите сестри, хубавите лекомислени жени, са винаги готови да ме водят все по-нагоре. Какво повече искате?

— Мълчете и не ме сравнявайте с жените, които са се впрегнали във вашата триумфална колесница. Колко долно е това!

Ериксон се изсмя подигравателно, сурово:

— За жалост и аз тръгнах по вашите стъпки, графиньо. Гласът на света подмами и мене.

— Вие сте ужасен във вашата язвителност.

— Но справедлив, графиньо, крайно справедлив. Всъщност съжалявам, че тази жадна за наслади жена носи вашите черти, аз самият не го исках, ала не мога вече да махна картината.

Той прехапа устни, а после на тях се появи саркастична усмивка. Андреа погледна плахо високия мъж, застанал срещу нея като великан от приказките и вдигнал сякаш отмъстителния меч над главата ѝ. Тя му беше изменила заради външния блясък, заради едно име, заради едно положение в обществото, които бяха кухи и фалшиви и не ѝ дадоха това, което ѝ обещаваха.

— Вашето изкуство, господин професоре — тя за пръв път се обърна така към него; знаеше, че заедно с големия медал му е дадена и професорска титла. — Ще ви замени това, което животът ви е отказал. Вам е останало още много докато други са бедни, бедни като просяци!

Ериксон отправи несигурен поглед към Андреа, която тръгна механично към другите картини, но без да добие и най-малкото впечатление от тях.

— Бедни като просяци? — подхвана той жадно думите. — Не и вие, графиньо, една от най-богатите! Какво още може да ви липсва? Вие имате всички блага на живота... мъж и дете. — Той се изсмя пресипнало. — Простете, че не ви честитих лично рождението на наследника. Писах на Еберхард от Рим.

Огнена руменина заля внезапно лицето на Андреа и неговата хубост стана още по-омайна. Тя чувстваше като позор това, че той говореше за детето ѝ. Срамуваше се от него.

— За картината ще реши моят мъж. Той няма да иска моите черти върху вашата картина да дадат повод за всевъзможни подозрения, каквито вече забелязах днес. Принц Хоенщайн ми говори пръв за тази прилика, която вече е тема за разговор в обществото.

— Какво искате, графиньо? — запита той твърдо. — Далече от мене беше мисълта да ви оскърбявам — добави той бавно и малко по-меко.

— Вашите стрели са тъпи и недостойно подбрани, господине — отвърна Андреа и без да поздравя, вдигнала високо русата си глава, тя тръгна към изхода.

Още едно леко шумолене на роклята ѝ и в залата стана тихо, тихо като в гроб.

Един миг художникът стоя като зашеметен, после се изсмя пронизително. Той се спусна срещу картината и започна да удря диво с пестници широката рамка, над която висяха огненочервени гранатови цветя, сякаш искаше силом да я свали и унищожи. Нужно беше едно крайно напрежение на волята, за да се овладее и да не избоде тия очи, които сякаш го преследваха от картината.

„Сега я загуби окончателно! Тя те и презира и има право на това. Ти си окаян човек, подлец, негодник и егоист!“

И той отново се изсмя високо. Скри лице в ръцете си. Не можеше да погледне вече картината на стената. Ще я махне още утре. Макар да покори целия свят навън — тук тя трябваше да изчезне, тук, където пълните с копнеж очи от картината бяха изчезнали за него, след като се отвърнаха с омраза и презрение...

Над Берлин тътнеше първата пролетна буря. Сякаш глуха ярост виснеше в простора и първите капки паднаха като тежки сълзи. Във вилата от сив пясъчник, която търговският съветник Хинцдорф беше подарил на своя зет, графиня Бартенщайн седеше на голямата тераса, която откриваше широка гледка към пищната зеленина на зоологическата градина. Графинята държеше в скута си своето малко дете. Малкото, бяло вързопче, от което излизаше тих плач, не говореше нищо на младата жена. Напрасно се бе опитвала тя досега да открие поне една усмивка върху това мъничко, набръчкано личице, което изглеждаше така, сякаш криеше в себе си цял свят от грижи. Как можа да стане всичко това?

Отначало малкото беше тъй бузесто, тъй розово и здраво наглед... а сега това малко, окаяно лице с набръчкана, сиво-жълта кожа! Малките, сухи ръчички на детето, с пръсти, които наподобяваха крака на паяк, се впиха страхливо в пръста на Андреа, върху който блестеше широка златна халка.

Андреа погледна малката главица, която се мяташе неспокойно. Ами ако детето умре? Ако я остави сама, сама с Еберхард и с мислите й?

Отдалече долиташе бученето на големия град като глух ропот в света на тишината. И Андреа закопня трескаво за пъстрия хорски хаос. Само да не бъде сама, да не бъде самотна! През зимата трябваше толкова дълго да се пази, докато Еберхард отиваше сам на придворните балове, за които тя цял живот горещо бе жадувала. И тя не изпита нищо от зимните радости. Сега всички ще се разпръснат през лятото, а тя... тя ще остане сама тук, в прашния Берлин, или ще отиде във Фалкенхаген и... ще гледа деца. Андреа бе намислила да отиде на морето, ала лекарят бе поклатил недоволно глава. „Малкият господин е прекалено нежен и отслабнал — бе казал той, — и не би издържал дългия път. Малки деца трябва да си стоят вкъщи. Когато времето се затопли, ще отидете с него във Фалкенхаген, милостива графиньо. Там то ще има чист въздух и спокойствие, а друго нищо не му е нужно.“

— По-добре ли е днес Гюнтер? — запита гласът на граф Еберхард и стресна Андреа. Зачервеното му и прашно лице се наведе над плачещото дете, което Андреа люлееше леко на коленете си.

— Как можеш тъй да плашиш мене и детето! — разсърди се Андреа. — Виждаш ли, пак заплака. Пък и мисля, че би трябвало да не бъдеш толкова безогледен към мене и да ми носиш праха на цялото Темпелхофско поле в салона и на терасата.

— Прости — извини се графът засрамен, — тревожих се за Гюнтер и веднага след упражненията с войниците тръгнах насам.

Един миг двамата съпрузи се гледаха враждебно и изпитателно в очите.

— Ако позволиш, ще отида да се преоблека, Андреа, и ще бъда веднага на твое разположение, защото виждам, че имаш да ми говориш.

— Дори много — отвърна тя неучтиво. — Ще те чакам в стаята си.

Когато малко по-късно Еберхард влезе в будоара на жена си, Андреа се изправи мълчаливо срещу него. Бял люляк ухаеше във великолепни вази и белите мебели със златни крачета пречупваха в хиляди багри слънчевите лъчи, които нахлуваха през пъстрите стъкла.

— Моля, ще ми съобщиш ли желанията си, Андреа?

Младата жена сви устни, погледна със злоба съпруга си и запита сурово:

— Вярна ли е тази дивотия, за която вчера ми загатна татко? Искал си да напуснеш военната служба?

Макар външно да се владееше, в гласа ѝ се усещаше таен страх.

— Понеже го знаеш вече... аз исках да те поставя пред свършения факт... мога да ти го кажа още днес. Да, решил съм да напусна службата.

— И ти се осмеляваш да ми заявиш това? — извика Андреа извън себе си. — Да не мислиш, че съм се омъжила за тебе, за да се кисна заедно с тебе във Фалкенхаген? И наум не ми иде! Човек не продава душата си за нищо.

Граф Еберхард погледна удивено жена си със своите стоманено твърди очи и отвърна с леденостуден глас:

— Ти си права. Човек не продава душата си за нищо.

Андреа потрепери леко под неговия студен, унищожаваш поглед и от тона, с който той върна думите ѝ. Това не биваше да му казва. Но защо и той я дразнеше така?

— Ти си забравила — продължи хладно той, като ходеше бавно напред-назад по белия килим, — че съм загубил правото на свободно самоопределение дотолкова, доколкото съществуването на детето ми налага задължения, които аз не бих желал да накърня.

— Детето, все детето! Та какво съм аз, щом това малко, глупаво създание е толкова важно?

— Не си спомням да съм бил някога безогледен към тебе, Андреа. Но ти си права, като казваш, че детето обуславя постъпките ми. Докато трябваше да давам само на себе си сметка, можех да изпълнявам всички твои, макар и безразсъдни желания. Ала сега, когато един ден това дете може би ще застане пред мене като съдия, аз трябва преди всичко да изпълня дълга си.

— Струва ми се, че си загубил ума си — отвърна презрително младата жена и го стрелна с враждебен поглед.

— Не искам един ден моят син да получи всичко от майка си и нищо от баща си. Великодушието на твоя баща ми даде в дар Фалкенхаген, независимо от твоята воля и твоето състояние. Имението е твърде доходно. Ако го стопанисвам сам, то при скромен живот, приходите ще стигат за водене на домакинството така, както аз си го представям. Ако искаш да водиш по-люксов живот, това няма да ти бъде отказано, защото ти разполагаш със собствени средства. Баща ти, който одобрява напълно моя план, ми обеща да ме подкрепя със съвет и дело. Ако сполучим, както мисли той, да издигнем пивоварница и тухларница във Фалкенхаген, то аз се надявам, че един ден ще съм спечелил толкова, та да мога да оставя на сина си Фалкенхаген като добито от мене самия наследство.

Андреа се изсмя сурово.

— Никога не бих помислила, че си такъв фантазьор, ти, който беше тръгнал да търсиш най-богатата наследница, за да можеш да живееш, за да вкусиш пенливите радости на живота, който беше затворен за тебе без нейните пари. Та страшна глупост е само затова да съблечеш униформата, с която си се сраснал от младини, която е станала част от твоя живот.

Еберхард дишаше тежко. Да, тя беше права. Той хвърляше част от живота си.

— Трябва да го направя, Андреа, и ти трябва да се примириш с това.

— А ако не искам? — извика тя поривисто. — Защо ти въобще се ожени за мене?

— Защото страдах от същата слабост, от същата стръв, от която страдаш и ти! Аз исках да изпитам всички радости на живота и ти, и твоите пари трябваше да ми помогнете. Бог мие свидетел, че бях решил честно да те обичам, да направя живота ти честит, Андреа. Аз жадувах за щастието на света, представях си скромното съществуване като нещо страшно, треперех пред немотията и лишенията. Взех те за жена. Сега имах всичко, което животът можеше да ми даде, ала когато допрях стакана до устните, разбрах с ужас, че жаждата ми е угаснала и питието, което пиех, ми се стори блудкаво...

— Ти си наистина похвално честен и похвално груб, като ми признаваш без заобикалки, защо си ме взел за жена.

— А ти, Андреа, защо ме взе ти? Любов ли бе това, което те тласна към мене? Не, ти искаше да блестиш, да бъдеш чествувана, да ти се възхищават, и името ми, положението ми трябваше да ти помогнат за това. Няма какво да се укоряваме взаимно.

Андреа хвърли тъмен, гневен поглед към неподвижното лице на мъжа си.

— Наистина твърде великодушно е от твоя страна, Еберхард, като ми позволяваш поне в една точка да се чувствавам равноправна с тебе. Но дори да е било така, дори да си прав, като казваш, че само гласът на простора, гласът на света ме е хвърлил в ръцете ти, то твоята задача е да ми доставиш исканата цена, лъжата, която обуславя цялата тази брачна сделка.

Високата фигура на мъжа се изопна.

— Така е, както казваш, Андреа: една-единствена, голяма лъжа! И най-правилното може би, и най-лесното би било, да я унищожим, ако съществуването на Гюнтер не ни възлагаше задължения. Заради детето, помогни ми, Андреа, за да не настъпи денят, в който аз ще трябва да застана като просяк пред детето си, със съзнание за ужасния срам, че съм бил... безчестен.

— А ако аз не искам? — запита отново тя, тропвайки гневно с крак.

— Тогава аз ще те принудя! — извика решително Еберхард. — Ти ме подценяваш, ако мислиш, че напразно съм понесъл хилядите душевни борби, наложени ми от една-единствена, необмислена стъпка.

Андреа се изсмя подигравателно.

— И ти наистина вярваш, че аз ще те послушам противно на волята си, само затова, защото ти случайно си мой мъж?

— Не, Андреа, не защото съм твой мъж, а защото съм баща на твоето дете.

— Действително майсторска е твоята игра, да се окопаваш зад клетото червейче винаги, когато всички други оръжия се окажат негодни. Ала мога да ти заявя още днес, че смятам всичко това за комедия, защото на зестрогонец като тебе, решен на всичко не отива внезапната роля на чувствителен мъж.

— Андреа! — Името се откъсна от устните му като задушен от ярост, пресипнал вик. Гняв и презрение към жената, която беше тъй безмерно груба към него, разкривиха лицето му. — Ти си свободна да вървиш по друг път, не, но моя, Андреа. Ала ще трябва да се откажеш от детето.

— Детето? — кипна тя. — Не е ли то мое? Не го ли родих аз и не страдах ли аз тъй дълго заради него? Да ми вземеш детето? Смешно! Детето е мое, и никой, чуваш ли, никой няма да ми го изтръгне!

— Ще видим — отвърна той сурово. — Надявам се, че молбата за оставката ми ще бъде разгледана още тази седмица, и те моля да се погрижиш всичко да бъде приготвено за преселване във Фалкенхаген. Там, на чистия и укрепителен въздух, Гюнтер ще се възроди, а ти, тъй като сезонът тук свърши, няма да се лишаваш от нищо във Фалкенхаген.

— Ти, сигурно, също не — извика язвително Андреа, — защото, разбира се, ти пак, както през есента, ще водиш с онова червенокосо същество, арогантната компаньонка на баронеса Волфсег, философски разговори за безбройните измамни гласове в човешкото сърце и тем подобни глупости, и ще изглеждаш сам на себе си твърде възвишен, защото си могъл да убиеш със собствената си ръка „гласа на света“ в твоето сърце.

На Андреа отново се стори, че Еберхард сякаш искаше да я смаже. При споменаването на червенокосата компаньонка на баронеса Волфсег за миг върху лицето му се бе изписало голямо удивление, което тутакси се превърна в краен гняв срещу Андреа.

— Убил? — изсмя се той мрачно. — Убил? Какво знаеш ти за гласа в моето сърце!

Имаше нещо странно потресаващо в гласа на Еберхард, нещо, от което Андреа потрепери в глъбините на душата си. И тя внезапно притисна фините си бели ръце към гърдите си и изхлипа тихо:

— Да. Аз съм бедна, бедна като просякиня, Еберхард, по-бедна от тебе...

После тя се плъзна край него, безшумно като сянка. Големите ѝ очи със златен блясък сякаш угаснали гледаха в някаква пустота пред нея, ръцете ѝ все още бяха притиснати към гърдите.

Граф Бартенщайн гледаше втръчено след жена си.

В малката стая на вдовицата Рамлер на Новата улица Тина Рамлер седеше срещу майка си до средния прозорец с изглед към старото гробище. Тя беше дошла от Волфсег, където пребиваваше от есента след благополучно издържания изпит за учителка, за един ден в Берлин да посети майка си. Вдовицата пак се мъчеше тежко от ревматичните си болки и настоятелно бе поискала да говори с голямата си дъщеря.

— Значи, харесва ти — рече майката. — Е, това е добре. Аз пък мислех, че старият Розенбаум се подбива с нас, като хвалеше толкова мястото.

— Как можеш да мислиш такова нещо за Розенбаум, майко? Та той винаги ни е мислил доброто и сигурно затова настояваше толкова да приема мястото, защото знаеше в каква немотия бяхме изпаднали, а пък моите изгледи да бъда назначена за учителка съвсем не бяха розови.

Нежна усмивка грейна върху лицето на Тина, когато отправила сивите си очи унесено в далечината, тихо продължи:

— Не зная защо, ала старият Розенбаум, на когото всички се смеят, когото никой не смята за човек, всъщност винаги ми е носил само добро. Помниш ли, майко, когато бях още съвсем малка той идваше често и всеки път ми носеше, по нещо: ту бонбони, ту ябълки. А на Великден ни донесе козунак, който тъй хубаво хрускаше под остриите ни зъбки. Помниш ли, майко? На тебе също често е помагал, когато беше в затруднение или когато ни сполетяваше болест.

— Така е, да, той е добър човек, ала все още се чудя, защо те заведе тъкмо във Волфсег, при тази баронеса, която не допада нито нему, нито на мене, пък сигурно и на тебе.

— Ти не я познаваш, мамо — рече уморено Тина.

— Да, вярно е, но все пак... Помниш ли, когато един ден те срещнах с нея? Аз се престорих, че не ви виждам и исках да се скрия в навалищата, ала ти извика „Мамо!“ — и се спусна към мене. На, трябваше да видиш лицето на милостивата госпожа... гледаше ме, като да съм дрипава просякиня...

— Ти забравяш, мамо — усмихна се Тина, — че трябва да понасям тия неща. Мястото е добре платено и ако го напусна, едва ли ще намеря нещо по-добро.

— Така е, и за мене сега е добре, като ми пращаш всеки месец толкова много пари, пък и не плащам на доктора.

— Идва ли Ръопер? — запита Тина късо.

— Да, минава почти всеки ден. Добър човек е. Имал сега много болни, звънят постоянно на вратата му. Но, кой знае, може би скоро ще се ожените. Кой би помислил тогава, когато отиде на излет с Вартеманови, че ще се върнеш сгодена за лекар?

— Аз не искам да се омъжа за него, мамо.

— Не искаш ли? Да не си полудяла? Каквото си обещава, трябва да изпълниш! — Не го обичаш? Не си подходате? Не, Тина, бедните хора трябва да бъдат поне честни.

— Намираш ли, че ще бъде честно да стана жена на Ръопер, макар да не го обичам, само защото съм се чувствувала самотна, изоставена и съм му обещава?

— Да не си загубила ума си? Такава добра партия!

— Не, не го искам, майко — призна решително Тина, като стана и отиде към прозореца, — и ти, майко, трябва да му кажеш това.

— Аз? И през ума не ми минава!

Тина замълча. От свое гледище майката имаше право. Тогава трябваше да действува сама.

— Аз ще говоря сама с Ръопер, майко, щом ти не желаеш. Той няма да ме принуди към нещо, което в дъното на душата ми е противно. Но да оставим сега това! Разкажи ми за себе си, за Грета. Добре ли се държи тя? Често изпитвам такъв страх за нея.

— Страх ли? Аз не се страхувам вече. След като напусна така ненадейно и с разправии Вартеманови, очаквам всичко от нея. Но мога ли постоянно да тичам подире ѝ?

— Майко, да не е тръгнала по лош път?

— Лош? — госпожа Рамлер погледна втренчено пред себе си. — Не, тя не е виновна за това. То лежи в кръвта ѝ, баща ѝ също бе лош.

Тина се обърна бързо. Бледното ѝ лице пламна.

— Майко, не бива да скверниш паметта на нашия баща, когото ние почти не помним. Той все пак ни е обичал, милял е за нас, и...

— Така ли?

Майка Рамлер гледаше все още с блуждаещ поглед пред себе си.

Тина пристъпи към старата, кафява софа, над която на стената беше закачен избелелият, евтин портрет на един млад мъж с буйни

артистични коси и хубаво, лекомислено лице. Тя си спомни съвсем смътно, че бе виждала това лице, когато беше още съвсем малка. Той бе винаги мил и приветлив към нея и към Грета. После неочаквано умря и тя никога вече не го чу да се смее с оня безгрижен, сърдечен смях, който имаше и Грета, и който майката не можеше да търпи.

— Какъв беше нашият баща? — запита почти повелително Тина старата жена, която с мъка се изправи и закуца из стаята.

— Какъв беше ли? Лош, казах ти. Не исках никога да ви говоря за него, защото все пак той беше ваш баща и мой мъж, ала сега, когато виждам, че Грета е тръгнала по стъпките му, трябва да ви го кажа. Той ме мамеше, не се връщаше по цели нощи. Аз работех ден и нощ, а той пръскаше спечеленото в гуляи. Беше музикант. Да пази Бог от такъв занаят! По цял ден свиреше на цигулката вкъщи за нищо, а вечер тръгваше из кръчмите и каквото изкарваше, даваше го веднага за пиене. Не, то бе кучешки живот, по-лош от този след него, макар да тръбваше толкова да се мъча за вашата прехрана.

Тина изхлипа тихо — тъй болно стана внезапно на сърцето ѝ. Тя бе стояла често пред портрета на бащата, укорявайки се, че не чувства никаква жал към този, когото не помнеше, а сега жестоките думи на майката угасиха и последната искра любов в сърцето ѝ.

— Какво хленчиш сега? Рамлер и без това не беше твой баща! Бъди разумна, Тина.

— Не беше мой баща?

Младото момиче погледна с широко разтворени очи смутеното лице на старата жена, която, уплашена от това, че неволно се беше издала, се отпусна безпаметна на един стол.

— Кой, кой тогава бе мой баща? — извика високо и развълнувано Тина. — Майко, имай милост, кой бе мой баща?

Госпожа Рамлер погледна уплашено възбуденото дете. Хубава попара бе надробила! С една-едничка, необмислена дума бе издала пазената цели двадесет години тайна; тайна, която беше длъжна да пази.

— Бъди разумна, Тина — рече тя и помилва с грубата си ръка косите ѝ. — Виж, аз не исках да го кажа, ала отец Мюлензифен, с когото говорих за това, бе на мнение, че все пак ти трябва да го узнаеш, когато се омъжиш. А пък на, изпуснах се по-рано...

Момичето обгърна трескаво коленете на майка си:

— Не ме измъчвай, майко — изстена тя, — кажи ми всичко!

Госпожа Рамлер кимна мълчаливо с глава, свали очилата си и сложи ръка върху главата на момичето, което ридаещо бе седнало в краката ѝ.

— Винаги съм се страхувала от това — промълви тя, — но няма що, ти трябва да узнаеш всичко.

Тя прекъсна за малко и после продължи:

— Аз бях младо, миловидно, винаги весело момиче, когато за пръв път срещнах Паул Рамлер. Той съвсем ми завъртя главата, и аз, която бях научена да се трудя здравата, не се замислих много; взех го, макар да знаех, че той беше страшен хайта. Надявах се, че ще се поправи като се оженим, ала жестоко се излъгах. Той не само не се поправи, но стана още по-лош. Лудориите му нямаха край и каквото аз припечелвах, той, ми го вземаше, за да го прахоса с чужди жени. Когато пък си беше у дома той винаги беше весел, смееше се непрекъснато, ласкаеше ме, и аз, глупавата овца, всеки път забравях, колко лош беше той. Така, лека-полека, животът с моя мъж стана непоносим. Един ден, както си седя тук, сама и тъжна... тъкмо биеха камбаните преди Възкресение... стори ми се, че вратата се отваря, ала както бях умислена, аз и не вдигнах глава да видя. После изведнъж сякаш чух детски плач. Какво ли е пък това сега, помислих си аз. И като вдигам очи, виждам на прага една кошница, и от нея се носи скимтене. Вдигам капака; в кошницата лежеше едно дете, хубаво, малко дете. Изваждам го от кошницата и го вземам на ръце. И то започва да се смее и посяга с ръчичките си към носа ми. Какво да ти кажа, Тина? Бог ми прати детето. Аз ту плача, ту се смея, после претърсвам кошницата. Намирам едно писмо и пари, много пари за люде, бедни като нас; хиляда талера. И в писмото пишеше, че детето няма ни баща, ни майка, и Бог щял да награди тия, които го отгледат.

— И ти ме задържа, майко, ти не ме даде на други коравосърдечни хора, ти закриляше детинството ми, даде ми обич и слънчева светлина, остави ме да се изуча, направи живота ми радостен и лек, ти, най-добра от всички майки!

Майка Рамлер скръсти като за молитва ръце над главата на Тина и от очите ѝ се отрониха едри сълзи.

— Това е най-хубавата ми награда, Тина. Сега знаеш, защо толкова настоявах да учиш. Не исках да ти затварям пътя, ако един ден

срещнеш някого от тия, които те бяха отблъснали; исках да направя всичко за тебе с парите, които успях да скрия от мъжа си. Той нямаше нищо против, защото се надяваше, че ще успее да пипне парите, ала аз се заклев, че те ще останат твои, за да се изучиш с тях. Така, сега знаеш, защо Грета не продължи учението си, и защо вие двете сте толкова различни.

— Ала ти пак оставаш моя майка — изрида Тина. — Ти си ме гледала, закриляла, напътвала към добро... Благодаря ти, благодаря ти от все сърце... — И тя целуна смирено набръчканите ръце на старата жена.

Госпожа Рамлер седеше със зачервени страни и рече облекчено, през сълзи и смях:

— А аз тъй се страхувах, че когато всичко излезе наяве, ти няма да ме обичаш, мене, простата жена... А майка ти е била знатна, много знатна!

— Откъде знаеш това? — запита Тина със затаен дъх.

Майка Рамлер стана с мъка и закуца към скрина. Тя извади от старата изтъркана кесия ключ и отвори едно чекмедже. Порови малко вътре, после се върна с един малък вързоп детски дрехи.

— Погледни — рече тя, — в тях беше облечена. Скъпи, нали? Все дантели, ето и една корона „Ф. В.“ Разбрах веднага, че си от знатен род. В малкото жакетче намерих зашито и това медальонче; сякаш майката е искала да го предаде тайно на детето си. Това сигурно е майка ти. Погледни.

И Тина, която разтреперана бе скрила лицето си в пожълтелите дрешки, в които някога е била облечена, дрешки, които ръцете на майка ѝ са докосвали, втренчи безмълвно очи в милото женско лице, което ѝ се усмихваше от златния медальон.

— Майко — изрита тя и покри образа с целувки. — Майко, защо ме отблъсна от себе си?

Госпожа Рамлер изтри плахо едрите сълзи в очите си, после подаде на Тина един пожълтял лист. Със замрежени от сълзи очи девойката прочете писаните от несигурна ръка редове:

„Който прибере в името Божие това дете, него ще съпровожда благословията на една умираща майка. То е кръстено и се нарича Тина.“

— И ти никога не научи нищо, майко? Никой ли не е питал за мене оттогава?

Госпожа Рамлер наведе за миг очи към земята. Да издаде ли, кой бе оставил кошницата с детето в стаята ѝ? Не, това би значило да разбуди желаниа и надежди, които никога не биха се сбъднали. Заради Тина реши да мълчи.

— Не! Само старият Розенбаум се отбиваше често да те види. — После продължи несигурно: — Да кажем ли това на Грета и на доктора?

— Не, майко, нека остане така, както беше. Не искам да бъда нищо друго, освен твое дете.

Сякаш слънце огря строгото лице на старата жена и в сините очи се разискри свята, пожертвувателна любов.

— Бог да те благослови за тия думи! — изхлипа тя, изтривайки сълзите си и посягайки към грубия чорап, паднал на пода.

За миг настъпи тишина. Звучите на органа от черквата бяха заглъхнали, гласовете на играещите долу деца бяха млъкнали, чуваха се стъпки по стълбата. Ако е Ръопер? Сърцето на Тина спря да бие.

— Грета е — каза успокоително майката.

Вратата се отвори и в стаята застана Грета Рамлер със зачервено, сгорещено лице.

— О, върна ли се? — запита тя сестра си.

Тина гледаше учудено Грета. Колко елегантно се бе облякла тя! Червената копринена блузка пристягаше плътно нежния бюст, а една модерна черна шапка стоеше дръзко кривната върху пищните, руси коси.

— Защо си идеш толкова рано? — запита строго майката. — Нали затваряте чак в осем?

— Взех си отпуск — изсмя се Грета, като свали шапката си я хвърли в ъгъла на софата. — Лоте Байер и годеникът ѝ ме поканиха да отидем на Банското езеро; трябва да си облека новата рокля.

Тина гледаше с учудване как Грета разкопча блузата си, хвърли я небрежно на стола до прозореца и после извади от стария дрешник една съвсем нова, бяла батистена рокля.

Какви съблазнителни, бели рамене имаше Грета и какви хубави ръце!

— Но на какво прилича това? — запита госпожа Рамлер дъщеря си. — Ако продължаваш да я караш тъй и Манхаймер няма дълго да те търпи.

Грета направи едно презрително движение с ръка и започна да оправя пред огледалото косите си.

— У Манхаймер ли си? — запита Тина. — Като каква?

— Хм, като продавачка, като какво друго? Имаш ли нещо против? Аз питам ли те, къде си и какво правиш.

— Какво значи това?

Грета се засмя и започна тихо да тананика.

— Нищо, казах го просто така. Младият барон Волфсег е приятел на Лотиния годеник и му разказал, че съвсем си пощуряла по техния съсед, граф Бартенщайн.

— Как се осмеляваш да изричаш тук една тъй окаяна лъжа — извика възмутено Тина, чиито бледи страни бяха станали пурпурночервени. — Аз съм разговаряла няколко пъти с графа, в присъствието на други хора, защото той бе оня, който извади Паул от водата. Ако младият барон Волфсег е казал нещо друго, той е лъгал. Освен това, графът има жена и дете. Но ти, Грета, как сте дошли вие, ти и Лоте Байер, до такива познанства?

— Хм, как се идва до тях? Та няма по цял ден да стоя зад тезгяха и да скучая? Искам да се забавлявам, а Лоте има много такива познати. Какво от това? Волфсег също ще дойде с нас на Банското езеро, разбира се, цивилен. В униформа не смее да излезе с нас. После ще се храним у Хилер. Чудесно, казвам ти. Наситих се вече на тия буламачи тук: картофи и херинги, херинги и картофи...

Тина улови здраво сестра си за ръцете.

— Ти няма да отиваш там! Младият Волфсег е един безделник и няма да му мигне окото да поквари едно почтено момиче. Не се ли срамуваш? Не съзнаваш ли, колко подло, колко низко е всичко това? Не го върши! — замоли я тя със свито от страх сърце, — помисли малко за мене. Разбери, аз не бих могла да остана повече в къщата на Волфсегови, ако моята собствена сестра тръгне с техния син!

Грета, която с едно бързо дръпване бе освободила ръцете си, се изсмя подигравателно:

— Значи, заради тебе? О, само това липсваше! Заради тебе съм търпяла вече достатъчно лишения. Я погледни старата! Виждаш ли, тя

мълчи, защото знае, че е безполезно да говори. Ще вървя по собствените си пътища, защото аз се прехранвам сама. Да не мислиш, че от това, което пращаш на мама, мога да си купя копиринени блузи или нещо друго?

— Необходимо ли е това, Грета? Бъди разумна! Тръгнала си към сигурна провала. Върни се, Грета, спомни си, че ние те обичаме и не ни опозорявай! Върни се! Виж, ако останеш тук, и аз ще напусна мястото си, и ние двете заедно ще потърсим друга работа и ще изкарваме честно хляба си. Ти ще се провалиш, ако продължаваш така. Помисли за старата ни майка, чието сърце е сломено от скръб по тебе!

— Казах ти и по-рано: ти трябва да станеш писателка, защото умееш хубаво да приказваш. Ала на мене тия не минават. Аз искам само да се забавлявам. До гуша ми дойде този кучешки живот! А и защо ми е инак тази хубост? — После се обърна към майка си: — Ще остана да спя у Лоте, ако закъснеем, майко. Няма защо да се боиш.

Старата жена се изправи тежко от стола си, застана олюлявайки се пред лекомисленото си дете и вдигайки заплашително грубата си ръка, каза твърдо:

— Ако отидеш сега, ако се повлечеш с тия негодници, за които Розенбаум ми е казал какви са, ти ще престанеш да се наричаш мое дете.

— Майко! — извика уплашено Тина.

Ала сините очи на старата жена блеснаха гневно и тя продължи:

— Опитах вече всичко. На колене я молих да остане честна и да не посрамява старата си майка и сестра си. Тя е без сърце. Метнала се е във всичко на непрокопсания си баща. Ей сега да пукна тук, на нея и окоето ѝ няма да трепне и ще хукне с ония никаквици на Банското езеро. Не, Тина, всичко е напразно. Единственото, което ми остава, то е, да издам на полицията собственото си дете. Вартеман, който е неин настойник, е на същото мнение.

— Вартеман ли? — изсмя се подигравателно Грета. — Нека само се опита! Та неговият пригладен син беше първият, който ме заряза! Има какво да му кажа! Не, майко, нито Вартеман, нито полицията, нито ти и Тина можете да ми попречите! Правете каквото искате, но аз няма да остана на тази вонлива улица. Пък ще ви кажа и друго нещо: от първи септември съм ангажирана в „Зимната градина“. Баронът уреди това. Танцувах пред директора, той остана като гръмнат.

Отначало ще получавам по петстотин марки на месец. Къде на друго място биха ми платили толкова, а?

Грета млъкна изтощена и поглади с ръце сторещеното си лице. Ала госпожа Рамлер стоеше преbledняла пред дъщеря си и посочи с пръст към вратата. Грета почти се олюля пред погледа на тия, иначе тѣй добри, сини очи.

— Върви! — каза спокойно старата жена. — Върви и да не си посмяла да прекрачиш отново честния праг на старата си майка. Твоят позор не бива да стои повече в този дом. Можеш да изпратиш да ти вземат нещата — продължи тя тихо. — Ако тази вечер се повлечеш с оная банда благородници, ти ще престанеш да бъдеш мое дете. Избирай: или Банско езеро и театър, или тук, при старата си майка!

— Майко! — извика умолително Тина и вдигна ръце пред сестра си.

— Върви — повтори майката. — Върви, ако можеш!

Грета се изсмя високо, завъртя се на тока си, и без да хвърли и един поглед към старата си, съкрушена майка, излезе от стаята. Стъпките ѝ скоро заглъхнаха по стълбата. В стаята беше съвсем тихо и в душата на Тина непрекъснато и мъчително започнаха да се повтарят стиховете:

*Тази приказка чудна кой знай
Трябва всеки през май
да танцува безкрай!*

— Майко — изстена тя, хвърляйки се в краката на старата жена. — Не бива да пускаме Грета, тя ще се загуби в света... А все пак е твое дете, единственото ти дете...

Майка Рамлер поклати белокосата си глава и с втрещен пред себе си поглед промълви:

— Тя беше вече, отдавна загубена. Ти не знаеш, какво съм претеглила с това безсърдечно дете. Как не се опитвах да я вкарам в правия път! Но не би! Влече я шумът и блясъкът вън, те струват повече от това старо, глупаво майчино сърце...

Тина целуна покъртена треперещите ръце на старата жена, чиято скръб се връза дълбоко в душата ѝ.

— Върви сега — предупреди я майка Рамлер, — да не стане късно. Не се грижи за мене, аз сама ще гледам да превъзможна това. Преживяла съм го и с баща й — добави тя с един тъй безутешен поглед, че от очите на Тина бликнаха горещи сълзи.

— Успокой се, майко — замоли тя. — Аз ще се опитам да въздействувам на младия барон да остави на мира Грета и ако това не помогне, ще се обърна за помощ към чичо му, който сигурно няма да търпи това безчинство. Бъди спокойна, майко!

— Мълчи, нито дума за това! Само то липсваше: да изгубиш хубавото си добре платено място заради едно лекомислено, покварено създание. Хайде, тръгвай вече! Пък и аз имам нужда да си почина, да си откъсна.

Тина целуна нежно майката по сухата страна.

— Но ние не бива да оставяме Грета да затъва още по-дълбоко в своята поквара, майко!

Вдовицата поклати тъжно глава:

— Всичко е напразно! Разенбаум, който я познава добре, е на същото мнение. Това беше днес моят последен опит. Вярвах, че все пак няма тъй лесно да се откаже от старата си майка, да я напусне. Но ти сама видя: нито един поглед, нито една сълза от нея, за която аз съм изплакала хиляди сълзи!

Тина кимна мълчаливо; не можеше да говори, тъй препълнено със скръб беше сърцето й. Тя събра разхвърляните неща на сестрата и ги сложи грижливо в дрешника. В гърдите й се надигаше ридание и оная песен все още звънеше в ушите й.

Тина излезе тихо и тръгна бързо по Епископската улица. Когато минаваше покрай къщата на Вартеманови, стори й се, че съглежда фигурата на годеника си в края на улицата. Той отиваше през новия пазар към жилището си. Тина си откъсна. Щом се прибира у дома, не биваше вече да се страхува, че ще го срещне. През целия ден мисълта за него страшно я бе измъчвала. Добре, че каза поне на майка си, че не може да стане негова жена.

Разкритията на майката, увереността, че не е нищо друго, освен един откъснат лист, който случайността бе отвеяла в скута на тази стара жена, я бяха разтърсили в дълбините на душата й. Отново и отново тя трябваше да мисли за тази жена, която не беше нейна майка,

и която все пак толкова я обичаше! И после — мисълта за Грета, за нейната склонност към авантюри, и страшната сцена с майката.

Бледите ѝ страни горяха в огън, когато си проправяше път през гъмжилото на Кралската улица. Вместо с влака, искаше да пътува с парахода. Така ще има по-дълго време да събере мислите си. Баронесата не я очакваше по-рано от вечерта. Безмилостните очи на господарката ѝ не биваше да се забият студено и изпитателно в душата ѝ. Никой не биваше да я види тъй разстроена, както беше сега.

Тя прекоси бързо Александровския площад и се отправи към Яновицкия мост, където спираха параходите. Взе си билет и мина последна по параходното мостче.

Тина въздъхна облекчено, когато застана на предната палуба на малкия параход, който плуваше леко и бавно по река Шпрее между къщите на стария Берлин.

Ако в замъка узнаят, че Грета е една от ония, с които наследникът на Волфсег пилееше парите си, и тя няма да бъде търпяна повече там. А биваше ли изобщо да премълчава това? Не беше ли неин дълг да предупреди баронесата или стария барон? Не... тя ще направи първо опит с младия барон. Той трябва да ѝ обещае, че ще прекъсне всякакви връзки със сестра ѝ, той трябва...

Тя сплете уморено ръце.

А сега и тя създаваше грижи на майка си. Не, въпреки всичко тя не можеше да стане жена на Рюпер. Безброй пъти бе започвала да му пише, да го моли да ѝ върне думата, която необмислено му бе дала, ала винаги бе скъсвала писмата. Тя виждаше мислено неговите критични сини очи, отправени тъй странно насмешливо и тъй презрително към нея и несломимата воля в неговото външно тъй спокойно лице.

Предната палуба беше останала почти безлюдна. Параходът се плъзгаше по водата между просторни ливади и тъмни гори. Слънцето клонеше огнено към заниз. Тина пиеше жадно свежия въздух, който появяваше хладен над водата и милваше челото ѝ.

Колко хубав беше светът! А тя беше малодушна и отчаяна. Не, трябваше да се бори смело, да се бори за своето и на близките си щастие! Тя вдигна самоуверено глава. Слънцето хвърляше студения си пламък върху къдрите ѝ.

Тя не забеляза, че до нея беше застанал един мъж, който изучаваше всяка линия на нежното ѝ лице и сините жилки, които

прозираха през кожата ѝ. После очите му последваха погледа ѝ унесен в копнеж над смълчаните гори, и когато видя, че очите ѝ гонеха появилото се в далечината Мюгелско езеро, той рече тихо:

— Скоро ще стигнем.

Тина се обърна уплашено.

— Господин графе! — извика леко тя, отстъпвайки крачка назад. Върху страните ѝ се разля огнена руменина. — Простете, не ви видях. Отдавна ли сте на парахода?

— Не — отвърна с лека усмивка граф Еберхард фон Бартенщайн. — Качих се в Садова, ала не смеех да ви заговоря, защото забелязах, че бяхте всецяло заета със собствените си мисли.

Страните на Тина станаха още почервени. Значи той я е наблюдавал през цялото време и е прочел мислите върху лицето ѝ! Тя погледна изпитателно затвореното му лице. Неговият профил ѝ се стори сега още по-остър, а около устата му лежеше дълбока гънка. Графът бе облечен цивилно, Тина го виждаше за пръв път без униформа. Тя бе узнала по-рано, че той иска да напусне службата и от това ѝ беше тежко. Той отгатна мислите ѝ.

— И вие ли ме съжалявате, госпожице — рече той спокойно, — затова, че слънцето не искри вече върху лъскавите копчета? Позволете да ви се представя като ваш съсед земеделец.

— Вие сигурно скоро ще се почувствувате в хубавия Фалкенхаген като у дома си, господин графе, и малкия Гюнтер ще закрепне. По-добре ли е сега? Чух от баронеса Волфсег, че сте в голяма тревога за него.

— Слава Богу, поне заприлича на човек тук. Почти бяхме го отписали, ала изглежда, че селският въздух във Фалкенхаген е чудотворен.

— Как се радвам! — отвърна Тина. — На госпожа съпругата ви ще е паднал товар от сърцето, като е видяла, че малкият е по-добре.

Един мрачен поглед срещна светналото ѝ лице.

— Жена ми? Естествено! Тя, наистина не обича селския живот, ала Фалкенхаген е толкова близко до Берлин, че тя може да отива там всеки ден. А вие по работа ли бяхте там? — прекъсна той разговора.

— Навестих майка си.

— Добре ли са домашните ви? — и без да дочака отговор, той продължи: — Забележително е, как се срещат хората в живота! Не

вярвах на очите си, когато познах в новата компаньонка на баронеса Волфсег моята непозната...

— На която вие два пъти направихте голяма услуга, господин графе — усмихна се Тина. — Разбира се, и аз бях немалко учудена, като видях моя спасител и се почувствувах тутакси по-уверена, като разбрах, че сте наблизно.

— Не сте ли добре във Волфсег, госпожице Рамлер?

— Не зная. Баронът е добър към мене, ала госпожа баронесата ме мрази; и аз не зная с какво съм предизвикала тази омраза. Ако не бях длъжна да търпя заради старата си, болна майка, отдавна щях да се махна от Волфсег.

— А младият барон? — запита Бартенщайн и привидно нехайно погледна към Мюгелското езеро.

Тина отново се изчерви.

— Отбягвам го — отвърна колебливо тя.

— Значи той ви преследва? О, познавам много добре това момче. Пазете се от него! Той не се плаши от нищо, когато иска да постигне целта си.

Параходът пореше водите на Мюгелското езеро. Надясно, забулени от нежен, синкав дим, се възправяха Мюгелските планини. Далече на хоризонта над водата се мяркаха рибарските хижи, а още по-далече в тъмнината на черно-зелените борови гори блестеше златният ветропоказател върху кулата на замъка Волфсег.

— Погледнете, господин графе, колко хубава е нашата родина! Всичко е в блясък и уханье. Никога не съм усещала по-дълбоко тихия чар на меланхоличните борови гори и на сините езера, както когато съм седяла тук край езерото при заник слънце и съм гледала към здрачните далечини.

Граф Еберхард погледна съчувствено възторженото лице на своята млада спътница.

Параходът спря. Без да поеме подадената ѝ от графа ръка, Тина стъпи леко на мостчето.

— Пътищата ни се разделят тук — рече тя, след като бяха повървели няколко минути заедно, — аз ще мина през гората, а вие сигурно ще изберете по-прекия за вас път край езерото.

— Ако позволите, ще ви придружа първо до Волфсег. Ще стане твърде късно, докато стигнете, а нощем в гората скитат разни

нехранимайковци...

Двамата тръгнаха бавно по мекия път. Тук-там между високите стволове на боровете се промъкваша бледите лъчи на залязващото слънце, откъм замъка проблясваше синьото езеро и навред край пътя цъфтяха диви рози.

Граф Еберхард вървеше дълбоко замислен до Тина.

Вечерта настъпи. Песните на птиците секнаха. Лекокрили пролетни пеперуди си вземаха сбогом с цветята. Гората сякаш се унасяше в сън, зелените върхари шумоляха тихо.

От време на време далече зад дърветата се появяваше бяло платно. То се носеше гордо по тихите води на езерото, над които вече се спускаше вечерният здрач.

— Никога не съм мислил, че нашата стара, песъчлива Бранденбургска степ е толкова хубава — поднови Еберхард отново разговора, гледайки със светнали очи в далечината, — а особено Фалкенхаген е станал тъй скъп на сърцето ми, откакто го стопанисвам сам. Трябва да дойдете някой път, госпожице Рамлер, и да видите новите лехи. Защо всъщност не придружавате баронесата, когато тя ни посещава?

— Вие забравяте, господин графе, че баронесата определя, дали трябва да вземам участие в излетите и посещенията или не. Наистина твърде мила е вашата покана, ала аз не бих желала да се вмъквам излишно в един кръг, към който не принадлежа. Дъщерята на една перачка не подхожда за графския замък. Баронеса Волфсег няколко пъти ми даде да разбере това и аз не зная, дали госпожа съпругата ви не е на същото мнение.

Граф Еберхард поклати недоволно глава.

— Вие имате навик, госпожице Рамлер, да ми разваляте всеки път радостта, която изпитвам от нашето приятелство... смее да го нарека така. Не разбирате ли, че за нас е меродавна само личната стойност на човека, а не положението, което случайно заема? Надявам се, че скоро ще дойдете. Жена ми сигурно ще се радва, а вие трябва да видите и малкия Гюнтер. Обещавате ли ми?

Той ѝ подаде свободно своята силна, загоряла от слънцето ръка и тя сложи доверчиво своята в нея. За миг техните ръце лежаха крепко една в друга и на двамата се стори, че тук се сключваше един съюз, който нищо не би могло да разруши. Ала внезапно ръката на Тина се

отпусна безсилно надолу. Очите ѝ се отправиха в смъртна уплаха към далечината. По горския път към тях идваше един мъж. Студено с надменен сарказъм, насмешливите сини очи на доктор Рьопер се впиха в уплашеното лице на Тина.

— Познавате ли господина, който иде насам? — запита Бартенщайн, малко учуден въобще да срещне някого тук, на тихия горски път. — О, не е ли това младия човек, който тогава на Петдесетница, пое от ръцете ви мокрото момче? — продължи той. — Вярно, той е.

— Вие имате право, господин графе — отвърна Тина. — Това е доктор Рьопер, моят годеник. Вероятно е искал да ме посети във Волфсег и понеже не ме е заварил там, дошъл е да ме пресрещне.

— Вашият годеник? — Графът погледна разстроено пламналото в огън лице. — Простете! — рече той с поклон. — Не знаех. Честития ви от сърце.

Стори му се изведнъж, че пред очите му се надига тъмно море от мъгла и тъмна нощ забулва ухаещата гора.

Доктор Рьопер спря пред тях и свали шапка.

— От Волфсег ли идеш, Феликс? — запита Тина и гласът ѝ сякаш трепереше.

— Да — отвърна той, подавайки ѝ бегло ръка. — Майка ти ми каза, че си била в Берлин. Тръгнах веднага с влака и пристигнах по-рано от тебе във Волфсег.

— Аз се качих на парахода — отвърна кратко и спокойно Тина. — Мога ли да запозная господата: доктор Рьопер, мой годеник, граф Бартенщайн, най-близкият ни съсед, който бе тъй любезен да ме придружи през гората.

Двамата мъже се поклониха студено.

— Струва ми се, имах веднъж удоволствието — забеляза учтиво граф Бартенщайн.

В очите на доктора светна пламъче.

— Да, разбира се, спомням си, спасителя на Паул Вартеман — изсмя се той иронично, после добави, сваляйки още веднъж вежливо шапката си: — Благодаря ви, господин графе, за рицарската закрила, която сте оказали на моята годеница. Сега вече не е нужно да се затруднявате повече, аз сам ще придружа годеницата си до Волфсег.

Двамата се погледнаха мрачно, заплашително, после графът се поклони пред Тина и каза, подавайки ѝ ръка:

— Предавам ви в сигурни ръце, госпожице Рамлер. Не забравяйте обещанието си; жена ми ще се радва да ви види скоро у нас.

Той поздрави бегло доктора и закрачи бързо назад по пътя, по който беше дошъл.

Когато графът спомена жена си, Ръпер въздъхна малко облекчено, но тутакси се обърна ядосано към Тина.

— Какво всъщност означава твоето държание? — нахока я той. — Идваш в Берлин, без да се срещнеш с мене, а после те виждам тук, ръка в ръка с тъй наречения спасител, който навярно винаги се явява навреме, когато имаш нужда от него? Сега си обяснявам, защо е бил там, когато Паул е паднал във водата. Имала си среща с него. Признай!

Тина, която досега бе вървяла мълчаливо до него, го погледна:

— Преди всичко, не позволявам този тон — рече тя, вдигайки глава, — можеш да мислиш, каквото искаш.

Ръпер погледна уплашено годеницата си. Наистина ли това момиче, което вървеше тъй гордо, тъй властно до него, беше онова тъй кротко, тихо момиче, което досега се подчиняваше без противоречие, дори апатично, на исканията му?

— Но ти ще позволиш да дам израз на удивлението си, като чувам, че си била при майка си, без да ми се обадиш. Вярвах, че ще те намеря на гарата, защото не можех да допусна, че ще предпочетеш бавния параход, когато толкова бързаше да се махнеш от Берлин? Отговори най-сетне!

Тина мълчеше. Чак след известно време каза:

— Помолих мама да ти съобщи, че не мога да стана твоя жена.

Докторът се изсмя.

— Да, майка ти изпълни твоето поръчение и сега аз зная защо. Ти искаш да бъдеш свободна за любовните си приключения с един женен мъж. Не те ли е срам?

Тина го погледна уплашено. Ужасът, който се четеше в очите ѝ, беше тъй искрен, че Ръпер тутакси се разкая за прекалените си подозрения.

— Щом имаш това мнение за мене, Феликс, аз не мога да го променя — отвърна тихо Тина. — Мисли, каквото искаш, ала едно ще

ти кажа; няма никога да стана твоя жена, защото не те обичам. Никога, чуваш ли, никога!

— А защо тогава ми даде дума? — запита той със задавен глас. Обзе го страх, че ще изгуби хубавото създание, което желаше с цялото си същество.

— Защото бях самотна, изоставена, дълбоко злочеста; защото се надявах, че ще се успокоя в твоята любов, в твоето приятелство; защото търсех душа, която да ме обича и разбира. Искан да изляза от този кръг, границите, на който бяха тесни за мене. Търсейки пътя, аз се заблудих. Ето защо те моля да ме освободиш, умолявам те, Феликс, защото никога, никога не мога да бъда твоя!

— Ще ми се закълнеш ли, че не обичаш този, който тъй гордо тръгна назад? Аз ще му искам сметка, задето тъй жестоко изтръгна от сърцето ми най-любимата ми на света.

Тина погледна отчаяно лицето на Ръпер, което сега за пръв път имаше едно болезнено изражение, но издаваше и желязна решителност.

— Да не си намислил да се дуелираш с графа? Моля те, твоето подозрение е смешно.

— Ти трепериш сигурно за скъпия живот на приятеля си? — изсмя се горчиво Ръпер. — Не се тревожи, ако ти прави удоволствие, той също би могъл да ме застреля. Животът ми и без това няма никаква цена за мене.

— Не говори така, Феликс — замоли го кротко Тина и хвана ръката му, която леко стисна. — Ти не бива да бъдеш огорчен и наскърбен, защото, дори да те обичах, пътищата ни пак биха се разделили.

— И мога ли да попитам, защо?

— Защото никога не мога да стана жена на един честен мъж. Досега поне бях вярвала, че родителите ми, макар бедни и необразовани, все пак бяха честни и почтени хора. Ала от днес знам, че съм подхвърлено дете, което бедната, стара жена, наричана от мене майка, от състрадание е отгледала. Без баща, без майка, без име, без родина, аз съм самотна до смърт и още с мъчителния страх в сърцето, че тази, която досега наричах сестра, ще опозори побелялата си майка и мене. Грета се отвърна окончателно от майка си, за да последва

измамните гласове, които я зоват навън, в пъстроцветието на живота, за да намери там гибелта си. Боя се, че тя е завинаги загубена...

— Тина — прошепна топло докторът. — Тина, успокой се! Ти си имала днес тежки изпитания и не беше правилно от моя страна да бъда суров. Бях толкова възбуден! Прости ми, не исках да те наскърбявам. Ти трябва най-напред да дойдеш отново на себе си, после можем да говорим за нашето бъдеще. Ала за мене е съвсем безразлично, дали си дъщеря на майка Рамлер или на някоя друга, защото аз обичам тебе, а не произхода ти. А за Грета не се тревожи, ще я вразумим отново. Хайнц Вартеман заяви сериозно, че иска да се ожени за нея. Какво похубаво от това?

Тина поклати отрицателно глава:

— Не, Феликс, тъкмо с Хайнц Вартеман започна нещастията тогава на Петдесетница, която стана фатална и за мене. Твоите намерения са наистина добри, ала ти не можеш да помогнеш нито на Грета, нито на мене. Ето Волфсег трябва да се разделим, Феликс, но не със злоба и омраза, а в мир. Прости ми, че ти причинявам страдания, но другояче не мога. Сбогом!

Доктор Рьопер изстена пресипнало и отблъсна подадената му ръка.

— Не, никога! — извика той гневно. — Никога няма да те освободя. Ти си моя завинаги! Ти ми даде дума, ти ми принадлежиш и никой няма да те изтръгне от мене, никой! Разбираш ли, никой!

Той я погледна с искрящи от гняв очи.

— Върви си! — рече тя.

Той се обърна рязко, без да се сбогува и се спусна назад по горския път, по който тя бе дошла с Бартенщайн.

Тина застана за миг на едно място и погледна подире му, но после една облекчена въздишка разшири гърдите и. Тя неволно вдигна ръце нагоре към зелените листащи дърветата, които красяха парка на замъка, и бавно влезе вътре.

В тишината се разнесе пронизителният крясък на сокол, досущ дълга смъртна въздишка, и тя със скръб си спомни онова, което ѝ бе казал Рьопер за графа. Пламенна руменина обагри страните ѝ и скривайки лице в ръцете си, тя изрида поривисто:

— Не, не, аз не го обичам! Това би било престъпление, не изкупим грях! Каква гадост, да мисли такива грозни неща! Той съди за

всичко според своята собствена, дребнава душа...

Когато Тина стъпи на широката, посипана с чакъл алея пред терасата, лъхна я зашеметяващо ухание. То се носеше от лехите пред замъка, където току-що бяха цъфнали първите рози.

И въпреки цялата злочестина и безпомощност, едно сладостно, приказно чувство обзе самотната девойка и изпълни с шеметно щастие цялото ѝ същество.

Тина влезе тихо в преддверието. Над замъка Волфсег затрепка ярката вечерница.

ВТОРА ЧАСТ

— Кафето пак е студено, госпожице Рамлер — укори сутринта баронеса Волфсег своята компаньонка, която наливаше кафето на голямата веранда на замъка, — толкова ли е мъчно да запомните, че обичам кафето горещо?

— Простете, госпожо баронесо, кафето стои от осем часа на масата, а Мария е забравила да запали спиртника. Ще ви приготвя веднага прясно.

Тина запали чевръсто спиртника.

— Ща бъдете ли така любезна да ми налеете една чаша, госпожице Рамлер? — извика Йобст фон Волфсег иззад вестника, от който изглеждаше всецяло погълнат, и погледна с приветливо добродушие бледното лице на девойката, което тутакси стана леко румено. — Аз на драго сърце ще пия кафето студено, стига да ми е поднесено от вашата хубава ръка.

Сома фон Волфсег погледна със зли очи девера си и после се обърна навъсено към своята натрапена компаньонка, която с уверени, сръчни движения пристъпи към стола на стария барон и му подаде пълната чаша с кафе.

„Само това още липсваше — помисли баронесата — моят девер да вземе под закрилата си това омразно същество.“ Имаше само едно средство, да се избави от тия терзания, а именно — да дразни и предизвиква девойката така, че да я принуди сама да напусне. Беше особено важно да държи Тина колкото е възможно по-далече от стария барон.

Баронесата притвори леко сините си очи с дълги мигли и рече привидно небрежно:

— Ах, да, щях да забравя, госпожице. Графиня Бартенщайн ме помоли да ви изпратя днес във Фалкенхаген, да ѝ помогнете малко.

— Хм, та госпожица Рамлер не е пакет — вметна Йобст фон Волфсег — да я изпращаме, където ни скимне. Графинята има достатъчно хора и когато урежда празненство, то сигурно ще се е

погрижила предварително за помощници. Освен това госпожица Рамлер е поканена на празненството заедно с нас; другото няма в такъв случай никакъв смисъл.

— Но ти не знаеш ли, драги Йобст, че госпожица Рамлер не е приела поканата? Тя не се чувства добре в ония кръгове, които лежат извън нейната сфера, и аз самата поставих госпожица Рамлер на разположение на графинята, като чух, че госпожицата не искала да посети празненството. Графинята се оплака, че малкият Гюнтер останал без всякакъв надзор, понеже бавачката внезапно напуснала, а тя иска да има край детето човек, комуто може да се довери.

— Колкото и голямо да е желанието ми да бъда полезна на детето, госпожо баронесо, няма да отида във Фалкенхаген.

Тина произнесе тия думи твърдо и поривисто.

— Вие забравяте, госпожице — отвърна студено баронесата, — че ще вършите това, което аз желая и заповядвам. Моето желание е да отидете във Фалкенхаген и да бъдете полезна там, както това повелява съседският дълг. Давам ви отпуск през времето, през което ще бъдете необходима във Фалкенхаген.

Тежък товар падна върху душата на Тина. Не, не, крещеше сърцето ѝ. Само това не, това не мога!

— Но госпожица Рамлер не е бавачка на деца! — отвърна баронът. — Разбира се, аз също смятам, че като съседи трябва да си услужваме, ала графинята е там, ако за детето ѝ няма кой да се грижи. За днес, естествено, когато във Фалкенхаген всичко е обърнато с главата надолу, работата е друга, макар на мене самия да ми е по-приятно, ако госпожица Рамлер не отиде. Ето защо, госпожице, моля ви, направете го заради мене.

През това, време Тина бе наляла прясно приготвеното кафе в чашата на баронесата. Ръцете ѝ трепереха леко, ала тя, отказвайки се от по-нататъшна съпротива, запита съвсем спокойно:

— И кога ще заповяда госпожа баронесата да отиде?

— Веднага, мила моя, веднага! Фридрих може да пренесе нещата ви тутакси, защото, във всеки случай, ще трябва да останете там няколко дни.

„Не мога“ — искаше да каже Тина, ала устните ѝ не отрониха тия думи.

— Не ви ли е приятно да отидете? — запита баронът, подавайки ръката си на младата девойка. — Чета това по лицето ви и разбирам напълно, че не сте във възторг от това положение, в което моята снаха ви поставя против волята ви. Не забравяйте, че всеки миг можете да се върнете тук и че съвсем не е нужно да се принуждавате да стоите във Фалкенхаген, ако чувствата ви по някакъв начин бъдат уязвени.

— Благодаря ви, господин бароне — отвърна Тина поднасяйки ръката му до устните си, — благодаря ви за цялата ваша доброта и любезност.

Безмилостните очи на баронесата припламнаха гневно.

— Надявам се — извика тя на Тина, която рязко се поклони пред нея за сбогуване, — че ще се държите добре във Фалкенхаген и няма да ни навлечете срам.

Тина не отговори нищо. Тя само обърна глава и погледна мълчаливо и твърдо със светлите си, сиви очи баронесата. Сома фон Волфсег внезапно се изчерви и извърна очите си.

Ала Йобст фон Волфсег скочи развълнуван и притисна ръка към челото си.

— Какво ти е? — запита почти нежно баронесата.

— Това момиче ми напомня за някого, когото някога много обичах — промълви той, — и за когото аз винаги мисля.

„Само това липсваше още“ — помисли русата жена и каза високо със съчувствен тон:

— Жал ми е, наистина Йобст, че и ти се хвана на въдицата на тази опасна, кокетна особа. Не можеше да си представиш какъв страх изпитвам, като гледам, как е оплела в мрежите си Ото, а ето, че е започнала да омагьосва и тебе.

Йобст погледна учудено снаха си и поклати глава:

— Не разбирам нито дума от това, което казваш, Сома. Ти заяви, че си много самотна и че не се чувствуваш достатъчно силна да надзираваш цялото домакинство, а сега, когато имаш помощница, ти гледаш да я махнеш. Историята с Фалкенхаген е не само безсмислена, а и нетактична.

— Защото и ти си полудял по това суетно момиче — отвърна упорито Сома, — също като Ото.

— Ото ли? — кипна баронът. — Бих желал да помоля Ото да не посяга с нечистите си ръце към госпожица Рамлер. Впрочем мила

Сома, по този повод мога тутаки да ти заявя открито, че търпението ми с Ото е вече изчерпано окончателно.

— Ти винаги си коравосърдечен към клетото момче — изхлипа измъчено русата жена. — Ти не го обичаш, него, единствения, който носи твоето име.

— Не, Сома, аз обичам честността. Мога да прощавам глупави лудории, но не и съзнателни пороци.

Русата жена започна да кърши малко театрално ръце:

— Как не си ме разбрал, Йобст, как не си ме разбрал! Ах, това е непоносимо! Ти си жесток към моя беден син.

— Когато ти, в сляпата си маймунска любов, извини ме за израза, си възпитала като безделник! Известно ли ти е, че Ото отново е подписал полица, падежът, на която е изтекъл още преди няколко дни, но той не я е платил?

Обезумяла от страх, баронесата погледна неподвижното лице на девера си.

— За Бога, как е възможно това, та аз... аз самата...

Тя се запъна. Не можеше да каже, че преди няколко дни бе дала на Ото пет хиляди марки, определени за изплащането на полицата.

— У кого е полицата? — изстена тя.

— У един човек, който се казва Розенбаум. Не се ли казваше така онзи заемодател, който и по-рано, докато още беше жив твоят мъж, се грижеше за вашите парични работи? Какво? Не знаеш ли? Може, но аз зная това добре.

— Той е сигурно някой мошеник, Йобст. Моля те, как можеш да имаш вяра в човек, който носи името Розенбаум! Естествено той е някой долнопробен лихвар, и бедното, неопитно момче е попаднало в ръцете му.

— Моля те, остави това. Този Розенбаум ми изглежда напълно честен човек. Той ми писа твърде учтиво, че е в притежание на полицата, падежът, на която е изтекъл преди няколко дни, и че той, понеже младият барон и не помисля за плащане, би желал да ме запита, дали аз ще платя и тази полица, както по-рано. В противен случай той би трябвало да се отнесе до полковия командир на моя племенник.

— Помогни му само и този път, Йобст! — замоли изплашената жена. — Виж, аз нямам нищо друго на света, освен него. По-рано

винаги се надявах и вярвах, че ще намеря у тебе една сигурна опора в житейските несрети, и цели двадесет години се мъчих да спечеля любовта ти. Ала ти не можеше да забравиш онази, която ти измени и аз трябваше да остана с пусто сърце до тебе.

Майорът се раздвижи с неприятно чувство на стола си. Какво бе хрумнало изведнъж на снаха му да разравя старите истории?

Той бе приел от състрадание в своя осиротял дом лишената от средства братова жена заедно със сина ѝ тогава, когато жената, обичаната от него жена, побягна с единственото му дете от неговия дом, навън, в шумния свят.

Тихите домашни грижи на Сома той бе почувствувал благотворно и бе ѝ въздал, на нея, която живееше тъй кротко примирено до него в русата си красота и отстраняваше всеки камък от пътя му, искрено уважение. Докато един ден нейната нежна съдържаност рухна и от студените, сини очи лумнаха безумните пламъци на страстта. Тогава, с няколко сухи думи, той ѝ бе дал да разбере, че не може нито да дава, нито да взема любов, че завинаги ще остане самотен, и че тя трябва да се примири с това, ако не иска пътищата им да се разделят навеки. И тази страстна жена бе се укротила, той не бе имал вече основание да се оплаче от нея; ала цялото нейно сърце се бе обърнало сега към единствения ѝ син, който един ден щеше да бъде негов наследник.

Баронът въздъхна дълбоко. Той погледна несигурно снаха си в очите.

— Прости ми, Йобст, че се забравих. Ала сърцето ми, това буйно сърце, което понякога блъска като сърце на съвсем младо момиче, не ми се подчини сега. Разбира се, аз съвсем не исках да те наскърбявам. Научила съм се отдавна да бъда скромна, макар никога да не съм престанала да те обичам.

Тя говореше с тон на мъченица, и нейните дълги, тъмни мигли прибулиха очите ѝ, сякаш искаха да скрият надигащите се едри сълзи.

Барон Волфсег улови ръката ѝ. Беше му жал за нея, но в същото време, съвсем леко, той изпита самодоволното чувство на самотника, който се вижда възжелан.

— Прости ми, Сома — рече ласкаво той. — Та ние бяхме досега толкова добри другари, защо е необходимо да бъде другояче?

Тя улови поривисто ръката му и притисна кротко страната си към нея. И барон Волфсег продължи с тих и малко смутен глас:

— Още един път, за последен път, ще покрия дълга на Ото, ала няма да го оставя без оная морална проповед, която съм решил да му държа. Ако не се промени, ще помоля да го преместят другаде. В някой малък гарнизон той може би ще се вразуми по-скоро, отколкото тук в Берлин, където всеки ден го срещат хиляди изкушения.

— Ти си добър, Йобст, благодаря ти!

Баронът стана бавно и отиде.

— О, ти! — изстена глухо тя, — какви страшни мъки ми причини ти с твоето равнодушие, с твоята фарисейска добродетелност!

Тя протегна безумно ръцете си след него и рязък смях потрепери на устните ѝ.

— Той трябва да стане мой, само тогава ще мога да спася детето си...

Тина пое с бавни крачки пътя от Волфсег към Фалкенхаген. Тъмните борове се извисяваха гордо в утринната омара. Тя мина край Рансдорфската мелница. Розови детски личица притиснаха дебелите си носленца към стъклата ѝ и се засмяха. Тина не ги видя.

Светлата роса още покриваше листата и цветовете, искрящи капки оросяваха и бледните страни на Тина. За пръв път усещаше тя своята бедност като срам и мисълта за това предизвикваше сълзи в очите ѝ.

Тина прехапа устни. Ето, сега беше принудена да допусне да я изпратят като слугиня в една чужда къща, която тя бе отказала да посети като гостенка. Защо всъщност? Това тя самата не знаеше. Не можеше да забрави думите, които бе ѝ казал Феликс Рьопер при тяхната неочаквана среща. И макар да не виждаше в тия думи нищо друго, освен една смешна, неоснователна ревност, все пак тя не можеше да мисли вече спокойно и без смущение за мъжа, който два пъти ѝ бе помогнал и който владееше като приказан цар нейното моминско въображение.

Освен едно кратко посещение заедно с баронесата, при което графът не бе у дома, тя не бе отивала повторно във Фалкенхаген. Графиня Бартенщайн, която всеки ден се разхождаше на кон из околностите, бе се отбивала често във Волфсег, понякога заедно с

графа, ала Тина бе ги виждала твърде рядко и то бегло. Веднъж обаче тя бе срещнала графинята с малкото момченце, което бавачката взеше в разкошна детска количка, в гората и Андреа бе я заприказвала. Графинята бе се показала твърде мила и приветлива към нея и нейната лъчезарна усмивка беше прогонила тежката и глуха мъка от душата на Тина. Бе ѝ позволила също така да вземе от количката му малкия Гюнтер, който наистина все още беше твърде нежен, ала нямаше вече онзи старчески вид, както в Берлин; когато детето се усети в нейните ласкави ръце, то разтегна устицата си в усмивка. Усмивка се появи и в неговите големи, сини очи и графинята бе казала почти завистливо:

— Как добре умеете да се отнасяте с деца! Аз съм лишена от тази способност. Само да докосна това хлапенце, и то тутакси започва да реве неистово. Как бих желала да можех да ви имам всякога при себе си за моя малък Гюнтер.

Синьото езеро проблясваше вече тук-там през храстите. Виждаше се вече и Фалкенхаген. Скоро тя ще влезе в дома на Бартенщайн и неговите повелителни очи ще я запитат хладно и учудено: Какво търсиш тук?

Огнена руменина заля страните на Тина. Тя постави бързо на главата си широкополата сламена шапка, която досега бе държала в ръката си и влезе в парка, където многобройни работници се мъчеха да нагласят по дърветата пъстри книжни фенери и разноцветни електрически крушки. Навред по алеите лежаха инструменти и тел и внезапно тя чу гласа на графа, който енергично даваше някакви заповеди.

Когато забеляза Тина, която бавно се приближаваше към него, той изведнъж замлъкна. В очите му се криеше дълбока уплаха, която накара Тина да се разкае за идването си.

— Сигурно идвате, за да вземете лично назад отказа си да присъствувате на нашия празник, госпожице Рамлер? — запита той след вежливото приветствие, малко смутен, че Тина не видя ръката му, която той ѝ бе подал. — Радвам се от сърце.

— Не, господин графе, идвам като помощница по поръчка на баронеса Волфсег.

Той отстъпи смутено крачка назад и след това двамата тръгнаха заедно по насипания с пресен чакъл път към замъка, тъй като работниците бяха започнали да се вслушват в разговора им.

— Като помощница ли? Заради Гюнтер?

Тя кимна и в неговата душа възкръсна една приятна мисъл: „Значи въпреки залисиите около празненството, Андреа не е забравила съвсем детето, помислила е и за него.“

После, гледайки твърдо Тина, той запитва високо:

— И вие дойдохте на драго сърце?

— Като помощница, да! Като гостенка, не! — призна открито Тина.

— Защо не?

Гласът му звучеше твърдо и повелително.

— Защото не искам да бъда само търпяна, защото не подхождам за вашите кръгове, въпреки вашето приятелство и добротата на графинята.

Върху неговите леко обгорени от слънцето страни се появиха румени петна, зъбите му ухапаха от вълнение долната устна. Ала той бързо доби отново външното си спокойствие и каза, като се поклони рицарски:

— Ако не искате да дойдете у нас като гостенка, то аз ви моля да смятате Фалкенхаген за къща, в която бихте могли да се чувствувате като у дома си. В този смисъл аз ви поздравявам с добре дошла, като мила приятелка, на която ние трябва с благодарност да протегнем ръцете си.

В този миг Андреа изтича в една лека, бяла утринна рокля като вихрушка по стълбите на терасата, и прегръщайки свойски Тина, извика със смях:

— Мила, незаменима госпожице, колко съм ви благодарна, че дойдохте! Слава Богу, страхувах се, че ще трябва да се откажем от празненството, защото малкият започна да се проявява като луд и непрекъснато крещи за бавачката си. Толкова се е разглезил! Бие ме и ме драска, само като го докосна, и тогава изведнъж си спомних, че вие сте досега единствената, на която се е усмихнал. Дано успеете да успокоите детето и да започне отново да пие от шишето. Старата бавачка от Рансдорф, която е гледала и мене, също не може по никакъв начин да се справи с него. А всичко това, което излагате вие в писмото си, с което отказвате да присъствувате на нашето празненство, са безсмислици, мила госпожице Рамлер. Ще се забавлявате много добре, а мъжът ми ще се погрижи да ви намери най-добрите танцьори.

— Аз никога не съм танцувала, госпожо графиньо. Вие сте много любезна. Ще ме заведете ли сега при малкия?

По време на разговора те бяха влезли вече в замъка и Андреа погледна Тина като някакво осмо чудо на света.

— Не сте танцувала никога? — запита тя с учудване. — Как е възможно това?

Ала в същия миг Еберхард я погледна укорно и тя побърза да отведе Тина. Граф Бартенщайн погледна след двете жени и поклати глава. „Каква е сега — помисли той — очарователно любезна и сърдечна, а някога ми наговори такива лоши и грозни думи за това момиче, което сега обсипва с доброта и благоволение, защото има нужда от нея.“

Лек гняв се надигна в него и той се отпрати навъсено назад към парка, за да наглежда приготовленията за празненството, към което предварително питаеше дълбоко отвращение.

През това време графинята бе завела Тина в детската стая. На едно ниско столче седеше старата бавачка Лена и напразно се мъчеше да сложи шишето с мляко в устата на малкото момче, което буйно се съпротивляваше. То беше станало червено като рак. Една дебела гневна жилка беше изпъкнала застрашително върху челото му. То блъскаше бясно с ръце и крака около себе си и ревеше като диво, когато двете жени влязоха в стаята.

— Няма да можем да вразумим малкия господин граф, милостива графиньо — завайка се старата с беззъбата си уста. — Единственото, което още би могло да помогне, то е, да го понаплескаме малко отзад.

— Тетко, как можеш да приказваш така! Как ще вземем да бием малкото! — извика младата майка.

— Ще го хване гърч от ината му — продължи сърдито старата. — Вижте само, каква злоба е изписана на лицето му!

Тина бе взела от скута ѝ ревналото дете. Тя пристъпи с него към прозореца и нежната ѝ ръка помилва леко сгорещеното му лице. Малкото остана изведнъж като смаяно, спря да реве и се втренчи упорито в непознатата.

— Защо викаш толкова, малки господине? — укори го тя шеговито. — Защо си толкова лош и не искаш да пиеш мляко от това

хубаво шишенце? Ако ти не го искаш, ще дойде маца и ще ти го грабне. Ела, мац, мац, ела да вземеш шишенцето на Гюнтер!

Малките ръчички на детето се вкопчиха плахо в шишето. Големите, сини детски очи гледаха втренчено лицето на Тина и после русата главица се облегна с тихо хлипане върху рамото на девойката, сякаш търсеше в нея закрила от всички нанесени му неправди, и едри, бистри сълзи се търколиха по румените му бузички.

— Ето, сега Гюнтер е добро дете — похвали го Тина.

Тутакси една лека усмивка прекъсна потока на сълзите и малката ръчичка бръкна в къдриците на Тина. Тина седна в едно малко кожено кресло и притисна силно детето до гърдите си.

— Така, сега Гюнтер ще изпие млякото от шишето — припя му ласкаво тя, — и после леля ще го сложи в мекото легло, и Гюнтер сладко ще заспи.

Детето я гледаше с широко разтворени очи. Тя поднесе шишето към устата му, ала то отново я стисна здраво.

— Ела, мацо — извика тя, — изпий на Гюнтер шишето! Гюнтер не иска.

Усмивка светна в големите детски очи и червената устица се отвори широко.

Тина пъкна ловко биберона в устата му и Гюнтер започна да дърпа жадно презираното досега мляко, като не откъсваше очите си от Тина.

— Младият господар пие — извика тетка Лена, втурвайки се в кухнята. — Пие, да, не е лъжа, пие!

— Пие! — извика радостно графинята на мъжа си, който беше дошъл пред замъка. — Представи си, Еберхард, пие! Госпожица Рамлер само му заприказва и той тутакси млъкна. Никой от нас не беше в състояние да го успокои.

— Защото всички вие сте в страшно вълнение заради празненството и малкият само ви пречи — измърмори Еберхард. — Дотам стигна работата, че трябваше да дойде едно чуждо момиче, да укроти детето ти.

— Чуждо момиче! Не допада ли и на тебе, не е ли тя наша най-близка съседка и не я ли обичаме всички? Аз ще бъда наистина твърде мила и любезна към нея, но ти не бива вече да се мръщиш, а да си

предадеш най-сетне празничен вид. Аз отстъпих в толкова неща Еберхард, отстъпи сега и ти малко. Искаш ли?

Тя му подаде хубавата си, бяла ръка с искрящи пръстени, и любовно му се усмихна.

Той поднесе ръката ѝ до устните си.

— Ще се постарая да ти угодя, Андреа — отвърна той и поведе жена си навътре в парка, за да хвърли един последен поглед.

— Насмалко щях да забравя — забеляза той, — да ти кажа, че Ериксон ще дойде. Вчера сутринта бях в ателието при него и просто насилствено му изтръгнах обещанието.

— Което е било съвсем излишно — отвърна студено Андреа. — Знаеш, че не мога да го търпя, а неговият почти груб отказ на поканата, за която аз предварително се противопоставих, трябваше да те въздържа от всеки по-нататъшен опит.

— Аз съм на съвсем друго мнение, Андреа. Аз държах много на това Халфдан Ериксон да дойде. Неговото присъствие ще пречупи върха на всички глупави клюки във връзка с картината, която аз дори не съм видял, и която сега странствува от изложба на изложба. Хората трябва да видят, че аз съм в най-добри отношения с Ериксон и че в мълвата, че ти си му служила за модел, няма нищо вярно. Боже мой, та какво от това, че картината имала чертите на твоето лице? Хората винаги са прекалено склонни, да раздуват работите, да търсят навсякъде някаква пикантна тайна, а заради една глупава клюка аз, действително не желая да загубя приятеля си.

Андреа погледна враждебно мъжа си.

— Но все пак не е необходимо просто да принуждаваш приятеля си да идва тук, щом той самият не чувства никаква нужда от нашето общество. Аз съм извън себе си, че Ериксон ще дойде. Нямам и дама, която да поставя на масата до него.

— Госпожица Рамлер — забеляза спокойно Еберхард. — Тя сигурно ще го забавлява великолепно.

— Така ли? — извика остро Андреа. — Добре, щом казваш ти, ще трябва само да се помъчим да склоним момичето да ни окаже тая чест. Тя е забележително надменна и тъй решителна, че дори нашият син млъкна пред нея.

Тя тръгна бързо назад към замъка, но скоро отново забави крачките си. Значи въпреки всичко той щеше да дойде и тя не биваше

дори да го посрещне враждебно, а трябваше да се усмихва и може би и да търпи той да ѝ целуне ръка.

Сляпото доверие на Еберхард в приятеля му, когато цялото берлинско общество — Андреа знаеше това точно — шушукаше за картината, макар че тя отдавна бе изчезнала от изложбата, беше наистина едно съвсем безвкусно само превъзнасяне. Тя самата бе говорила с възмущение на мъжа си за тази картина и бе настояла пред него да поиска сметка от Халфдан. Еберхард бе се изсмял сърдечно на това схващане, ала все пак на другия ден бе отишъл у Шулте да види картината. Тя не беше вече там, а Халфдан Ериксон, когото той бе посетил, спокойно и весело бе му признал, че е възможно при създаването на тая картина образът на Андреа да се е мяркал във въображението му като копнеещо светско дете и че също така допустимо е нейните черти да могат да се открият върху картината. Той би могъл даже, ако Еберхард намира нещо лошо в това, да оттегли съвсем картината си, още повече, че радостта му от нея отдавна била вгорчена.

Еберхард бе се засмял и махнал с ръка: „Не, не, аз направих това за успокоение на жена ми, която, мисля, се страхува за доброто си име.“

Андреа се качи по стълбите. Обзе я някакво необяснимо безпокойство. Прислужниците тичаха един през друг като рояк пчели, яви се икономката с всевъзможни въпроси, домоуправителят надзираваше нареждането на празничната трапеза и даваше с тържествен глас своите заповеди. Андреа гледаше и слушаше всичко като насън. С подкосени колене тя влезе в детската стая, където Тина все още седеше с детето на скута си.

При влизането на Андреа тя сложи усмихнато пръст на устните си. Детето спеше. То лежеше спокойно, проснало доволно малките си розови ръце и крака, със сладка, весела усмивка на лицето. Малката ръка и в съня все още държеше здраво една от къдриците на Тина.

„Досущ мадона“ — помисли Андреа, като видя, как нежно младата девойка се бе навела над детето, над нейното дете, и в нея трепна смътна ревност.

„Дори и детето не е твое!“ — прониза остра мисъл сърцето ѝ. „Тази чужденка струва повече за него, отколкото собствената му майка.“

Тя нагласи леглото на детето, направи знак на Тина да го положи и после ѝ кимна да излезе с нея навън.

— Елате — прошепна Андреа, — бавачката може сега да бди над детето. Искам да ви покажа определената за вас стая, а след това ще пратя един прислужник с кон във Волфсег, да ви донесе някоя вечерна рокля. Вие трябва днес да украсите нашето празненство, нищо не може да ви спаси!

Тина вдигна умолително ръце.

— Имам вече и един сътрапезник за вас — усмихна се мъчително Андреа, — прочутия художник Халфдан Ериксон.

Тина се изчерви силно. Тя си спомни, че той беше приятел на доктор Рьопер. Графинята изтълкува другояче нейното изчервяване и запита недоверчиво:

— Познаваме ли го?

— Да, много добре. Радвам се, че пак ще го видя — помъчи се да се окопити Тина. — Той е приятел на моя годеник.

— Вие сте сгодена? Ах, та аз съвсем не знаех това — извика графинята и лицето ѝ отново светна. — Приемете тогава моите хиляди благопожелания.

Тя обгърна с ръка Тина и влезе с нея в една хубаво наредена стая.

— Така, сега си починете малко и вземете нещо да се освежите. И нали, когато всички гости пристигнат и се разпръснат из залите, вие от време на време ще надниквате в стаята на малкия ревнивец, да видите дали тетка Лена го гледа добре и дали мирува. Така ще мога поне да се посветя спокойно на гостите си, нещо, в което тази сутрин съвсем не бях сигурна. Хиляди благодарности, мила госпожице. Ще ме намерите по всяко време в голямата градинска стая. Обядваме долу в два часа. Ако имате някакви желаниа, позвънете на прислугата. И така, довиждане, мило дете, до обяда!

Още една нежна прегръдка, един светъл поглед и Тина остана сама.

Тежко беше на душата ѝ, че каза на графинята за годежа си, който все пак, поне за нея, беше развален. Тя не носеше вече и тънката златна халка, която Рьопер беше сложил на пръста ѝ, макар докторът да ѝ беше заявил, че за него годежът е в сила и че и не помисля да я освободи.

Майката също бе ѝ потвърдила това преди няколко дни в едно писмо с нейния груб, несръчен почерк. Ръпер бил при нея и казал, че годежът остава в сила.

Тина въздъхна дълбоко и пристъпи към широкия, нисък прозорец на стаичката си, която ѝ се видя толкова мила и приветлива. Изпъстрените с цветя калъфи на мебелите, ефирните бели завеси пред стъклата и нежносините стени придаваха на стаята нещо пролетно нежно и Тина изведнъж отново доби старото чувство като в детска приказка.

Тя се струваше сама на себе си като омагьосана в този достолепен замък, където всички бяха толкова добри и любезни и не се отнасяха към нея като към прислужница, както във Волфсег, а я оставяха като равноправна да вземе участие в целия блясък, който щеше да се разискри на днешния ден във Фалкенхаген. Всичко това я зашеметяваше.

Съвсем безразсъден ѝ се стори сега отказът, продиктуван ѝ от нейната уязвена гордост. Тя искаше сега да пропъди всички тия безполезни мисли. Искаше да се наслади на днешния ден — та тя беше още толкова млада! С пламенна радост искаше да вдигне веднъж към устните си стакана на щастиято, който лъчезарният свят ѝ поднасяше.

Тя нахвърли набързо няколко реда върху едно листче хартия. Поръчваше да ѝ изпратят от Волфсег една бяла рокля, единствената, която притежаваше. И реши да я украси с рози, със свежи рози.

Фалкенхаген блестеше в празнична омая. Голямата столова в приземния етаж, заедно със съседните стаи, в които се разпръснаха поканените, бяха потънали в рози. Пръснати върху масата, те светеха като червени кървави капки върху скъпата бяла покривка и тяхното зашеметяващо ухание се носеше от безбройни вази като тежък облак.

Гостите играха тенис в градината и танцуваха на открито. След угощението беше определено да направят една разходка с гондоли по Мюгелското езеро и да се илюминира парка. Лека-полека Тина се чувствуваше все по-свободно в тоя кръг, който досега ѝ беше чужд.

На днешния обяд, на който графинята беше твърде разсеяна, но очарователно добра към нея, тя бе разговаряла живо с граф Бартенщайн за няколко нови книги, които бе чела и развълнуваното ѝ сърце ставаше все по-спокойно при неговата обстойна и веща реч.

Тримата бяха станали твърде доволни от трапезата и Тина помогна сръчно и умело на графинята в разпорежданията, които се бяха оказали необходими. После отиде да даде отново шишето с мляко на малкия ревливец, който изгука весело, като я видя и тя се убеди, че нищо не му липсваше. Между гостите тя се яви една от последните.

В своята проста бяла рокля, с няколко бледи рози на колана, тя наподобяваше някакво приказно дете сред малко или повече блестящите тоалети, което случайно се е залутало в обществото на бляскавите униформи, на шумящата коприна и на искрящите диаманти.

От нейните червеникави къдрици се излъчваше един почти твърд, металически блясък и високата, гъвкава снага се движеше тъй уверено и прелестно между групите от гости, че мнозина се питаха учудено, кое е това странно същество, което почти неотстъпно се движеше наред с домакинята и от време на време даваше нареждания на прислужниците. Андреа бе представила Тина като близка домашна приятелка и поради това баронеса Волфсег ѝ бе отправила един горчиво зъл поглед.

Ото фон Волфсег, който беше дошъл с неколцина офицери от Берлин, остана като гръмнат, когато забеляза Тина между поканените и неотстъпно я следваше, където и да отидеше тя, в очакване, че ще може поне за миг да остане насаме с нея. Ала Тина всеки път бе се изплъзвала ловко и в края на краищата Ото изгуби надежда и се посвети на други дами.

Освен това и чичо Йобст бе го погледнал много строго и бе му дал по един категоричен начин да разбере, че няма да търпи това очебийно преследване на госпожица Рамлер. Майка му пък бе му прошепнала още с идването си, че Розенбаум е съобщил на чичо му за полицата, и че с голяма мъка ѝ се удало да го склони да я плати и този път.

Най-сетне започна и гощавката, на която шампанското се лееше на потоци. Прислужниците подадоха на всяка дама по един венец от рози, който те сложиха на главите си. Кадифено меките цветя светеха бели, розови и червени върху кестенявите и руси коси на хубавите жени.

— Лукуловските пиршества на римляните стават отново на мода — забеляза Халфдан Ериксон към сътрапезницата си, сочейки

розовите венци. — С тази само разлика, че това прекрасно лятно украшение не отива на нашите модерни жени. То не подхожда на модерните им фризури. Единствено вам, уважаема госпожице, и на домакинята бих признал правото да носят достойно украшението на хубавите римлянки.

Той намести по-добре венеца от бели рози върху къдрите на Тина и добави:

— Простете, ала моето око на художник е пленено сега от вашия прелестен образ, който тутакси бих желал да нахвърлям върху платното. Феликс сигурно ще съжалява, че не може да се възхищава от вас, феята, така, както аз.

Тина изпита леко смущение и даде друга насока на разговора.

— Виждали ли сте наскоро доктор Рьопер?

— Да, вчера. Стори ми се малко раздразнен и изкуствено весел.

— Не ви ли съобщи, че нашият годеж е развален?

— А, значи това е било! — рече бавно художникът. — Не, не ми каза нито дума.

— Феликс отказва да ме освободи — промълви Тина, в която отново се пробуди чувството на предишната окаяност, — а аз все пак никога няма да стана негова жена.

Тъкмо в този миг граф Бартенщайн погледна към двамата. Той видя, как силна руменина обагри страните на Тина и как Халфдан Ериксон хвана двете ръце на девойката, сякаш искаше да ѝ попречи да направи нещо прибързано. Гняв се надигна в душата на Еберхард. Какво означаваше това? Какво си позволяваше Халфдан с тази девойка, която най-сетне беше, гостенка на неговия дом?

Още едно лице бе забелязало странната беседа — Андреа. Тя седеше развълнувана и бе вперила погледа си в Тина, с розовия венец върху златистите къдри, които блестяха като лениви змии върху шията ѝ.

Цялата гордост на Андреа лумна в егоистичното ѝ сърце. Освен няколкото поздравителни думи, Халфдан Ериксон не бе сметнал за нужно да отдели малко време за разговор и с нея, а сега се държеше така, сякаш тази бледна, незначителна особа е привлякла целия му интерес. Тя забеляза, че и Еберхард гледаше с възмущение към Тина.

„Естествено той също е смаян от тази интимност на госпожица Рамлер с Ериксон“ — помисли Андреа и почти не слушаше

мечтателните излияния, които възбудено ѝ шепнеше принц Хоенцайн, седнал до нея; едва по-късно тя се обърна бавно отново към принца, чиито ласкателства инак не я оставяха съвсем равнодушна. Тя беше твърде недоволна, макар принцът пламенно да я уверяваше, че уреденото от нея празненство се е превърнало в приказен сън.

„Еберхард никак ли не е ревнив? Не — помисли тя с горчивина, — той дори и не поглежда към мене. Седнал е като пън до баронеса Волфсег, така, сякаш не е домакин, а съвсем чужд гост.“

Веднага след ставането от трапезата Тина побърза да отиде при малкия Гюнтер; тя го взе в скута си и той тутакси започна да маха радостно с ръчичките си.

— Просто да не повярва човек — рече тетка Лена, — как се промени малкият господин граф!

В същия миг на вратата се появи граф Еберхард. Той погледна смаян нежната моминска фигура, която с розов венец в косите, подаваше шишето с млякото на детето. Той също се почувствува затрогнат от тази гледка, както по-рано неговата съпруга, сякаш виждаше пред себе си образа на мадона, пример на чиста, свята майчина любов.

Тетка Лена се измъкна плахо през вратата; тя винаги предпочиташе да стои по-далече или въобще да я няма при господаря ѝ, чиято повелителна осанка я объркваше.

Тина вдигна очи, страните ѝ бяха румени.

— Вижте само, господин графе, колко мил и послушен е вече малкият. Ще вземете ли шишето?

Тя подаде на Еберхард изпитото до дъно шише и той го сложи внимателно на масата.

Малкият Гюнтер се протегна лениво върху скута на Тина и погледна усмихнато между дългите мигли на полузатворените си очички към нея. Тя се наведе и целуна сърдечно детето по нежните, малки устни, които ѝ се усмихваха като ухаещи, нежни розови листца.

През широките прозорци падаха последните отблясъци на слънцето. Те припламваха пурпурно върху последните рози в косите на Тина и изведнъж Еберхард почувствува неотразимо, че би трябвало да коленичи за молитва пред тази девойка, която бе взела тъй майчински топло присърце неговото клето, малко дете, неговия Гюнтер, който роден без любов — той чувствуваше това — щеше да

остане завинаги сиротен в живота си. Той погледна умолително Тина, взе детето от ръцете ѝ и го целуна по устата, върху която преди малко бяха лежали нейните топли устни.

Никой от двамата не пророни дума. Еберхард излезе тихо навън и веднага след него в стаята влезе тетка Лена, хвалейки непрекъснато послушното дете. Тина го сложи в ръцете на бавачката и също напусна детската стая, в която наследникът на големия род скоро заспа здраво и сладко.

Изпълнена от най-противоречиви чувства, Тина побягна в градината. Тя самата не знаеше, какво я бе разтърсило тъй дълбоко. Знаеше само, че мъжът, който преди малко бе излязъл тъй тихо от стаята, страдаше дълбоко и тежко. И тя имаше чувството, че трябва да пристъпи с топлота към него, да застане редом с него, тя, която вътрешно също беше тъй разкъсана и тъй се нуждаеше от утеха.

Тина навлезе още по-навътре в парка, където бе започнало вече да се здрачава.

Там долу светеха вече първите лампиони на гондолите и откъм определеното за танци място се носеха звуците на игривите виенски валсове.

— Гръм и мълнии, пипнах ли ви най-сетне — прозвуча ненадейно един малко пресипнал глас в ухото ѝ и тя видя уплашена насреща си безбрадото лице на младия Волфсег, което се наклоняваше към нейното.

— Къде току се врите? — запита я той почти гневно. — Търся ви непрекъснато от един час насам! Вие трябва да танцувате с мене.

— Съжалявам, господин барон — отвърна Тина, като го измери с отблъскващи очи, — нямам никакво намерение да танцувам, още повече, че и госпожа майка ви не би погледнала с добро око на това.

— Не ме е грижа за майка ми. Аз ще танцувам с вас.

Той беше видимо под силното влияние на изпитото вино — лицето му пламтеше тъмночервено под бялорусите коси.

— Освободете пътя, господин барон, инак ще бъда принудена да викам за помощ.

— Подобна постъпка не би ме учудила у вас. Как ли умеете да драскате! Да, червените коси винаги са опасни. Ала съвсем не мога да проумея, защо е тази превзетост у вас? Боже Господи, щом човек има сестра, която танцува в „Зимната градина“, наистина няма защо да се

плаши толкова. Впрочем Грета е дяволски мила, малка жабка. Прекарах възхитителни часове с нея.

Той целуна въодушевено върховете на пръстите си и погледна нагло в ужасеното лице на Тина.

— Оставете ме веднага! — извика възмутено тя. — Ако не се срамувате да се хвалите с това, че сте отбили от правия път клетото дете на една бедна вдовица, то си е ваша работа. Но че имате още и дързостта да хвърляте в лицето ми вашето съмнително приключение, когато ние всеки ден кършим ръце за злочестото момиче, попаднало в покварено общество, това е действително върха на безсрамието!

Ото фон Волфсег погледна съвсем смаян възмутеното, гневно червено лице на девойката, която се осмеляваше да му отправя такива думи.

— Така ми харесваш, малката — изсмя се той, — така ти си двойно по-хубава, а пък засега и не искам нещо повече от една целувка.

Тина изписка високо от уплаха.

Тя чувствуваше вече неговия горещ дъх над страните си, но в същия миг усети, че някой я дръпна силно назад и един мъжки глас изтрещя срещу барона:

— Негоднико! Не се ли срамуваш да нападаш тук едно беззащитно момиче?

Ото фон Волфсег погледна смаяно чичо си, който държеше в ръцете си изпадналото в безсъзнание момиче.

— Не може и дума да става за беззащитност, чичо. Госпожицата сама ми даде право да се приближа интимно към нея.

— Млъкни... и се махай от очите ми! Ти злоупотреби недостойно с моето търпение. Преди да се върнеш в Берлин, искам да поговоря с тебе. Моето търпение вече е изчерпано окончателно. Махай се!

Ото не се осмели да му възрази. Хубава попара бе си надробил заради тази глупава, червенокоса особа. Ако сега старият не изплати полицата, щеше здравата да загази.

— По-добре ли сте сега? — запита Йобст фон Волфсег нежно, без да сваля ръката си от раменете на девойката.

— Благодаря, да — отговори едва чуто Тина и погледна с широко разтворени, безжизнени очи към пътя.

Там стоеше граф Бартенщайн, гледаше я втренчено и сякаш не вярваше на очите си.

Старият Волфсег бе проследил погледа ѝ. Сега и той се уплаши и неволно свали ръцете си от тялото ѝ.

— Госпожица Рамлер щеше да падне в несвяст — опита се да обясни той и в същото време очите му се спряха втренчено върху един малък медальон, който висеше на тънка златна верижка над гърдите на Тина.

Откъде и как беше стигнал той до това момиче?

Той съхраняваше от дълги години същия медальон в едно ковчеже.

Мрачно застрашителните очи на графа го накараха да дойде малко на себе си.

Ала той не можеше сега наистина да даде каквито и да било по-нататъшни обяснения. Тина трепереше под унищожителния поглед на графа.

— Смя ли да ви помоля за един кратък разговор, господин графе? — запита барон Волфсег сдържано, — но преди това бих искал само да отведа госпожица Рамлер.

— Излишно е, излишно е, високоуважаеми господин бароне — усмихна се саркастично Бартенщайн — положението е достатъчно ясно. Тъкмо сега съм извънредно зает с останалите мои гости.

Той се обърна, като поздрави леко барона, без да погледне Тина и се отдалечи бързо.

Тина скри лице в треперещите си ръце и изхлипа високо:

— Сега той ще ме презира.

— Успокойте се, мило дете, успокойте се — опита се да я утеши Йобст фон Волфсег — аз ще обясня всичко на графа. А сега елате. Тук вие сте под моя закрила и никой няма право да ви обижда.

Опирайки се на ръката му, Тина тръгна към замъка. Тя съвсем не чу, когато графинята ѝ извика, че трябва да започне осветлението, за да могат да тръгнат с гондолите по езерото. Тя изтича задъхана по стълбата към малката стаичка, която бяха отредили за нея, отпусна се безпаметна на колене и горещи сълзи бликнаха от очите ѝ.

Сега всичко беше свършено. Благодарение на Грета Ото имаше в ръцете си едно сигурно оръжие срещу нея, което той щеше да използва и майка му щеше стръвно да си послужи с него, за да я

отстрани от Волфсег. Каква можеше да бъде закрилата на барон Йобст, когато сам той даде повод за едно страшно недоразумение! Та тя беше видяла преди малко презрението, което пламна насреща ѝ от очите на граф Бартенщайн.

Целият парк се разискри в бенгалските огньове, а долу на брега на езерото под звуците на нежна музика се събираха украсените с пъстри лампиони лодки. Всички потеглиха навътре в езерото, в меката, топла лятна нощ; само тя остана самотна в замъка и никой нямаше да забележи отсъствието ѝ, никой нямаше да пита за нея. Или не — може би детето щеше да заплаче.

Тина изтри бързо сълзите си и се отправи веднага към детската стая, където малкият Гюнтер беше кротко заспал.

Тя отпрати бавачката, после коленичи съкрушена пред малкото легло. Притисна за последен път малките, свити ръчички — тя, която нямаше родина, която беше бездомна.

Ракети се издигаха към нощното небе и пръскаха едри огнени искри. Заглъхнали звуци на песни се носеха откъм езерото; лодките се люлееха по вълните, в които се отразяваха разноцветните светлини на лампионите.

Когато лодките с гостите се понесоха по тихите води на езерото, Андреа чакаше в една разкошно украсена гондола принц Хоенщайн, с когото бяха уговорили да пътуват заедно. Не можеше да разбере, къде се бавеше той още.

Русият лодкар, който трябваше да вози графинята и принца, потопа нетърпеливо веслата.

В същия миг откъм замъка се спусна към лодката високата, широкоплещеста фигура на Халфдан Ериксон. Той се стъписа, когато видя сама Андреа, която бе метнала един бял дантелен воал върху русите си коси, ала тутакси скочи решително в лодката и каза на лодкаря, като взе веслата от ръцете му:

— Нямам нужда от вас, аз ще карам сам.

Лодкарят скочи послушно на брега и няколко мощни удара с веслата отведоха бързо лодката навътре в езерото.

Всичко това стана за няколко мига.

Андреа седеше като вцепенена. Ужасените ѝ, почти безумни очи не се отместваха от неподвижното лице на мъжа, чийто поглед беше отправен мрачно към нея.

Тя искаше да извика, да го накара да обърне назад лодката, ала устните ѝ не бяха в състояние да отронят нито една дума.

— Силата предхожда правото — изсмя се изведнъж Халфдан Ериксон. — Не изглеждате много очарована, милостива графиньо, от това, че аз, роденият в праха клетник, се одързостявам да управлявам вашата лодка, когато за тази чест бяха предвидени други, знатни гости.

Андреа сви презрително рамене и загърна по-плътно бялата си шия със сребърната лисица.

— Ако не сте добър гребец, господин Ериксон — отвърна тя саркастично, — може тая нощ двамата да намерим гроба си сред водните лилии. Мюгелското езеро е твърде коварно. Бих ви посъветвала да обърнете лодката назад и да потеглите отново с вашата сътрапезница, както беше наредено.

Ериксон забеляза с открито тържествуване, че нейното равнодушие беше само привидно.

— Страхувате ли се от мене, графиньо?

— Аз? От вас? Страхувам се най-много от това, че не зная, доколко сръчен сте в управлението на лодка. Всъщност съвсем безразлично ми е с кого от моите гости ще се возя и ще гледам красивата игра на огньовете.

Една светла ракета се издигна с глухо съскане и се разсипа в пъстроцветен огнен дъжд под тъмното небе.

— Сигурен съм, че ще се яви буря, графиньо — рече злорадо Ериксон. — Погледнете само, как лодките с пъстрите светлини се мъчат да останат колкото е възможно по-близо до брега. О, ще бъде весело.

Нещо диво, буйно трепна върху лицето на Халфдан и Андреа почувствува смътно, че може би часът на отплатата приближаваше. Искаше да го помоли да обърне лодката назад, към брега, ала устните ѝ, мимо волята ѝ, останаха затворени.

Далеч, все по-далеч летеше лодката по вълните. Замъкът едва се виждаше в далечината като малък, искрометен скъпоценен камък.

— Вижте там вашия свят, графиньо — рече насмешливо Халфдан, като посочи замъка. — Колко тесен и малък е той! А вижте тук моя свят!

Той обгърна с ръка широко разлятото езеро, над което в същия миг проблесна първата светкавица.

— Даде ли ви този свят онова, което очаквахте? Не, не вярвам, ала вие сте упорита, графиньо. Вие все още гоните блуждаещите огньове.

Една страшна гръмотевица разтърси простора.

Андреа прехапа устни. Халфдан Ериксон не биваше да я види страхлива.

Ненадейно Халфдан се изправи в малката лодка и я остави нехайно да се носи по вълните.

— Сега, управлявайте добре кормилото, графиньо — изсмя се той, — за да стигнете сигурно пристанище.

— Вие сте обезумял — извика в уплаха Андреа. — При тази буря е невъзможно да се върнем назад. Трябва да се опитаме да свием наляво, за да се доберем до тесния ръкав на Шпрее, иначе сме загубени.

— Защо този страх, графиньо, за кого искате да запазите този драгоценен живот?

— За моето дете — отрони се тихо от устните на Андреа.

Ериксон се засмя, ала седна отново и пое в ръцете си веслата. Андреа обърна кормилото, мъчейки се да запази посоката към Рансдорф.

— Как сама се мамите, графиньо! Сякаш някога сте мислила за нещо друго, освен за собственото си Аз! Детето, малкото дете, какво значи то за вас? Нищо, защото неговото съществуване е лъжа и измяна. Или бихте могла да отречете, че с ледена усмивка вие разбихте жизненото щастие на един човек, към когото инак се стремеше цялата ви душа? Ще отречете ли, че заради блясъка на света, заради окаения външен вид на нещата, вие убихте жестоко душата, една пламенна, жадна за щастие душа, всички мисли, на която бяха насочени към вас? Сега, Андреа, наистина короната блести над хубавото ви чело, ала аз виждам тръните, които ви раздират до кръв и се радвам. Това звучи жестоко, но имахте ли вие милост, когато разрушихте моя храм, когато разбихте кумира, който царуваше там? Животът не ни съедини, Андреа, може би сега ще ни съедини смъртта...

Тя го погледна дълбоко и сериозно в очите. Целият страх, който досега бе мъчил душата ѝ изчезна.

— Може би сега ще ни съедини смъртта — повтори тя беззвучно думите му и после се изсмя пронизително. — Ние се носим все по-

далеч и по-бързо към бурята, Халфдан Ериксон! Вашето изкуство на гребец не е голямо, а кормилото отказва да се подчинява, също като ненаситният устрем към живота, който бушуваше по-рано в мене.

Тя отпусна кормилото и Халфдан се помъчи, противно на първото си намерение, да държи посока към брега.

— Вие имате пълно право — отговори той. — Няма смисъл да се бори човек за един жалък живот, който не е достоен да се живее.

Андреа мълчеше.

— Страх ли ви е, Андреа? — запита той през грохота на бурята. — И на мене самия се струва вече, че се носим все по-надалеч и по-надалеч и никога няма да стигнем брега.

И като прибра веслата, той се изсмя така, сякаш се чувствуваше избавен от всичко, което до този миг беше тровило живота му.

— Така може би ни е орисано, Андреа, да загинем заедно. За живота ви аз не бях достатъчно добър, вие се присмяхте на мъжа, на бедния художник, който бе дръзнал да вдигне погледа си към вас. Гласът на света беше по-силен от гласа на сърцето. Робите на мигновението, евтините души там във ви бяха по-скъпи от мене, защото аз нямах нищо, освен малко дарба и моята велика, чиста, пламенна любов. А какво ви даде светът за тази жертва? Нищо! Вие може би ще кажете, че на мене той даде славата на художник. За мене тази слава е жалка дрипа, защото онова, което днес предизвиква възхищения, утре ще бъде жертвувано за някоя друга мода и нашите венци ще увиснат разкъсани, лаврите ще се покрият с прах. Тъкмо вашата изневяра ме направи толкова велик, но в същото време и толкова злочест. Но ако сега ние умрем заедно, Андреа, то всичко ще бъде заличено. Ако вълните ни залееят, няма да има вече никакъв глас на света, който да ни примамва и изкушава и ние няма да го чуем, когато той ще се гаври с нас и ще ни съди...

Лодката играеше сега в една бясна вихрушка. Тя се мятеше като орехова черупка по дивите, ревели страхотно вълни. Халфдан дори не се опитваше вече да се бори със стихията. Той само гледаше втренчено към жената, която седеше бледа и безмълвна срещу него и чакаше смъртта, неизбежната смърт.

И после се случи невероятното. Бялата фигура се откъсна от другия край на лодката. Тя допълзя на колене до него и с едно буйно ридание обгърна нозете му.

— Имай милост, Халфдан — молеше го тя, — аз обичах само тебе, единствено тебе, винаги само тебе!

Тресна гръмотевица, ярка мълния проряза мрака и лодката се стрелна във вълните, сякаш бездната искаше в този миг да я погълне окончателно.

Двамата не забелязаха нищо.

Халфдан посегна към треперещите ръце на Андреа и ги стисна здраво в своите.

— Вярно ли е това? — запита той сурово. — Вярно ли е? В този час на смъртта е излишна всяка лъжа, всяко притворство. Би ли имала смелостта и силата, ако останем живи, да се изправиш срещу света и да станеш моя, без име, без богатство, може би в лишения и нищета, може би презирана и низвергната от света, който досега обуславяше нашите дела? Отговори, Андреа, в този последен час, пред очите на смъртта, отговори ми: Ще имаш ли смелостта, толкова велика и истинска ли е твоята любов?

Тя вдигна пълните си със сълзи очи към него. Една гореща, болна усмивка трептеше върху устните ѝ и до слуха му стигна тих шепот:

*Има вечна мъдрост под небесния свод:
за любов дай в жертва всичко на света.
В тоз миг ти давам моя лих живот,
с него — любовта!*

Той я притисна поривисто към гърдите си и неговите горещи устни се впиха с ликуваща страст и все пак с огнена болка в нейните.

— Сега ти си моя! — извика радостно той. — Моя в смъртта и в живота.

Една вихрушка шибна лодката. Тя се издигна още един път над яростните, кипнали вълни. Над езерото се разнесе пронизителен, отчаян вик, който гръмотевицата в същия миг заглуши.

По черно-сивите вълни се носеше самотно една празна лодка. Водите лека-полека стихваха. Само заглъхващият в далечината гръм минаваше с лек ропот над тях...

Тина не помнеше, колко време бе стояла на колене, отчаяна до леглото на детето. Тя чуваше като в просъница глухия трясък на гръмотевиците и плющенето на поройния дъжд, когато ненадейно старата бавачка се втурна съвсем разстроена в стаята и задъхана извика:

— Ах, Боже Господи, добрата, милостива графиня! Кой знае, дали не се е удавила. При тази страшна буря над езерото човек може да очаква всичко лошо.

— Какво се е случило, тетко Лена? — запита Тина и смутено се изправи.

— Какво се е случило ли? Нищо не се е случило. Яви се буря и всички лодки се върнаха благополучно, само госпожа графинята, която всъщност искаше да тръгне с принца, я няма, и никой не може да я намери.

— Не отсъства ли още някой? — запита развълнувано Тина.

— Да, художникът, оня с русите коси, не зная как се казва, и него го няма.

— Слава Богу — извика облекчено Тина, — че графинята не е сама! Двамата все ще са стигнали някъде до спасителния бряг, ако е било вече твърде късно да се върнат тук. Та в края на краищата езерото не е безкрайно!

В същия миг в детската стая влезе граф Бартенщайн. Той беше съвсем бледен. Беше сменил вечерния костюм с друг. Късата ловджийска куртка беше съвсем мокра от дъжда, което показваше, че той се е лутал дълго време вън. Когато съгледа Тина, очите му изведнъж потъмняха, като че искаше да запита: „Какво дириш ти още тук?“

Тина се спусна насреща му.

— Вярно ли е, господин графе — запита тя със задавен глас, — това, което чух от бавачката; че графинята е в опасност?

— Не зная — отговори той с извърнато настрана лице. — Гостите напускат замъка и аз дадох заповед на рибарите от Рансдорф и Фридрихсхаген да приготвят лодките си. Ще тръгна веднага с тях да търся загубените, исках само да видя още един път момчето си.

В безумния страх Тина се вкопчи ненадейно в ръката му.

— Но ако и вие не се върнете? — извика тя ужасена. — Чуйте само, как беснее бурята!

Той отмахна бързо ръцете ѝ.

— Какво от това? — изсмя се той горчиво. — Животът е една тъй глупава кукленска игра, че най-добре е комедията да свърши изведнъж. Ала преди да отида в неизвестността вън, бих желал да ви попитам едно нещо още, госпожице Рамлер. Какво беше онова преди малко в парка между вас и барон Волфсег? Моля, отговорете ми бързо, аз не мога да се бавя повече; бих желал да не, нося със себе си мъчителната мисъл за нещо некрасиво, което вън, в страхотния мрак, ще ми се струва още по-грозно.

— Не вярвате ли във връщането на графинята? — запита Тина със задавен от сълзи глас, овладяна само от тази мисъл.

— Не, имам предчувствие, че моето клето, малко момче е останало вече без майка и затова бих желал да ви помоля, госпожице Рамлер да бдите над него и занапред, ако аз не се върна. Обещавате ли ми?

Тя кимна мълчаливо.

— Какво беше онова нещо с барон Волфсег? — запита той още веднъж.

— Той ме защити от непочтените задирания на племенника си — промълви Тина, полууплашена, полуучудена.

— Вие... вие не го обичате?

Тина отстъпи смаяна крачка назад.

— Не, аз го уважавам, почитам го като баща.

Бартенщайн улови буйно ръцете ѝ и ги поднесе към своите горещи, пресъхнали устни.

— Благодаря ви — извика той облекчено. После целуна спящото дете, и без да се обърне още веднъж назад напусна с бързи крачки стаята.

Тина загледа зашеметена подире му. Огнена болка и в същото време неизказано блаженство вълнуваше душата ѝ. Ала изведнъж отново я обзе страх за жената, която може би сега се бореше със смъртта, страхът за майката на това дете, чийто баща беше отишъл да я търси.

Понеже детето спеше спокойно, тя слезе тичешком долу в големия салон, където малцината останали гости се бяха събрали смутено накуп и шепнешком говореха за случилото се с домакинята.

Светлините в парка бяха угасени, фееричното великолепие беше разрушено. Глухо, тежко, оловно затишие лежеше над Фалкенхаген като гневна глуха орис, която с тежък плясък на крилата си приближаваше все повече и повече.

Барон Волфсег, който като най-близък съсед беше измолил да му се позволи да прекара тази нощ във Фалкенхаген, се стараеше да успокои разтревожените прислужници, които тичаха безцелно насамнатам из замъка. Той въздъхна облекчено, когато се появи Тина.

— Слава Богу, че дойдохте, госпожице Рамлер! — извика той на младата девойка. — Къде бяхте досега?

— Бях при детето.

Как странно я гледаше баронът! Тя неочаквано изпита неотразимо желание да скрие лицето си в неговите кротки, добри ръце и да му изплаче мъката си. Той беше може би единственият, който нямаше да бъде суров към нея.

Ала баронът се обърна към принц Хоенщайн, който все още стоеше между малцината гости, загрижени за съдбата на домакинята и очакващи с напрежение развързката. Баронесата, седнала бледна и изморена в едно високо кресло, погледна навъсено Тина и си помисли: „Да можеше да остане завинаги тук, във Фалкенхаген, това нетърпимо същество! Държи се така, сякаш е у дома си.“

След няколко часа рибарите, граф Бартенщайн и Роланд Хинцдорф се върнаха.

Лицето на Роланд по-рано толкова лекомислено, беше странно сериозно и затворено. Бяха намерили само обърнатата лодка на графинята, носеща се празна по вълните.

Погледът на граф Еберхард блуждаеше неспокойно, нечути заглъхваха в ушите му съчувствените думи, които му говореха хората наоколо; той гледаше непрекъснато в една страшна пустота пред себе си.

На гостите не оставаше нищо друго, освен да поръчат да се приготвят колите им и да си тръгнат.

Всичко се извърши тихо и угнетително.

Тина не можеше да реши, дали да си отиде или да остане, ала баронеса Фон Волфсег сложи бързо край на нейната нерешителност, като се обърна към Бартенщайн:

— Естествено ние ще ви оставим госпожица Рамлер тук, добри ми графе. Кой знае дали не ще е необходима на вас самия и на момченцето ви помощта на жена. Аз давам отпуск на госпожица Рамлер дотогава, докогато нейното присъствие може да ви бъде полезно. Но оставете вече тая мрачност и безнадеждност, драги графе. Още не е необходимо да се отчайваме. Напълно е възможно загубените да са се спасили и да са намерили убежище на някое друго, близко място на брега на езерото.

Графът почти не чуваше думите на баронесата.

„Не ме оставяйте сама тук!“ — изстена нечуто, дълбоко в душата си, Тина. Тя се ужасяваше да остане насаме с този човек, който съкрушен гледаше втренчено напред, и комуто все пак никой не можеше да помогне.

Роланд Хинцдорф също се готвеше да си тръгне. Той искаше да отиде в Берлин, за да уведоми лично родителите си, колкото другите и да го придумваха да чака, докато се разбере със сигурност, че ужасното наистина се е случило.

— Не — рече той твърдо, — баща ми никога няма да ми прости, че не съм му съобщил веднага това.

— Всъщност аз не смятам, че е много уместно — прошепна Йобст фон Волфсег на снаха си, — да оставяш госпожица Рамлер сама тук. Тя е още толкова млада и неопитна.

Един поглед на баронесата го накара да млъкне.

— Моля ти се, Йобст, ти се застъпваш за тази млада девойка така, сякаш тя е дама от нашите кръгове, която по никакъв начин не бива да остане една нощ в къща, в която няма друга жена. В края на краищата все едно е къде ще остане някоя си Тина Рамлер.

Баронът не отговори нищо. Той не искаше сега да се премира със снаха си, а и съзна, че всяка негова защита уврежда и утежнява положението на Тина. Той придружи мълчаливо госпожа Сомата до колата.

— Няма ли да дойдеш с мене, Йобст? Та вие не можете да помогнете нищо повече тук!

— Не, аз ще вървя пеша с Ото. Както ти казах, имам още да говоря с него.

Баронесата се облегна сломена назад върху възглавниците на колата.

След няколко минути Фалкенхаген се възправяше тихо в сивата утринна мъгла, сякаш над него не беше минала ликуващата радост на щедрия живот.

Горе в замъка Тина люлееше с глуха мъка и трепетен страх на коленете си едно плачещо дете, а долу в студения салон седеше графът и гледаше с мътен поглед гаснещите пламъци в камината.

Това беше краят на цялото великолепие, заради което той бе пожертвувал щастието си и човешкото си достойнство.

Той се отвращаваше от самия себе си. Не можеше дори да скърби за жената, която беше избрал само затова, защото го примамваше и заслепяваше блясъкът на света. За един миг в ума му трепна мисълта: Дали тя не се е лишила доброволно от живот, защото не можеше да понася съществуването си редом с него?

Не, не, това светско дете още не можеше да стигне дотам. Ала тя беше злочеста, несъмнено, злочеста като него!

Той страдаше за онази там вън, която сигурно си беше отишла навеки, далече от него, но страдаше и за чуждата девойка с нежното, бледо лице и червеникавите къдри, която — той бе почувствувал неотразимо и с уплаха това преди малко — беше тъй скъпа на сърцето му, повече отколкото той самият бе подозирал.

Дивата ревност, която бе пламнала в него, когато я видя в прегръдките на стария барон, бе му отворила внезапно очите. Сега той разбра и онова чувство, което бе го терзало по-рано, когато узна, че Тина е сгодена.

— Колко лоши ни прави нищетата, окаяната нищета на живота, и колко сурова и себична е нищетата на сърцето, на собственото ни сърце! — въздъхна той, притискайки с ръце челото си, зад което се надигаше една все по-силна, по-остра болка. — Не, споменът за тая девойка не бива да бъде за мене нещо повече от един хубав блян, който кротко, като с крилца на пеперуда, е докоснал душата ми...

Колко дълга беше тази нощ! Най-сетне настъпи утро. Не бяха ли това стъпки на мъж.

Той застана на вратата на господарския дом.

— Какво ми носиш, Хайнрих? — запита графът, гледайки плахо в очите широкоплещестия мъж, който се приближаваше тежко към него.

— Исках само да доложя, че я намерих, милостивата госпожа графиня.

— Жена ми! — извика Еберхард и улови с две ръце яката на коженото палто на рибаря. — Та отговорете по-бързо, човече, жива ли е или мъртва?

— Не, не вярвам да е умряла, преди малко още дишаше. Само че е изтощена, съвсем изтощена, и, струва ми се, има треска. А господинът, когото днес също извадих от водата, той още рано сутринта, преди да се съмне, побягна. Изглежда, че много бърза. Ала показва се благороден, даде ми цели сто марки награда!

— Аз, разбира се, също ще ви възнаградя, Хайнрих, ала сега трябва да побързаме. Накарайте да извадят колата, трябва незабавно да пренесем графинята във Фалкенхаген.

Той изтича във и даде заповедите си. В целия дом настъпи радостно раздвижване и тутакси се пренесе горе, в детската стая.

Графинята е жива! Хайнрих, синът на тетка Лена, идвал в бурната нощ с лодката си от Щралау и се случил близко тъкмо по това време, когато малката лодка на графинята се обърнала. Художникът, който бил добър плувец, държал със свръхчовешка сила тялото на младата жена, която била изгубила съзнание, над водата; Хайнрих я взел от ръцете му и я положил в своята лодка. Прибрал после и художника, чиито сили били вече съвсем изтощени, и закарал двамата с лодката си в Рансдорф, в родното си село, понеже то било най-близо.

Тина узна всичко това подробно от бавачката; чу и излизането на колата, която трябваше да пренесе младата жена във Фалкенхаген. Най-сетне тя можеше да отпрати благодарствена молитва към Всевишния. Тя скръсти ръце над главата на детето, край чието легло беше бдяла през цялата нощ, и после изтича по стълбите надолу в салона.

— Жива, вашата съпруга е жива! — изхлипа тя, простирайки ръцете си към графа. — Колко благодарна съм на провидението, че Гюнтер отново ще види майка си!

Граф Еберхард я погледна дълбоко в очите. И този поглед я прониза до глъбините на душата й.

— И аз благодаря Бога за тази милост — рече той твърдо. — В нашата душа нередко се зараждат и надигат безумни мисли и желания,

чието сбъдване ни се вижда неизказано блаженство, и които все пак не значат за нас нищо друго, освен една верига от мъки и страдания.

И като видя, че Тина не го разбра, той добави:

— Надявам се, че след два часа ще бъда отново тук с майката на Гюнтер. Наредете през това време да повикат лекар, мисля, че неговото присъствие ще е необходимо.

Колата потегли и скоро изчезна в утринната омара на новия ден.

Тина усещаше сърцето си тъй леко, тъй свободно, но въпреки това сълзи, горещи сълзи капеха върху белите ѝ ръце.

Тя пригответи всичко необходимо за настаняването на болната и незабавно изпрати един ездач да доведе лекаря. И той беше вече дошъл, когато колата с графинята влезе бавно в двора на замъка.

Еберхард занесе Андреа на ръце в стаята и когато погледна бледното лице на младата жена с разкривени от болка черти и затворени очи, стори му се, че тя все пак му е мила и скъпа. Русите ѝ коси бяха още влажни от водата и цялото ѝ тяло трепереше в треска.

Най-напред направиха на графинята една топла баня и после я сложиха в леглото; лекарят я прегледа и със свити вежди и важен вид даде своите нареждания. Андреа лежеше все още със затворени очи. Страните ѝ горяха в огън. С двете си ръце тя се вкопчи плахо в ръката на Тина.

Когато Еберхард пристъпваше към нея, тя викаше като безумна и непрекъснато молеше Тина да не изоставя нейното малко, клето дете.

— Няма нищо сериозно — отговори лекарят на загрижения въпрос на граф Бартенщайн — най-малкото, мога да ви кажа с положителност, че не съществува никаква опасност за живота. Нервното сътресение, което е имала графинята, още не е преминало окончателно. И студената баня, която е направила в езерото, ще доведе може би до някоя простудна болест. Но въпреки това, при великолепното телосложение на госпожа графинята, няма от какво да се плашим.

Еберхард можеше сега да бъде малко по-спокоен, ала той все още трепереше с цялото си тяло от вълнение. Защо Андреа изпищяваше тъй измъчено, когато той се приближаваше към нея? Защо непрекъснато се прощаваше с Тина и ѝ поверяваше малкия Гюнтер?

Освен това безпокоеше го и странното поведение на приятеля му. Защо Халфдан не бе почакал, докато дойде Еберхард? Защо бе

побягнал посред нощ и не беше си отдъхнал първо във Фалкенхаген от страшната преживелица, пък и не бе сменил дрехите си тук? Защо, както бе разказал Хайнрих, беше заминал за Берлин в старите дрехи на рибаря, без да дочака идването на Еберхард?

Еберхард размишляваше напразно за странното поведение на художника.

Още същия предобед пристигнаха родителите на Андреа, които Еберхард телеграфически бе уведомил; пристигна и Роланд, а така също старият барон Волфсег и неговата снаха. Ала Андреа не искаше да види никого. Тя изпадаше в бясно възбуждение само като чуеше, че нечии стъпки се доближават към леглото ѝ. От време на време тя говореше, държейки ръката на Тина, нещо объркано, неразбираемо и Тина всеки път поглеждаше с ужасени очи младата жена, която се бореше тъй тежко и жестоко с мислите си.

Една страшна трагедия се разбули пред преизпълненото със страх сърце на Тина, и макар да не схващаше всичко, каквото приказваше графинята, тя все пак чувствуваше, че тук е водена борба, страшна борба, която бе отровила живота на мъжа, разхождащ се с неспокойни крачки напред-назад в съседната стая.

Майката на Андреа не искаше да се върне в Берлин, преди да говори с дъщеря си. Бащата и братът бяха се върнали още на обяд, след като се убедиха, че не ще могат да постигнат нищо. Новата бавачка за малкия Гюнтер бе дошла и той, както личеше по всичко, се чувствуваше много добре при нея. Тина можеше сега вече да си отиде, ала Андреа не я пускаше от себе си и граф Бартенщайн тъй настойчиво бе я молил да остане, че не ѝ оставаше нищо друго, още повече, че такава беше желанието и на баронесата.

Майката на Андреа се зае енергично да приведе в ред разнебитеното домакинство, защото не беше свикнала да стои без работа и да чака. Граф Бартенщайн, който някога бе се ужасявал от тъща си, почувствува сега с дълбока благодарност в душата си помощта и самоувереността на простата жена. Той се засрами, че по-рано се е смятал по-добър и по-достоеен от другите, въпреки че не е бил нищо повече от един преследвач на щастието, чийто мозък е бил изсушен от бесния кипез на света.

Един кух идол бе обожавал той някога, когато бе последвал гласа на света, довел го до такава окаяност, до такава злочестина на сърцето.

Той видя вързани нозете, които искаха да се изкачат нагоре към върха; той разбра, че все още стои в здрачната низина, а не върху лъчезарните висини на живота; той съзна, че не може, както бе вървял, да се изправи победоносно на кулата на живота и да развее оттам гордото си знаме, а трябва да остане да твори в един тесен кръг, да се бори за насъщния си хляб, като всеки друг, комуто животът не е сложил в скута несметни блага и радости...

Докторът бе имал право. След няколко дни Андреа беше вече по-добре. Тя се изправи в леглото и започна да си играе с малкия Гюнтер, когото искаше да ѝ донесат. Тя говореше и с майка си, както по-рано, ала не споменаваше никога нищо за нещастната случка; от друга страна, поради строгата забрана на лекаря никой от околните не я разпитваше, какво е станало тогава.

Всеки ден Андреа питаше развълнувано, дали са дошли писма за нея, и когато ѝ ги подаваха, тя навеждаше кротко и примирено глава, и очите ѝ поглеждаха бегло и равнодушно пристигналите пощенски пратки. Принц Хоенщайн беше изпратил едно дълго излияние в стихове заедно с един голям букет скъпи цветя.

Понякога Еберхард четеше на Андреа леки работи и тя слушаше спокойно. Мислите ѝ блуждаеха тогава в необгледни далечини. Говореше често само с Тина. Сякаш от спокойното, сериозно момиче се излъчваше някаква особена сила, която преминаваше върху младата жена и ѝ служеше за опора.

От обърканите слова и единичните намеци, на които Андреа с пълно съзнание бе дала израз пред Тина, за младата девойка беше сигурно, че над Фалкенхаген и особено над мъжа се спускаше като черен облак тежко страдание, и то неотстъпно занимаваше всичките ѝ чувства и мисли.

— Ще ми обещаете ли нещо, госпожице Рамлер? — каза една вечер графинята на Тина, която бе седнала на края на леглото ѝ и разказваше за Гюнтер: колко мил и послушен бил той, и че днес врякал весело, и съвсем раздърпал косите ѝ.

— Ако то е по силите ми, госпожо графиньо, бъдете уверена, че ще го сторя с радост!

Андреа погледна сериозно и изпитателно младата девойка.

— Помислете си, изведнъж съвсем случайно ми се стори, че съм мъртва. И малкото плачеше и плачеше непрекъснато, защото тук нямаше никой, който да го притисне до гърдите си и да го приласкае. Тогава аз си спомних за вас, и ви чух, как пеете сладки песни на Гюнтер и разбрах тогава, че моето клето момче няма да бъде изоставено, макар аз да го напуснах.

— Госпожо графиньо! — извика уплашено Тина.

— Успокойте се, успокойте се, Тина! Трябва да ме разберете добре: възможно е да умра, нали? Тогава, ако ми е съдено да не живея повече, Тина, ще обичате ли детето ми и ще му разкажете ли някога за неговата майка, която е била дълбоко, дълбоко злочеста по собствена вина и която все пак го е обичала, макар да го е напуснала.

— Госпожо графиньо, заклевам ви! — извика Тина, улавяйки поривисто треперещите ръце на бледната жена. — Заради детето вие трябва, длъжна сте да понесате това, което наричате злочестина. То е ваш дълг към детето!

— Не, детето, което родих без любов, е мой неумолим съдия. Аз нямам право да го отнемам от баща му, за да не се натоваря с една още по-голяма вина. Ще ми дадете ли това обещание, Тина?

— Да, аз ще обичам Гюнтер като свое собствено дете, ако му е орисано да живее без майка. Ала мила, мила госпожо графиньо, това са безумни мисли! Животът става за вас всеки ден по-щедър и по-красив. Утре, казваше лекарят, можете вече да излезете в градината.

— Утре — кимна русата жена и плаха усмивка трепна върху устните ѝ. — Утре...

И на следващия ден тя пое с разтреперани ръце един плик, върху който името ѝ бе написано с едър, енергичен почерк. Тя целуна писмото.

Надписано от същата ръка беше дошло едно писмо и за Еберхард. Графът с отвореното писмо в ръка, отиде в стаята на жена си.

— Прости, Андреа — рече той бързо, — получих от Халфдан Ериксон едно твърде особено писмо. Пита ме, дали, ако си вече достатъчно закрепнала, бих му отделил време за един необходим разговор в твое присъствие. Понеже досега той запази пълно мълчание за вашето общо нещастие и дори не сметна за необходимо да се

осведоми за твоето състояние, намирам неговото искане за твърде чудноватото.

Андреа се облегна уморено върху възглавниците.

— Аз те моля да уведомиш телеграфически Халфдан Ериксон, че днес след обяд съм готова за този разговор, който отговаря и на моите желания.

— Няма ли поне да ми кажеш, за какво се касае? Той навярно иска да се извини, че се е държал така странно в деня на нещастieto? Но, все едно. Щом ти желаеш, аз ще му съобщя телеграфически, че го очакваме. Чувствува ли се достатъчно добре, Андреа? — запита я той, навеждайки се загрижено над нея.

— Съвсем добре — отвърна тя. — Ала сега, моля те, остави ме сама и ми изпрати Гюнтер, искам да го взема малко при себе си.

Тина влезе с детето на ръце.

Андреа погледна със странно развълнувано лице малкия сънливец, който лежеше спокойно и се усмихваше в съня си.

— Не е ли много сладък? — прошепна Тина. — Вижте само, госпожо графиньо, какви дебели, малки юмручета има, и какви червени бузички! Съвсем се е закръглил вече. Как ли се радвате сега, като го виждате закрепнал!

Андреа кимна, като продължаваше да гледа заспалото дете. В очите ѝ блеснаха сълзи.

Днес беше може би последният ден, в който тя държеше в ръцете си своето момченце. Утре може би между майката и детето ще застане цял един свят, утре може би малкото сладко личице ще се скрие завинаги от погледа ѝ. Може би то ще плаче тайно за майка си...

Следобедното слънце пламтеше над Фалкенхаген, когато Халфдан Ериксон влезе в голямата, хладна градинска стая с тераса отпред, в която царуваше лек, зеленикаво златен здрач.

Еберхард застана хладно и сдържано срещу приятеля си. Едно своеобразно изражение върху лицето на Халфдан неволно го караше да бъде предпазлив.

Малко по-късно в стаята влезе и Андреа. Не прелитна ли един щастлив, ням поздрав от нейните очи към неговите? Гняв възбуди кръвта на Еберхард, ала със силно напрежение на волята си той се овладя и рече, като посочи вежливо на Халфдан най-близкия стол:

— Ще ми кажеш ли, Халфдан, каква цел има този разговор, искан по такъв странен начин?

И понеже другият още мълчеше, той добави:

— Да не искаш да се извиниш, че тогава, през онази нещастна нощ, се измъкна скрито оттук? В такъв случай мога само да ти заявя, че разбирам много добре това: в едно подобно вълнение човек върши неща, които инак не могат да бъдат смятани за съвсем коректни.

Халфдан погледна сериозно Еберхард в очите. Неговата едра снага се изпъна и в русите му, къдрави коси заигра един залутан слънчев лъч.

— Аз не побягнах — отвърна той сдържано, натъртвайки тежко всяка отделна дума, — заради себе си, а заради твоята жена. Искях да ѝ оставя време да провери, дали това, което се отрони от устните ѝ в часа на опасността, когато ние бяхме се простили вече с живота, е било наистина свято желание на сърцето ѝ. Не исках да вземам силом това, което беше мое право, то трябваше да ми бъде дадено доброволно, с твърда воля, без омаята на чувствата. И ето защо аз дойдох тук: да запитам в твое присъствие тази жена, кого ще избере? Дали мъжа със знатно име, който я води по висините на живота, смятани от света за такива, или простия художник, който в този миг не може да нарече нищо своя собственост, освен един скромнен дом, малката своя слава, която всеки ден може да избледнее, и едно жадно за щастие сърце, което иска нейната любов.

Тръгвайки редом с мене, тя трябва да се откаже и лиши от всичко, което досега е било съдържание на живота ѝ. Не само от мъжа си, от родната земя и бащиния дом, не само от богатството и лукса, които са я обграждали досега, не, а и от детето, което е родено от една лъжа. Тя трябва да дойде при мене бедна, самотна, да вземе всичко от моята ръка, без да обръща поглед към заслепяващия блясък на света, който бе оковал душата ѝ...

Той бе изрекъл това с глас, който бе ставал все по-топъл и по-ласкав. Очите му отбягваха да погледнат жената, която застанала със сложени една върху друга ръце, не отместваше лъчистия си поглед от лицето му.

Еберхард стоеше като вцепенен. Обезумели ли бяха и двамата? Неговата жена и неговият приятел, доверието му, в когото беше тъй силно? Сякаш вихрушка бушуваше в мозъка му.

— Реши, Андреа — чу се отново гласът на Халфдан. — Той или аз?

— Ти, ти! — изхлипа тя, спусна се поривисто към него и го заключи в прегръдката си. — Както се заклев в оня час на сигурна смърт, аз ще бъда твоя в живота и в смъртна, в бедност и нищета, навеки твоя!

Един пресипнал вик се изтръгна от устата на Еберхард, когато видя как Халфдан притисна до себе си Андреа и тя склони глава на гърдите му, сякаш диреше закрила от него.

Загубил окончателно самообладанието си, графът се спусна към стената и дръпна закачения на нея пълен револвер.

— Подлец! — извика той. — Ще изкупиш тази низост!

— Стреляй срещу беззащитните — отвърна студено Халфдан. — Ти виждаш, че ние не треперим. Това е твое право и аз не искам да се браня. Сложи край на всичко!

Пред студеното безстрашие на двамата, Еберхард бавно отпусна ръката с оръжието. Очите му се втренчиха твърдо в лицето на Андреа, която той за пръв път днес виждаше, каква беше в действителност.

Вдигнала големите си светнали очи към лицето на Халфдан, притиснала се крепко до неговите широки гърди, тя чакаше с блажена усмивка смъртта.

Ръката на Халфдан мина с кротка ласка по русите коси на Андреа. После той се обърна отново към Еберхард и му заговори:

— Защо не довършиш делото си? Защо отпусна нерешително оръжието, което можеше тъй добре и тъй просто да избави всички ни от тази окаяност? Нещо по-лошо ли ще бъде смъртта, убийството, за нас, от това, което си направил досега? Защо нямаш смелостта да го довършиш?

— Мълчи! — изкрещя Еберхард. — Ти ще ми дадеш сметка за твоята недостойна, подла постъпка, за това вероломство. А тази там — той посочи с пръст Андреа, — ще напусне тутакси моя дом и няма никога вече да прекрачи прага му!

— Твоя дом? Ти забравяш, че нямаш никакъв дом, макар в джоба ти да е скътан документът за дарението от твоя тъст — рече почти подигравателно Халфдан. — Ще кажеш, може би, че е низост от моя страна да ти го напомня тъкмо сега, ала това ми се налага. Ти нямаш никакво право да съдиш.

Когато в деня на твоя годеж, пред сивите стени на манастира, където случайно се срещнахме и заедно си спомнихме за бляновете на детинството, ти ми съобщи, че си продал душата си за злато, идеше ми да изкрещя от болка, защото аз обичах с цялата си душа жената, която ти вземаше само затова, защото те зовеше гласът на света. Само една дума от мене щеше да бъде достатъчна да разруши рая, която ти така набърже беше си изградил; само една моя дума щеше да ти попречи да гониш бляскавия жизнен път, който те примамаваше. Ала аз мълчах. Измяната на жената, която също се подчини на обайващия глас, а и нашето вярно приятелство затвориха устата ми.

Няма да ти разказвам, как беснях и проклинах, как се борих със себе си и страдах заради Андреа, която предпочиташе едно блестящо положение в обществото пред щастието до сърцето на един мъж, който не можеше да ѝ даде нищо друго, освен любов и пак любов.

Реших да се примиря, заради тебе, Еберхард, защото презирах жената, която се продаваше, докато цялата ѝ душа принадлежеше на друг, която дари на мъжа си дете, докато всичките ѝ чувства бяха при другия, комуто беше изменила.

Ти виждаш, аз не украсявам нищо, не мога да щадя и Андреа. Но когато видях колко злочести бяхме всички, когато видях, как ти страдаше, макар че можеше да имаш всичко, каквото пожелаеш, когато видях как Андреа бавно гинеше и през нощта сред бурните вълни на езерото разбрах, че тя в душата си винаги е била моя, че любовта не може да се потуши, че тя е готова да се жертвува смело до края на живота си за нея, тогава аз отново отворих сърцето си за тази заблудена жена, която не иска вече нищо от света, освен моята любов... И сега, Еберхард, раздели ни ако можеш!...

Един миг в стаята беше съвсем тихо. Чуваше се само тежкото дишане на Еберхард.

— Не — рече после той твърдо, освобождавайки ръката си от дръжката на револвера, която пръстите му все още стискаха здраво. — Пътят е свободен. Андреа може да отиде, където иска. Между нас всичко е свършено, окончателно и завинаги...

Той замълча за малко и после продължи:

— Ти имаш пълно право, Халфдан, да ме представяш като един, тъй да се рече, безотговорен човек, комуто първият срещнат може да отнеме жената, която той някога е осквернил със своето предложение,

защото не е чувствувал към нея нито капка любов, а е имал пред очи само богатството ѝ. Ти ми доказа убедително и нещо друго: че аз нямам дори морално право да ти искам удовлетворение, така, както повелява честта на един истински мъж...

Еберхард замълча, изсмя се горчиво и добави:

— Ти спечели, Халфдан Ериксон. Сметките ни са уравни. Аз се отказвам от първата си мисъл: с оръжие в ръка да се боря с тебе за жената, тласната в прегръдките ми от греховните радости на живота; отказвам се от подобно удовлетворение, въпреки че светът ще ме нарече страхливец. Върви! — добави той, обърнат към Андреа. — Вратата е отворена!...

Андреа се освободи бавно от прегръдките на Халфдан. Тя пристъпи безмълвно, преизпълнена със страдание, към Еберхард. Той отстъпи неволно крачка назад, като видя безименната скръб, изписана по бледото ѝ лице.

Тя вдигна умолително ръцете си към него:

— Да не се разделяме с гняв и омраза, Еберхард! Ето, цялата онази смирена, всеотдайна любов, която ти искаше от мене и аз не можах да ти я дам, давам я сега доброволно на този човек там, комуто измених, като станах твоя. Ала аз ще ти оставя нещо, Еберхард, което винаги ще те утешава — нашето дете! Не те моля да го оставиш на мене. Зная, че ще бъде безполезно, а и нямам право да искам това. Аз не обичах детето. Аз го мразех, защото беше от тебе. Ала сега, след като видях смъртта в очите, след като узнах, че в живота има и нещо друго извън одобрението на тълпата и мнението на обществото, аз почувствувах с горчива сладост святата, неразкъсваема връзка, свързваща ме с това дете, което е и твое. Оставям го с разбито сърце. Внуши на Гюнтер да не проклина майка си затова, че го е напуснала, внуши му да си спомня с нежна прошка за жената, която му е дарила живота и която той може би никога, никога вече няма да види...

Ридания разтърсиха тялото ѝ.

— Никога вече! — отрониха с мъка устните ѝ. — Никога вече, мое малко, сладко дете!

Еберхард стоеше с извърнато настрана лице.

— Ако искаш да се простиш с детето... — рече той колебливо.

Тя вдигна кротко ръка.

— Целия ден днес се прощавах с него... благодаря ти! То има сигурна закрила в бледоликата девойка, която аз обикнах, и която ти също ще обикнеш, както ми подсказва душата. А сега, Бог да те закриля, Еберхард! Днес за пръв път те обичам като приятел, като човек, който ми е близък и ми помага да изградя щастието си. Може би то ще бъде оскъдно или велико, не зная. Вземам го като милостив дар за един нов живот от твоята ръка...

И преди още той да може да попречи, тя притисна меките си, топли устни към ръката му. Той почувствува леко, как сълзите ѝ капеха върху нея.

— Ела, Халфдан Ериксон — каза тя после, хващайки за ръка, като дете, художника — води ме в мрак или в ясен ден... с тебе ще ми бъде винаги светло.

Погледът ѝ обгърна още един път стаята, фигурата на Еберхард, после тя излезе тихо заедно с Халфдан.

Еберхард не я възпря. В сърцето му нямаше нито капка гняв към мъжа, който беше негов приятел, а сега отвеждаше жена му, и когото той всъщност трябваше да убие. Не, той няма да изпълни и тази повеля на света, никоя вече занапред. Той бе дал достатъчно жертви на света. Слава Богу, това, което му беше най-скъпо, неговото дете, неговото единствено, сладко момче, тя му бе оставила.

Той пристъпи към вратата на терасата и погледна навън, към спускащия се леко вечерен здрач. И видя Халфдан и Андреа, ръка за ръка, като две бездомни деца, отиващи през тихата Бранденбургска степ към неизвестността.

Обзе го дълбоко вълнение. Той видя изведнъж нещо велико и свято в тази любов, която отначало бе му се сторила престъпна. Той сложи една върху друга ръцете си, вдигна ги като за молитва, и с влажни от сълзи очи промълви бавно:

— Дано майката на Гюнтер намери щастието!

Ненадейно до него застана Тина и го погледна с блуждаещи очи.

„Какво е станало?“ — искаше да запита тя, ала думите останаха неизречени. Само очите ѝ проследиха неговите и в аления здрач на вечерта тя видя сенките на един мъж и една жена, които вървяха бавно из степта към залязващото слънце.

Болезнена усмивка трепна върху устните на Еберхард и улавяйки ръката на Тина, той каза тихо:

— Там върви любовта, която не искаше да угасне, която ще победи нищетата и смъртта... Любовта, която е по-силна, по-властна от гласа на света...

Тина изхлипа тихо и скри в ръце лицето си. Тя веднага разбра всичко.

— Сега Гюнтер вече няма майка — рече тя беззвучно.

— Не, той няма вече майка. Ала на вашето сърце, Тина, поверявам детето си. Обичайте го така, както аз го обичам, и нека осиротялото момче да намира винаги тихо убежище във вашето сърце...

Той ѝ кимна сериозно и замислено с глава, после излезе навън в мълчаливия, притъмняваш парк.

Тина се изкачи бавно по стълбите към стаята на малкия Гюнтер. Луната светеше бледа в тихата стая, където стоеше Тина до заспалото дете. През отворения прозорец струеше тежко, влажно ухание на цветя. Колко тежък и все пак колко странно мек беше въздухът!

Тя помилва нежно главицата на детето и пристъпи към прозореца. Сребърни потоци светлина заливаха призрачно дърветата и храстите, надалеч в мрака блестеше езерото, сякаш посипано с милиарди бисери. Високо над гората се разнесе острия крясък на залутан сокол. Той беше ликуващ и див, и отекна в нейната душа. Като ликуващ зов и огнено желание от устните ѝ се откъсна:

— Аз обичам!

Стори ѝ се изведнъж, че върви тихо по златен слънчев друм и влиза в необятно, светло царство. И там вън, където нощта загръщаше всичко, настана за нея ясен лъчезарен ден.

Есента настъпи. Стройните букове във Волфсег и Фалкенхаген светеха в пурпурна позлата. Тина замина от Волфсег за Берлин да навести майка си, за която поради неочаквано развилите се във Фалкенхаген събития и грижите ѝ за малкия Гюнтер, не беше смогнала да отдели нито един ден.

Тя се изплаши, когато видя умореното и изпито лице на старата жена, макар госпожа Рамлер да твърдеше, че сега била много по-добре със здравето.

— Ти страдаш, майко! — рече загрижено Тина, гледайки изпитателно майка си. — Не си ли чула нещо за Грета?

— Нищо, никаква вест нямам от нея. Докторът, който все още идва при мене, казва, че балерината Маргерита Рамоло, дете всякога я рисуват на афишите. Била наша Грета. Милостиви Боже! Срамува се дори от името си!

— Не се безпокой, майко, може би така е по-добре. Но, знаеш ли, бих искала да видя поне един път Грета.

— Аз също, Бога ми, аз също. Не бих се двоумила да платя една чиста жълтица за билет, стига да можех, ала краката ми не ме държат. Върви ти сама, Тина, аз не мога.

— Не се вълнувай, майко. Не зная само, дали това ще е възможно, дали бих посмяла да отида сама в „Зимната градина“?

— Е, това аз не зная, Тина! Пък и кой знае, да не стане много късно за последния влак и да минаваш сама през гората. Ако можеш да останеш тази нощ тук...

— Така и ще направя, майко. Ще телеграфирам на баронесата, че ще се върна утре сутринта.

— Добре, само дано господарката ти не се разсърди. Тя ми изглежда много лоша. Баронът още ли не се е върнал?

— Не, майко, веднага след нещастиято във Фалкенхаген той замина. Ако не бях му обещала твърдо, че няма да напусна Волфсег до завръщането му, отдавна вече бих се махнала оттам. Нямах представа, как ме тормози баронесата! Струва ми се, че ме мрази до смърт и не мога да си обясня, защо?

— Ами не можеш ли да останеш във Фалкенхаген? Ти ми казваше, нали, че графът е добър към тебе.

Тина се изчерви от смущение.

— Не, майко, не може. Графът ангажира една икономка, която ръководи домакинството. Малкият, изглежда, също е в добри ръце. Когато времето е хубаво, графът изпраща Гюнтер при нас. Баронесата сама го подкани. Ала струва ми се, че съжалява вече за това, защото всеки път, когато си играя с детето, тя започва да губи търпение и да се мръщи.

— Бедното дете! Без майка... — въздъхна госпожа Рамлер. — Не мога да проумея, какви са станали днешните жени! Бяга от един такъв благороден мъж, граф, от хубавото си дете, от богатството... Вярно ли е, че старият търговски съветник иска да я лиши от наследство?

— Струва ми се, той го е направил вече. Родителите се отказали окончателно от дъщеря си. Скрито, майката все още била на нейна страна, ала господин Хинцдорф бил неумолим. Той не могъл да ѝ прости скандала, предизвикан от развода и всичките истории около него още повече, след като тъкмо сега и неговият единствен син отвлякъл Тойбе Розенбаум. Това не е малък удар за родителите, двете деца по един път...

Майка Рамлер се изправи. Костеливата ѝ ръка приглади няколко пъти сивите коси, в сините ѝ очи се появи студен блясък.

— Еднакво при бедните и при богатите — отрони се бавно от устните ѝ. — Никой вече не иска да знае за чиста и вярна любов...

Тина се усмихна болезнено.

— Ти сама знаеш, майко, колко безпомощен е човек, когато младежта стане безогледна, когато почувствува в себе си желанието да се втурне подир съблазните на света, когато нехае за чисти радости и чест, само за да гони някакво химерично щастие...

— Тъй, а кой е виновен за това? Децата ли? Не, виновни са старите, аз също. Ако не бях оставила Грета да се шляе по цял ден, а бях я приучила към труд, нямаше сега да плача за пропадналото дете.

Майка Рамлер започна силно да хлипа.

— Успокой се, майчице! Може би Грета ще осъзнае скоро, колко зле е постъпила спрямо тебе, и ще се разкае.

— В това не се съмнявам. Няма да види тя добро от този суетен живот. Сигурна съм. Сърцето ме боли само затова, че тя е единственото ми дете... знаеш, какво искам да кажа. Често ми се струва, че бих могла да прокълна тоя там — тя посочи към портрета на покойния си мъж — задето е дал на Грета всички свои пороци.

Тина помилва кротко главата на майката.

— Не, майко, не е така. Ти си направила повече от хиляди други майки. Как си работила за нас, как си ни напътствала към доброто, как си се молила и борила за нас, за да останем добри, ала шумният живот вън, който мами и обещава чудеса, е по-силен от всичко друго. Бедната Тойбе! Тя няма да бъде щастлива с Роланд Хинцдорф. Ще мине малко време и той ще я захвърли като похабена играчка, дори и да я направи своя законна жена.

— Но казват, че той се оженил за нея. В Англия, струва ми се, направили сватбата. Старият Розенбаум, като намерил празна стаята, в

която денем и нощем държал Тойбе заключена, разкъсал дрехите си и я прокълел. Боже, как ми е жал за него! Той винаги е бил добър и честен, а как присърце му беше ти!

Тя прекъсна уплашено. Тина я погледна учудено.

— Ти знаеш още нещо за Розенбаум, майко, а го криеш от мене! Често ми минава през ума, че старият Розенбаум знае нещо за моя произход, и затова винаги е простирал ръцете си в закрила над мене.

Майка Рамлер погледна прямо и изпитателно Тина.

— Не исках досега да ти го кажа, Тина — поде тя колебливо, — ала Розенбаум беше онзи, който тогава остави кошницата в стаята ми...

Тина скочи развълнувана:

— Значи Розенбаум знае нещо за произхода ми, майко? Той трябва да ми разкаже всичко!

— Успокой се! Розенбаум можеш да убиеш, но той няма нищо да каже. Той е честен човек. Няма да забравя един ден, когато бях в еврейското гробище. Беше умрял малкият Бениамин Розенбаум и аз отидох на погребението. Видях после, как всички благочестиви евреи, които бяха там, хвърляха малки камъчета в гроба и мърмореха нещо, което аз не разбрах, и по-късно запитах Розенбаум. Той ме изгледа учуден и каза, че това било голяма чест за покойниците; цветята били за живите, а камъните за мъртвите. Това никога вече не можах да забравя, защото знаеш ли, Тина, у нас е тъкмо обратното: ние носим на мъртвия цветя, в които бихме могли да го удавим, а по живия хвърляме камъни, ако той е направил някаква грешка, ако е престъпил нещо. За него няма милост, няма любов! Оттогава аз уважавам много стария Розенбаум и плаках заедно с него и жена му, когато побягна Тойбе, също както Грета, която аз все пак тъй много обичах...

Тина притисна галено обляното в сълзи лице на старата жена към гърдите си и я целуна нежно.

— Аз трябва да вървя сега, майчице. Надявам се, че скоро ще дойда пак. Във всеки случай, не се страхувай, ако стане много късно. Нали мога да спя тук?

— Разбира се. Ще отидеш ли в „Зимната градина“?

— Ще опитам, майко, ако мога.

— Отбий се у Вартеманови. Може би ще те придружи старият или оня халосник Хайнц. Това момче не ми е никак симпатично,

защото той беше първият, който завъртя главата на Грета, но ти не бива да идеш сама там. Дора пък, знаеш ли, не я пускат да излезе от вратата, защото майката се страхува, че Щилграб може да я отвлече.

— Но какво има госпожа Вартеман против Щилграб? Та Дора го обича!

— За нея това не е важно. Откакто ти върна годежа на доктора, което за госпожа Вартеман е съвсем непонятно, тъй като той сега има много работа, тя е решила да омъжи Дора за него.

— А той иска ли? — запита колебливо Тина.

— И не помисля за това. Отначало съвсем не ходеше у тях, защото беше съвсем съкрушен от твоя отказ, ала сега често се отбива. Струва ми се, че другата, малката Труде, го е обикнала. Кой знае, какво ще излезе.

— Но, майко, Труде е още дете!

— От децата стават големи хора.

Тина се усмихна, прости се с майка си и излезе. Тя мина бързо през новия пазар и тръгна към Катедралния площад. Над двореца се ветрееше голямото пурпурно знаме, а отвъд тъй наречения Кукленски мост пърхаха малките, пъстри байрачета на спрелите до брега на Шпрее ладии, натоварени с пресни есенни плодове, които чакаха своите купувачи.

Тина вдъхна с наслада нежното ухание на ябълките.

Колко хубаво беше да си напълно свободен! Тя мина покрай университета и закричи леко по булевард „Под липите“. В пъстрата навалица тя съвсем не забеляза, че един мъж, неотстъпно я следеше още от моста — Ото фон Волфсег облечен цивилно.

Младият барон я следваше трудно, тъй като навалицата беше много голяма и Тина постоянно се губеше в нея. Ала високата й фигура скоро я издаваше отново. Тя се отправи сега към Доротеина улица.

„Дялов да го вземе — помисли Волфсег, да не отива в «Зимната градина»? Чудесно, сигурно има среща с някого! Вярно! Хм, ще я оправя аз...“

Тина, която бе застанала нерешително пред входа на „Зимната градина“, въздъхна облекчено.

— Ах, господин Щилграб — извика тя сърдечно, подавайки радостно ръка на младия момък, който също стоеше пред входа, —

колко е хубаво, че ви срещам!

Щилграб погледна малко учудено и въпросително нейното лице, зачервено от бързото ходене.

— За Бога, откъде идете, госпожице Рамлер?

— От къщи. Искам да ида в „Зимната градина“.

— Сама? Но това е твърде неудобно за вас!

— И въпреки това, трябва — извика Тина, — трябва най-сетне веднъж да видя сестра си Грета.

— По-добре ще е да се откажете от това намерение — свъси се младият поет. — Но ако бездруго искате, аз на драго сърце ще ви придружа. Дано не съжалявате после.

— Не си ли струва труда да види човек, как играе Маргерита Рамоло?

— О, това да, но ще ви стане мъчно, а това не е нужно. Да ви придружа ли?

— Да, моля, вземете билети, но за по-закрити места. Толкова се страхувам!

Щилграб отиде на касата и след няколко минути Тина седеше до Щилграб далече отзад в партера сред множество непознати хора, и гледаше със затаен дъх към сцената.

Младият поет я окуражи, защото се изплаши от бледното ѝ лице. После видя, как очите ѝ се втренчиха безумно в една ложа близо до сцената и как от тази ложа към Тина прелетя един интимен поздрав с глава.

— За Бога, видяха ме! — прошепна уплашено Тина. — Виждате ли, господин Щилграб, там в ложата с четиримата господа седи младият Волфсег. Разбира се, сега той ще разкаже вкъщи, като го изопачи посвоему, че ме е срещнал тук.

— Хм, та вие не знаехте ли, че той е всякога тук?

— Не, не знаех нищо.

— Говорят — забеляза нерешително Щилграб, — че той е официалният любовник на сестра ви.

Тина изтръпна.

— Успокойте се, успокойте се — замоли я искрено младият човек. — Нали сте дошла да гледате? Не бива да пропуснете най-важното.

Тина потисна с мъка надигащото се в гърдите ѝ ридание. Тя почти не виждаше, какво става на сцената.

Балетните номера следваха бързо един след друг. Трескаво очакване я държеше като закована на мястото ѝ.

Ото фон Волфсег сигурно беше обърнал вниманието на приятелите си към Тина, защото тя чувствуваше безсрамните погледи, които прелитаха към нея.

Най-сетне дойде номерът, в който щеше да играе Маргерита Рамоло. Сърцето на Тина биеше до пръсване.

Една нежна, тиха мелодия се разнесе в зрителната зала. Когато завесата се вдигна, цялата сцена бе превърната в едно светло облачно море. И из тия ефирни облаци, като раждаща се от пияната Афродита, се появи една млада жена. Русите къдри се спускаха край младото лице и падаха върху тялото, забулено съвсем леко с един твърде прозирен воал. В ръцете си тя държеше бели рози, които със замечтана усмивка на леко отворените червени устни хвърли сред зрителите на предните места. Ощастливените извикаха високо. Ото фон Волфсег също улови една от бледите рози.

След това започна танцът, един танц с опияняващо очарование. Нежните, ефирни воали, подобни на виещи се змии, ту откриваха едва разцъфналата млада моминска снага, ту я забулваха. Всичко приличаше на дихание, на вълшебен сън, и все пак излъчваше една шеметна чувственост, усилована още повече от ослепителните светлинни ефекти. И от съня бавно се разви животът, пламенният живот. Обзета от вакханална сладост, младата жена развихри буйно загърналите тялото ѝ воали. Тина видя изтръпнала очите на Грета, припламващи предизвикателно към Ото фон Волфсег, и видя, че тя играеше само за него, че всички нейни чувства се стремяха към него, към този, който с цинична усмивка на устните си, видимо правеше на приятелите си насмешливи бележки за хубостта на Грета.

Тина изохка почти гласно.

— Това беше пряко силите ви! — прошепна Щилграб. — Да си вървим ли?

Тина кимна с глава. Ала в същия миг тя неочаквано срещна погледа на Грета. Големите сини очи на жената, която играеше на сцената, се спряха за секунда ужасени върху бледоликото момиче в

партера, ала тутакси припламнаха отново и танцът стана още по-вихрен, по-страстен и по-разюздан.

Тина не можеше да понася повече тази гледка.

— Да се махаме — замоли тя Щилграб. — По-скоро!

Те се промъкнаха между недоволните от това смущение зрители към изхода.

Танцът свърши. Зрителите беснееха от удоволствие и аплодираха бурно любимката си. И Грета стоеше горда и стройна на сцената, очите ѝ блестяха и гледаха с тържествуваща радост, как бледото момиче бягаше от нея, момичето, което тя всякога бе мразила, защото беше по-добро от нея.

Ръкоплясканията на публиката продължаваха да отекват жестоко в ушите на Тина чак до гардероба. Тя се олюляваше. Опряна върху ръката на Щилграб, тя излезе на улицата и се отправи към къщата на майка си.

— Това беше премного за вас — забеляза младият поет. — Помислих си го още преди да влезем. Винаги е мъчително да гледаш човек, когото си обичал, обзет от такава вихрена страст. Отдавна мислех да ви кажа, че клетото момиче ще се провали окончателно с тоя Волфсег, ала не исках да ви наскърбявам.

— А аз се надявах, че бих могла да върна Грета отново при нейната злочеста стара майка, която с обляно в кръв сърце кърши ръце по чедото си. Вярвах, че в душата на Грета може би е станало и нещо друго, освен жаждата за живот. Ала сега се уверих, че това момиче може с леко сърце да мине над трупове, ако с това би могла да си купи един час наслада. Ах, добри ми господин Щилграб, аз се гнуся вече от живота...

Те продължиха мълчаливо пътя си, свиха по Епископската улица и скоро застанаха пред къщата на вдовицата Рамлер.

— Благодаря ви много, господин Щилграб — рече топло Тина, подавайки ръка на младия човек, — няма да забравя вашата доброта. Лека нощ!

Майка Рамлер беше още будна, когато Тина влезе в стаята. Тя седеше в лунната светлина на прозореца и когато Тина пристъпи и с ридания притисна главата си към майчините гърди, тя рече, милвайки кротко с грубата си ръка бледите страни на момичето:

— Аз зная отдавна това, което ти си узнала едва днес. Майчиното сърце, дори когато е тъй просто и глупаво като моето, никой не може да го измами. То чувства истината, чувства я...

Природата очакваше кротко своята смърт. Есента превърна листата на дърветата в надгробни венци и разля своята горест над самотния Фалкенхаген, господарката, на който беше излязла, за да не се върне никога вече. Детето крепнеше под добрите грижи на госпожа Фон Брунек, далечна сродница на графа, която сега водеше цялото домакинство. Разводът бе даден бързо. Андреа бе престанала да се нарича графиня Бартенщайн; тя бе заминала с Халфдан Ериксон към слънчевия юг, където двамата бяха решили да си направят един нов дом, далеч от света, в някое тихо кътче, където не можеше да ги стигне злъчният крясък на тълпата, която безмилостно ги хулеше.

В бракоразводното дело търговският съветник взе изцяло страната на Еберхард и бе заявил дори, че иска да прехвърли огромната парична поддръжка, която Андреа бе получавала досега от него, върху зетя си. Ала графът отклони с вежлива благодарност това предложение. Той бе ангажирал един способен управител за Фалкенхаген, а сам беше решил да се присъедини към една научна експедиция в Индия, която се готвеше да остане там няколко години. Той се чувствуваше тъй свободен, тъй очистен от цялата оная кал, която бе се натрупала в душата му! Не искаше да нарече свой нито един камък от Фалкенхаген, всичко трябваше да остане запазено за малкия Гюнтер, за неговото дете. Той се задоволяваше с онова, което притежаваше. Наистина то не беше много, ала едно малко наследство, оставено му от един неотдавна починал далечен сродник, му помогна да осигури скромно бъдещия си живот.

И граф Бартенщайн се усмихна и си спомни за едно бледо, нежно моминско лице, оградено от червеникави къдри, със сериозни сиви очи, които проникваха до дълбините на душата му. Когато след няколко години се върне, когато зараснат всички рани, нанесени му от живота, от жената, която го напусна, и от приятеля, тогава може би той ще помисли за ново щастие. Сега душата му още беше ранена и затова той се откъсваше от всичко, дори и от детето си.

Графът знаеше и без думи, какво можеше да бъде Тина за неговото дете, дори когато той е далече, дори ако той никога вече не се

върне.

Той се прости тихо с Тина днес в гората, където я срещна, когато тя се връщаше от Берлин. Тласкан от нетърпеливо безпокойство той се бе лутал цялата сутрин из гората. Беше му невъзможно да замине, без да се прости с нея и неспирно бе търсил с очи, дали иде онази, на която искаше да каже няколко последни думи.

Най-сетне тя се зададе. Ала колко бледи бяха страните ѝ, колко тъжни очите ѝ! Една усмивка трепна върху устните ѝ, като го съгледа, ала тя се стопи веднага, когато той ѝ каза, че още вчера е бил във Волфсег, за да си вземе сбогом с нея и сега цялата сутрин я чакал тук.

Заговориха за обикновени неща, а сърцата им бяха тъй пълни и имаха толкова много да си кажат.

— Едно бих искал да ви помоля, госпожице Рамлер — поде най-сетне графът, — да ми пишете от време на време и да ми пращате там, в далечната страна вести за моя малък син, който е много привързан към вас и всеки ден ще идва да ви види. Обещавате ли ми?

— Госпожа Фон Брунек сигурно ще може да върши това по-добре от мене, господин графе.

— Да, Тина, така е, ала от вас, чувате ли, от вас искам да имам доказателство, че си спомняте за мене. Ще ми обещаете ли това? Аз научих, че сте развалила годежа с доктор Рьопер.

Той държеше треперещата ѝ ръка в своята и погледите им потънаха един в друг. Еберхард трябваше да надвие със сила желанието си да притисне смело до гърдите си това нежно създание и да изтръгне с целувки от устните ѝ признанието, че го обича.

— Когато се върна, Тина — прекъсна той мълчанието, настъпило от смущението на двамата, и помилва леко с ръка, като за благослов, нейните вълнисти коси, — ще ви питам нещо повече. Дотогава бдете над моето дете, закриляйте го, и ми запазете обичта си.

Тя се усмихна през сълзи и той взе двете ѝ ръце и ги целуна с горещи устни. После те се разделиха.

Тина тръгна дълбоко развълнувана към Волфсег, а той стоеше със светнал поглед и гледаше подире ѝ, докато тя изчезна в есенния парк. В сините му очи се таеше велика, радостна надежда и твърда воля.

Ликуваща песен, мощна радост се надигаше в гърдите на Тина, въпреки всичките ѝ страдания. Сега нищо вече не можеше да я

сполети! Сега светът можеше да дойде и да я оскърбява — тя няма да трепне. Защото сърцето ѝ беше преизпълнено от блаженство. И ако той никога, никога не се върне, ако тази раздяла беше навеки, все пак тя никога няма да се почувствува злочеста.

Тя вървеше сякаш унесена в златен сън. Не я засегна и това, че баронеса Волфсег я посрещна с мрачен поглед и започна да я хока по един небивал начин. За баронесата беше нечувана волност, че Тина се е решила да отсъства цяла нощ без разрешение. Господин баронът, който снощи неочаквано се завърнал от пътуването си, бил извън себе си. Впрочем тя знаела вече от сина си, къде е миткала цялата нощ.

— В „Зимната градина“! Та нямате ли представа, какво значи, когато едно младо момиче, което, като вас, има достъп в най-доброто общество, отива само в „Зимната градина“? Ах, да, вие не сте била там сама, срещнала сте се с вашия любовник. Зная го. Ото ми разказа всичко!

— Тъй? Тогава госпожа баронесата сигурно знае, че барон Ото е прелъстителят и любовникът на моята малка сестра, която е балерина в „Зимната градина“? Тогава госпожа баронесата сигурно знае, че тъкмо той я води към провала, след като я откъсна от сърцето на бедната ѝ, злочеста майка? Госпожа баронесата сигурно знае, че нейният син е негодник, безскрупулен безчестник?

— Безсрамнице! — кипна баронеса Сома.

— Какво става с Ото? — запита един дълбок глас откъм вратата и барон Йобст фон Волфсег влезе в стаята.

Тина изтича радостно към барона. Сега тя се чувствуваше закриляна, сега имаше здрава опора.

— Успокой се, дете — рече той кротко. Гласът му сякаш трепереше. — Тази жена там — продължи той, като посочи Сома, — не ще може занапред да ви стори нищо с омразата си.

— Какво значи това, Йобст? — изкрещя баронесата. — Ти се застъпваш рицарски за тази особа, която нощем скита сама из Берлин?

— Моля — отвърна хладно баронът, който все още държеше треперещата ръка на Тина, — бъди така добра да повикаш веднага тук твоя хубостник. Имам да говоря много нещо с него.

— Но не и в присъствието на тая особа! Махни тая твар от очите ми!

— Тина ще остане! — заповяда баронът. — Това, което имам да говоря с него, засяга и нея.

Госпожа Сوما натисна звънеца.

— Помолете младия господар да дойде веднага тук! — заповяда тя на прислужника.

После със стиснати устни погледна мрачно и неспокойно към барона, който беше отвърнал очи от нея.

— Може би ще благоволиш да ми кажеш, какво означава всичко това? — запита тя остро.

Ала в този миг влезе Ото, пхнал ръце в джобовете на удобното си домашно сако и с цигара в устата. Той замръзна на мястото си, като съгледа чичо си, за чието завръщане не беше узнал. „Дявол да го вземе, работата става сериозна“ — помисли той, гледайки намръщено към Тина, която стоеше до прозореца.

— Пожелал си да говориш с мене, чичо...

— Да — исках да те питам — къде си дянал парите, които, преди да замина ти дадох за изплащане на полицата?

— Няма ли да помолиш госпожица Рамлер да напусне стаята, чичо? Мисля, че това са семейни работи и не са за чужди уши.

— Когато един човек е безчестен, когато постъпва като последен подлец, той престава да бъде член на нашето семейство!

— Йобст! — Извика Сوما Волфсег, кършейки ръце. — Какво ти е сторило моето нещастно дете, та си тъй безмилостен към него?

— Имай търпение, веднага ще узнаеш. Госпожица Рамлер ще остане. — Той задържа Тина и продължи строго: — Какво ще отговориш?

— Нищо — отвърна равнодушно Ото. — Всичко това не е вярно, а е подла долна клевета на враговете ми, прекрасно изтъкана, за да ме провалят. — Очите му припламнаха враждебно към Тина.

— Факт е, значи, че си прахосал сумата, която аз в сляпото си доверие ти дадох за уговорената цел? Ти не си достоен тогава да носиш императорската униформа! Още днес ще подадеш оставката си и заедно с майка ти ще напуснете веднага замъка Волфсег, прага, на който няма никога вече да прекрачите.

— Йобст, имай милост! — извика буйно баронесата. — Ти не можеш да съсипеш Ото и мене, нас, които сме живели винаги само за тебе! Ти не можеш да ни изхвърлиш на улицата! Това е ужасно!

— Аз ще ви отпусна малка рента, която ще бъде достатъчна за един скромен живот. Ото трябва да се постараете да си намерите някоя служба.

— Аз ли съм обезумяла или ти? — зариде Сома. — Та какво ще стане с нас? Не казваше ли сам, че Ото ще бъде твой наследник и че Волфсег ще бъде мой дом до края на живота ми?

— Да, ала обстоятелствата се промениха. От часа, в който узнах, че дъщеря ми е жива, Ото е престанал да бъде мой наследник.

— Дъщеря ти ли? — извика баронесата. — Дъщеря ти? Кой ти е надрънкар тази басня?

Тина цяла трепереше. Очите на барона я гледаха тъй странно. Какво означаваше всичко това. Да не би баронът...? Не, това беше невъзможно, немислимо... Тина притисна ръце към сърцето си, което туптеше несдържано.

— Тебе това най-малко може да изненада, Сома — продължи баронът със странно спокойствие. — Ти самата си се погрижила тъй добре за детето ми, та не бива да се чудиш, че то е още живо и предявява правата си.

— Това е клеветата! — извика баронесата. — Аз не вярвам нито една дума от цялата тази басня!

— Тогава може би ще повярваш на тогава — отговори баронът, пристъпи към вратата и повика един човек, чиято дребна фигура беше прегърбена.

— Розенбаум! — откъсна се беззвучно от устните на Сома и тя падна съкрушена в едно кресло.

— Той ми даде доказателствата — продължи баронът, — че детето ми тогава не е умряло, а ти си го изхвърлила в неизвестността, надявайки се, че то ще загине. Ала Розенбаум прострял в закрила ръце над детето; предал го на бедни, честни люде, и е бдял над него до деня, в който ще може да го върне в бащиния му дом. — Тина, пред тебе стои твоят баща, който цели двадесет години е жалил за тебе... ти, мое единствено, любимо дете!

Тина погледна за миг разстроена и уплашена в очите му, но после, когато той разтвори ръцете си насреща ѝ, тя се хвърли пред него, обгърна коленете му и изрида:

— Татко, мили татко!...

Баронът вдигна безмълвно детето си от земята и го прегърна.

Старият Розенбаум се оглеждаше смутено наоколо си и едри сълзи се търколиха по съсухреното му лице. Той едва имаше сили да потисне надигащото се в гърдите му ридание. В същия миг Тина се откъсна от баща си, застана до него и го улови за ръка.

— Никога, господин Розенбаум, никога няма да забравя добрините, които ми оказахте — рече тя през сълзи. — Ще ви бъда признателна навеки за всичко сторено. — И тя се наведе и целуна почтително набръчканите ръце на дребния човек.

— Още ли ще продължава тази комедия, Йобст? — извика баронесата, хвърляйки див поглед към Розенбаум. — Нима можеш да вярваш на един презрян лихвар?

Баронът подаде ръка на стареца и рече кротко:

— Вървете си сега с мир, драги Розенбаум. Никога не ще забравя услугата, която ми направихте, като ме избавихте от мъката, която потискаше душата ми цели двадесет години.

Розенбаум си отиде. За миг в стаята беше съвсем тихо. Чуваше се само хлипането на Сома.

— Някога — поде отново баронът, — ти ми даде доказателства, че жена ми ме е напуснала заедно с детето, защото животът ѝ с мене бил непоносим, и аз, аз ти повярвах, защото не можех да намеря никаква друга причина за това, че горещо обичаната от мене жена ме напусна. Днес положително зная, че съм станал неволно жертва на една подла измама...

Аз винаги съм ти вярвал прекалено много, Сома, и затова бях наказан. Когато ти един ден дойде при мене и сложи в ръката ми едно писмо, писано от друг мъж до жена ми, от което излизаше, че между двамата съществуваха нежни любовни връзки, аз не ти повярвах; исках да застана очи в очи срещу Ерна. Ала когато реших да го сторя, беше твърде късно. Жената, която обичах, беше напуснала вече моя дом и бе взела детето със себе си... Ти видя цялата моя скръб и моята окаяност. Ти знаеше, как търсех и най-малката следа. Макар и да не можех да принудя жената, която обичаше друг, да се върне при мене, аз исках да имам детето си. Аз съвсем не подозирах, че ти си пъкнала в ръцете на жена ми друго такова писмо, което я е убедило в мнима моя изневяра, и че ти си я склонила да избяга с детето ми...

Ако имах и най-малкото предчувствие, че ти, която виждаше мъката ми, си причинителката на цялата злочестина, ти, която ме

заплиташе в съчувствени слова, щях да те убия със собствената си ръка. И един ден ти дойде при мене и ми каза: Ерна умряла, ти самата си затворила очите ѝ, клетата ми жена не могла вече да живее, след като любовникът ѝ я напуснал и детето ѝ умряло в чужбина. Ти ми донесе уверението за смъртта — и аз погребях цялата моя любов, всички мои надежди.

После в нашия дом дойде Тина. Сега зная, че не си я взела доброволно, че към това те е принудил старият Розенбаум, след като узнал, че преди много години жена ми изчезнала заедно с детето и с право предполагал, че само ти би могла да имаш някакъв интерес от изчезването на детето.

Приликата на Тина с покойната ми жена още в самото начало ме смути. Ала когато случайно забелязах на шията на Тина един медальон с образа на Ерна, разбрах, че дълго оплакваното от мене дете е живо и че ти няма да се уплашиш да го премахнеш, както премахна майка му. Но аз не исках да обвинявам без доказателства и не исках да храня надежди, които може би нямаше да се сбъднат. Още на следващия ден заминах за малкия град, в който бе живяла моята клета жена. Намерих лекаря, който бе издал удостоверението за смъртта, намерих и старата жена, при която бе живяла и умряла тя, и узнах, че моето дете не е мъртво, а е било взето от баронесата. Казала си ѝ, че си щяла да го дадеш у добри хора, защото собственият баща не се грижел за него.

— Така ли е? — извика той гръмогласно на Сома. — Отговаряй! Как можа да измислиш една тъй жестока, тъй рафинирана измама?!

Баронесата се изтръгна със силно стенание от ръцете му, които бяха стиснали до болка китките ѝ.

— И нещастната майка, над която вече виснела сянката на смъртта, тласната от някакво внезапно предчувствие, зашила медальона с образа си в палтенцето на детето. Естествено ти не си знаела това, когато си го предала на Розенбаум. Старата жена, в ръцете, на която умряла Ерна, ми извади и една връзка пожълтели писма, които намерила под възглавницата на мъртвата и грижливо ги скътала. Между тях...

— Спри! — изстена баронесата. — Стига!

— Между тях намерих едно, писано от същата ръка, от която бе писано и моето; в него се говореше за моята изневяра. Намерих и дневника на Ерна, от който се убедих, колко тежко е страдала тя от

моята мнима невярност и че нямала никого на света, освен тебе и че ти е поверила нейното клето, малко, изоставено дете, за да не може неговият баща да му стори никакво зло, за когото ти си казала на нещастницата, че не признавал детето за свое. Как си могла да измислиш подобна подлост? Какво ще отговориш на всичко това? Говори! Защо измами двама ни, мене и Ерна? Защо разби живота ни?

— Защото те обичах! — отвърна Сома със съвсем бледо лице и се изправи. — Защото те обичах, а този тук — тя посочи Ото, — единствения, който ми принадлежеше, исках да видя богат. Заради него лъгах и мамих, заради него тласнах Ерна към смъртта, заради него отстраних детето ти. Неговата празна душа жадуваше за удоволствия и аз давах с пълни ръце... всичко за него, за този, който трябваше да бъде твой наследник, всичко за една усмивка, за една добра дума от него...

— Не те е срам, добре го измисли! — намеси се грубо Ото. — Значи аз съм виновен за твоите безчинства? Не, аз се отричам от тебе, отричам се от една майка, която е вече с единия крак в затвора...

— Ото! — изстена тя. — И ти ли ме презираш? Ти, заради когото мамих, за когото отгладувах стотинките, за да улесня твоя лекомислен живот! Ти, заради когото жертвувах всичко, ти се отричаш сега от мене? Нищо ли в сърцето ти не трепва за твоята отчаяна майка?

— Не, нищо не ми трепва в сърцето! Аз бях млад и исках да живея, и съвсем не ми беше потребна твоята проклета сантименталност!

— Стига! — извика баронът, докато в същото време Тина пристъпи към баронесата, която беше съвсем съкрушена и гледаше с блуждаещи очи към своя син, който я отблъскваше от себе си.

— Стига! Съвсем не ти отива. Ото, да съдиш майка си. Чувството на щастие, което ме изпълва сега, след като намерих детето си, ме кара да бъда милостив. Ето защо аз няма да отмъщавам на жената, която собственото ѝ дете наказва по-сурово, по-жестоко, отколкото би я наказал и най-строгийт съдия. Ти, Сома, и твоят син ще напуснете Волфсег още днес. Ото ще подаде оставката си от армията и ще замине отвъд океана, където мнозина вече са отишли. Само при това условие ще платя дълговете му и ще го спася от опозоряване и съдебно преследване. Не искам да остане тук и да продължава да петни името ми. Ако имаше поне една искра честолубие, то аз бих

сложил в ръката му револвер, и той би знаел, какво трябва да направи. Ала той е твърде малодушен за подобно нещо. Ще го подпомагам дотогава, докато стои там. Може би там ще се научи да работи, както мнозина други са се научили и са преобразили живота си. Ти, Сом, ще постъпиш в един манастир, който вече съм избрал. Ще заминеш още днес.

Сом обори глава на гърдите си.

— Ото! — не преставаше да охка тя. — Ото!

Ото се освободи нетърпеливо от плахо обгърналите го майчини ръце, после се обърна сурово към чичо си:

— Ти си силният и аз трябва да се подчиня.

Той излезе бързо и тръшна вратата след себе си. Майка му падна в безсъзнание на пода.

Когато отново се окопоти, тя видя наведено над себе си обляното в сълзи лице на Тина.

— Ти си добра — промълви съкрушена баронесата, — защото още не познаваш онзи жесток глас в човешкото сърце, който ни разкъсва, на който лекомислено жертвуваме живота и щастието си... Прости ми! Едва днес съзнах, какво зло съм сторила на баща ти...

Тя излезе олюлявайки се от стаята. Тина, чиито сълзи все още капеха, се притисна до гърдите на баща си.

— Клетата! — изхлипа тя. — Как тежко изкупва своето престъпление. Имай милост, татко, и й прости, сега, когато и двамата сме толкова радостни и щастливи, че отново се намерихме, че отново сме заедно...

Той кимна с глава и притисна дъщеря си към себе си. Неговите очи също бяха влажни от сълзи.

Есенното слънце вън ставаше все по-бледо. В парка последните пурпурни листа канеха тихо на земята.

Бяха изминали три години. Тина живееше щастливо с баща си в замъка Волфсег. Тя нямаше много връзки, само с госпожа Фон Брунек във Фалкенхаген я свързваше искрено приятелство. Малкият Гюнтер идваше почти всеки ден при леля Тина. Горе, в една голяма, слънчева мансардна стая на замъка живееше майка Рамлер; баронът искаше тя да прекара остатъка от живота си колкото е възможно по приятно. Майка Рамлер беше благодарна от сърце за всичките грижи и любов,

ала въпреки това не можеше да се почувствува радостна, защото мисълта за Грета никога не я напуснаше.

Никой не знаеше, къде бе отишла Маргерита Рамоло, след като бе прекратила договора си в „Зимната градина“ и безследно бе изчезнала. Баронът напразно се мъчеше да я издири с помощта на полицията. За племенника си също не бе чул вече нищо. Само фактът, че той получаваше в банката отпуснатата му от него рента, показваше, че той още е жив.

Сома Волфсег живееше тихо в един манастир, загрижена за сина си и със сподавена ярост към момичето, което, както мислеше тя, бе станало причина да загуби всичко, на което се надяваше.

От време на време Тина получава писма от далечни страни. Тя ги прочита на един дъх и после целува малкия Гюнтер, който учудено я гледа и пита замислено:

— Сега вече татко скоро ще се върне, нали?

— Да, най-сетне той ще си дойде.

Тина знае, че той ще се върне при нея и детето си. Баща ѝ бе писал на графа за всичко, което се бе случило, и графът бе му отговорил: „Колкото и радостно да е това за вас, драги бароне, и колкото аз самият да се радвам, че Тина е вашето тъй дълго търсено дете, за мене обстоятелствата не се изменят с нищо. Моето отношение към вашата дъщеря е същото, каквото беше и към дъщерята на вдовицата Рамлер, и аз мога да кажа на Тина само едно:

Обичай ме!“

Често и скрито целуваше Тина това писмо и чакаше копнееща завръщането на любимия човек.

И един ден, когато слънцето залязваше и тя се разхождаше из ухаещия пролетен парк, той ненадейно се изправи пред нея. Със загоряло, смугло лице, със светнали от щастие очи, той я погледна дълбоко и разпери ръце. Тя безмълвно се остави на прегръдката му и той за пръв път целуна нейните топли устни.

— Сега ти си моя — шепнеше той, — сега нищо вече не ще ме заблуди, сега гласът на света няма вече да ме измами. В твоята чиста любов аз намерих моя отдавна търсен роден кът...

Граф Бартенщайн постъпи отново в своя полк в Берлин. Двамата с Тина бяха решили да си построят една малка, скромна вила на брега

на прелестното Ванско езеро, а Фалкенхаген да остане собственост на Гюнтер.

Надвечер Тина заведе Еберхард при майка Рамлер. Тя беше се състарила съвсем, косите ѝ бяха станали сребърнобели, бръчки покриваха челото и страните ѝ. Тя погледна с широко разтворени очи мъжественото, приветливо лице на граф Бартенщайн и каза:

— Хубаво направихте, господин графе, че дойдохте при мене, за да мога да ви кажа, че на света няма нищо по-хубаво от любовта. С нея отгледах Тина, с нея ще свърши всичко. А сега, нека Бог благослови вас и Тина. Тя е едничкото, което той ми остави...

— И аз ви благодаря, мила госпожо Рамлер — каза развълнуван графът, — за всичко, което сте направили за Тина. Вие наистина доказахте, че любовта е най-великото и най-святото в нашето сърце. Ние никога няма да забравим това, както няма да забравим и вас.

Старата жена втренчи тъжен поглед пред себе си. После кимна леко с глава и промълви тихо:

— Аз не се страхувам за щастието на Тина, тя го носи в себе си. Който го няма, с него не може нищо да се направи, нищо...

На другия ден, когато Тина отново седеше при старата жена, тя ненадейно извика:

— Имам предчувствие, че Грета ще дойде днес.

— Но, майко — отвърна уплашено Тина, — как ще дойде тук?

— Не я ли чуваш? Това са нейните стъпки. Сега е на първата стълба. Пита нещо...

— Майко! — извика със страх Тина, мислейки, че старата жена говори несвързано.

— Тихо! Не чуваш ли, сега се качва по втората стълба. Тя иде, все пак иде при старата си майка!

Майка Рамлер внезапно се изправи и погледна втренчено към вратата. И ето, наистина едно бледо, облечено в черно момиче влезе в стаята, хвърли се пред старата жена, обгърна коленете ѝ и изрида покъртително:

— Майко! Мила, скъпа мамо!

Тръпки минаха по старото лице и загрубялата от труд ръка на майката се докосна като благослов до склонената пред нея руса глава.

— Мамо, прости ми! — ридаше Грета. — Не искам нищо друго от тебе, освен едно кътче, в което да мога да умра! Майко, имай

милост! Връщам се страшно виновна при тебе, за която нехаех и забравих, чиято любов стъпках с крака! Зная, не съм достойна за твоята любов, но нямам вече нищо, нищо на света, освен тебе... Прибери ме при себе си...

— Както Господ Бог прощава на покаялия се грешник, така и аз съм ти простила отдавна — рече със задавен глас майката. — Майчиното сърце, дете мое, забравя огорченията и прощава винаги.

Още по-силно ридание разтърси отслабналата снага на Грета и тя рухна в краката на старата жена. С помощта на Тина положиха болната на леглото и изпратиха веднага един ездач във Фридрихсхаген да доведе лекаря.

Грета лежеше мълчаливо в широкото легло на майка Рамлер. Тя не говореше нищо, ала върху устните ѝ трептеше блажена усмивка. Тя се усмихваше и на Тина, когато я виждаше до леглото си, ала нито една дума не се отронваше от устните ѝ.

Когато лекарят влезе и прегледа болната, той само сви рамене и рече:

— Силите ѝ са напълно изтощени. Тревоги, лишения и страдания са съсипали крехкото ѝ тяло. Възможно е да се съвземе отново, но по-вероятно е скоро да угасне.

И майка Рамлер и Тина седяха денем и нощем край леглото на Грета. И най-сетне тя започна да говори и да им разказва за своя живот, за неспирната гонитба на удоволствия, за танца, който скоро я довел до бодежите в гърдите и за мъжа, с когото тръгнала по широкия свят; за него трябвало да играе без почивка, защото той имал нужда от парите ѝ, които пропивал с чужди жени. А после, когато останала вече без сили, когато всеки път при танцуване кръв напълвала устата ѝ, тогава той я отблъснал от себе си студено, безжалостно... Тя продала последните си накити и дрехи, за да събере нари за пътуването и да умре до сърцето на майка си.

Тина я утешаваше кротко, а майка Рамлер седеше в мълчалива скръб и кършеше ръце от отчаяние, че не може да помогне на Грета, че милото дете ще умре, ще умре, както някога мъжът, нейният несретен мъж, който ѝ бе причинил същата тази болка.

Тази приказка чудна кой знай?

*Трябва всеки през май
да танцува безкрай...*

Шепнеха бледите устни на злочестото момиче.

— Тина, помниш ли тази песен? Помниш ли как ме предупреждаваше да се пазя? Кажй, как беше по-нататък песента? Аз често я четох след ония дни, когато още не я разбирах, твърде често, ала вече беше късно...

*Танцът се свърши
и в мрак ето пред теб пропастта!
Гледай, на къщния праг
дебне безмълвна смъртта...*

— Успокой се, мила, не се вълнувай! — молеше я Тина. — Виж, мама и аз полагаме толкова грижи, ти отново ще оздравееш, ще останеш тук, при нас, и ние никога няма вече да те пуснем вън, в пустия, безсърдечен свят, който покоси твоите младини.

Грета се изсмя пронизително.

*Бавно те води смъртта
сега в пустота...*

— Чуваш ли, как бучи, Тина? Това е пролетният вятър. Чуваш ли го, майко? Не, това е бурята, нищетата... Тя блъска вратата, иска да вземе живота ми... Мамо, тя иде, иде смъртта! Колко студена и сурова е... Не, тя е съвсем кротка... Виждаш ли я, майко, колко приветлива е?... Как весело се усмихват кухите ѝ очи! С каква прошка се навежда над мене... Искам да спя, майко, да спя...

Майка Рамлер положи напуканата си ръка върху златните коси на умиращата и пошепна с утеха:

— Заспи, дете, затвори очите си. Довери се на Бога и заспи. Майка ти ще бди над тебе.

И тя остана будна цялата нощ, прегърнала нежно детето си, докато от бледите устни се отрони последната въздишка. Тогава тя стана и с кротка ръка притвори тъмните клепки на мъртвата.

Тина стоеше на колене предсмъртния одър на Грета, и горещи сълзи обливаха страните ѝ, като гледаше нейното кротко прояснено, бледожълто лице. Леки тръпки разтърсиха тялото ѝ, през душата ѝ мина:

*Всяка песен ще бъде изпята,
и ще зъзне самотно сърцето,
от любов несъгрято...*

Майка Рамлер отиде до прозореца и загледа кървавочервеното небе на изток. Разсъмваше и слънцето скоро щеше да изгрее. Нито една сълза не овлажни очите ѝ. Тя стоеше права и неподвижна в лъчезарната утринна светлина, която вече струеше в смълчаната стая.

Тя знаеше, че и за нейното клето, заблудено дете там горе ще се намери едно тихо кътче, че и над нея Всевишният ще простре в любов и прошка десницата си...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.